

«تحلیل لایحه الحاق (۳) از منظر قانون اساسی و اسناد بالادستی»

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

شماره مسلسل: ۱۹۳۹۸
کد موضوعی: ۲۴۰

مرکز پژوهش‌های
مجلس شورای اسلامی

تاریخ انتشار:
۱۴۰۲/۸/۲۸

عنوان گزارش:

«تحلیل لایحه الحاق (۳)
از منظر قانون اساسی و اسناد بالادستی»

نام دفتر:

مطالعات حقوقی (گروه حقوق اقتصادی)

تهیه و تدوین کنندگان:

محمدبرزگر خسروی، امیرحسین بامتی طوسی، امین‌اله پاک‌نژاد

اظهار نظر کنندگان:

سیدمحمدحسین فاطمی، محمدحسین معماریان، مهدی سرمست شوشتری

ناظر علمی:

احمد حکیم‌جوادی

گرافیک و صفحه‌آرایی:

نرجس امیراحمدی

ویراستار ادبی:

سیده مرضیه موسوی

فهرست مطالب

چکیده.....	۶
خلاصه مدیریتی.....	۷
۱. مقدمه.....	۸
۲. بررسی مغایرت لایحه الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۳) با قانون اساسی و اسناد بالادستی.....	۸
۳. نتیجه گیری.....	۳۸
منابع و مأخذ.....	۳۸

فهرست جداول

جدول ۱. وضعیت هر یک از مواد لایحه از حیث تطابق با قانون اساسی و اسناد بالادستی.....	۹
جدول ۲. تعداد مغایرت احکام لایحه در خصوص هر یک از اصول قانون اساسی و اسناد بالادستی.....	۳۷

«تحلیل لایحه الحاق (۳) از منظر قانون اساسی و اسناد بالادستی»

چکیده

از قبیل سیاست‌های کلی ابلاغ شده از سوی مقام معظم رهبری، به‌عنوان راهنمایی برای تنظیم قوانین دیگر، شناخته می‌شوند. در این گزارش تلاش می‌شود با عنایت به اصول و قواعد حقوقی، مغایرت احکام مندرج در لایحه الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۳) با قانون اساسی و اسناد بالادستی مورد بررسی قرار گیرد. در این پژوهش با روش توصیفی-تحلیلی و با بررسی قانون اساسی و سیاست‌های کلی نظام، به این سؤال پاسخ داده می‌شود که چه احکامی از لایحه الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۳)، با مفاد قانون اساسی و اسناد بالادستی مغایرت دارند. بررسی‌ها، گویای آن است که بخش قابل توجهی از احکام مندرج در لایحه مورد اشاره، مطابق با قانون اساسی و اسناد بالادستی نگارش نشده است که از این جهت، فاقد وجاهت حقوقی بوده و باید اصلاح شوند.

قانون اساسی به‌عنوان میثاق مشترک یک ملت، مهم‌ترین رکن سلسله‌هنگارهای حقوقی را تشکیل می‌دهد. عدم اهتمام به صیانت از آن، منجر به هدررفت نظم حقوقی مندرج در آن می‌شود. هر چند بخشی از اصول قانون اساسی مانند تشکیل ارکان حکومتی به‌طور معمول اجرایی شده و محقق می‌شوند، لکن بخش مهمی از اصول قانون اساسی، در صورت عدم توجه در مراحل قانون‌نویسی، قابلیت اجرایی نخواهند داشت. هدایت و ترغیب نظام قانون‌نویسی و قانونگذاری به توجه بیشتر به اصول قانون اساسی، راه را برای اجرایی شدن بهتر قانون اساسی فراهم می‌کند. بنابراین، قانون‌نویسان در مرحله تهیه و تدوین لوایح و طرح‌ها و قانونگذاران در مرحله تصویب و وضع آن، باید عدم مغایرت احکام مندرج در لوایح و طرح‌ها با اصول قانون اساسی را مورد سنجش قرار دهند. قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران در کنار سایر اسناد بالادستی

خلاصه مدیریتی

بیان مسئله

لایحه الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۳) در تاریخ ۱۶/۱۱/۱۴۰۱ جهت بررسی و تصویب به مجلس ارسال شده است. در این گزارش به این سؤال پاسخ خواهیم داد که: چه احکامی از لایحه الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۳)، با مفاد قانون اساسی و اسناد بالادستی مغایرت دارند؟

یافته های کلیدی

رعایت سلسله مراتب هنجارهای حقوقی یکی از مهم ترین لوازم تحقق نظم حقوقی است. هنجارهای حقوقی، به ترتیب شامل قانون اساسی، اسناد بالادستی، قوانین عادی و مقررات دولتی می شود. در هر نظام حقوقی، تبعیت قوانین و مقررات از قانون اساسی و اسناد بالادستی، یکی از شاخص های بنیادین برای عملکرد منظم و کارآمد آن است. از این رو است که هدایت و ترغیب نظام قانون نویسی و قانونگذاری به اهتمام شایسته تر به اصول قانون اساسی و اسناد بالادستی از قبیل سیاست های کلی ابلاغی مقام معظم رهبری، منجر به افزایش کارآمدی قوانین می شود.

پیشنهاد یا راهکار تقنینی

بررسی ها حاکی از آن است که:

■ بخش قابل توجهی از احکام مندرج در لایحه مورد اشاره، مطابق با قانون اساسی و اسناد بالادستی نگارش نیافته اند که از این جهت، فاقد وجهت حقوقی است. بنابراین، جهت رعایت چارچوب های

حقوقی مندرج در قانون اساسی و سیاست های کلی نظام، اصلاح مفاد مندرج در لایحه، الزامی است.

■ از مجموع ۷۱ ماده لایحه مورد اشاره، تنها ۵ ماده، فاقد مغایرت با مفاد قانون اساسی و سیاست های کلی ابلاغی مقام معظم رهبری به نظر می رسند.

مفاد اصول (۳)، ۱۵، ۲۲، ۳۴، ۴۰، ۴۳، ۵۱، ۵۳، ۵۷، ۶۰، ۶۱، ۸۵، ۱۱۰، ۱۲۶، ۱۳۳، ۱۳۴، ۱۳۷، ۱۳۸، ۱۵۶ و ۱۵۹) قانون اساسی [۱] و سیاست های کلی منابع طبیعی ابلاغی سال ۱۳۷۹، [۲] سیاست های کلی فضای ابلاغی سال ۱۳۸۱، [۳] سیاست های کلی نظام اداری ابلاغی سال ۱۳۸۹، [۴] سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی ابلاغی سال ۱۳۹۲، [۵] سیاست های کلی محیط زیست ابلاغی سال ۱۳۹۴، [۶] سیاست های کلی نظام قانونگذاری ابلاغی سال ۱۳۹۸، [۷] و سیاست های کلی تأمین اجتماعی ابلاغی سال ۱۴۰۱ [۸] و سیاست های کلی برنامه هفتم ابلاغی سال ۱۴۰۱، [۹] در لایحه الحاق (۳) رعایت نشده است.

■ بیشترین میزان عدم رعایت مفاد قانون اساسی و سیاست های کلی در لایحه یادشده، مربوط به ابهام و عدم شفافیت موضوع بند «۱۳» سیاست های کلی نظام اداری و بند «۹» سیاست های کلی نظام قانونگذاری و اصول (۱۵)، ۸۵ و ۱۳۸) قانون اساسی است.

■ برای بهبود لایحه الحاق (۳)، اصلاح مغایرت های اشاره شده در گزارش، هم از جهت آنکه با اعلام مغایرت شورای نگهبان مواجه نشود و هم از آن جهت که لازمه بهبودی نظام تقنینی کشور منوط به رعایت سلسله مراتب هنجارهای حقوقی است، توصیه می شود.

۱. مقدمه

قانون اساسی عالی‌ترین سند حقوقی یک کشور و راهنمایی برای تنظیم قوانین دیگر است. قانون اساسی تعریف‌کننده اصول سیاسی، ساختار، سلسله‌مراتب، جایگاه و حدود قدرت سیاسی دولت یک کشور و تعیین و تضمین‌کننده حقوق و تکالیف متقابل شهروندان و حکومت است. در کنار قانون اساسی، اسناد بالادستی در مرتبه دوم سلسله‌هنگارهای حقوقی قرار می‌گیرند که مطابقت احکام مندرج در قوانین و مقررات با آنها، حائز اهمیت است. رعایت قانون و تمکین در مقابل آن از سوی تمامی بخش‌های حکومت، امری ضروری است و هرگونه ابهام و استنکاف در این خصوص، نابخشودنی است. می‌توان گفت که مؤثرترین رکن در میان ارکان نظام حاکمیتی که به وضع قواعد لازم‌الاجرا می‌پردازد، قوه مقننه است. لوایح که از سوی دولت به مجلس شورای اسلامی ارسال می‌شود و یا طرح‌هایی که نمایندگان مجلس پیشنهاد می‌دهند، همگی باید بر اساس یک معیار مهم یعنی قانون اساسی سنجیده شوند و آن معیاری که باید در هنگام وضع قوانین و مقررات بدان توجه بایسته صورت گیرد، قانون اساسی و اسناد بالادستی است. زیرا عدم رعایت مفاد مندرج در آنها، مشروعیت احکام را دچار خدشه می‌کند. از این رو، به‌هنگام تهیه، تدوین، وضع و تصویب قوانین باید مغایرت یا عدم مغایرت احکام قوانین با قانون اساسی و اسناد بالادستی مورد بررسی قرار گیرد. منظور از اسناد بالادستی، مصوبات مقام معظم رهبری از جمله سیاست‌های کلی نظام است که در هرم‌هنگارهای حقوقی در مرتبه‌ای بالاتر از قوانین عادی (مصوب مجلس شورای اسلامی) قرار می‌گیرد.

عنایت به لایحه الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۳) از این دریچه توصیه می‌شود. این لایحه که در تاریخ ۱۶/۱۱/۱۴۰۱ جهت بررسی و تصویب به مجلس ارسال شده است، در بردارنده احکام متعدد و متنوعی است که به جهت تعدد تکرار در احکام قانون بودجه سالیانه و از آنجایی که ماهیت دائمی داشته‌اند، دولت را بر آن داشت تا در قالب یک لایحه مستقل، تقدیم مجلس کند. درج احکام دائمی و یا دارای ماهیت غیربودجه‌ای در لوایح بودجه، دارای سابقه‌ای طولانی در نظام قانونگذاری کشور است. این رویه منجر به تولید تبصره‌های دائمی بودجه شد. تصویب قانونی با عنوان قانون اصلاح تبصره «۷۲» دائمی قانون بودجه اصلاحی سال ۱۳۵۲ و بودجه سال ۱۳۵۳ کل کشور مصوب ۱۳۷۹/۱۱/۳۰ گواهی بر این ادعاست. مجلس برای اصلاح این رویه، اقدام به تصویب قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب سال ۱۳۸۰ به عنوان قانون آزمایشی و قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۱) مصوب سال ۱۳۸۴ و قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) مصوب سال ۱۳۹۳ کرد. لایحه الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۳) نیز بر این اساس تدوین شد.

یکی از مهم‌ترین چالش‌هایی که در خصوص لایحه یادشده مشاهده می‌شود، این است که برخی مفاد و احکام آن، به دلیل مغایرت با قانون اساسی و اسناد بالادستی، محل اشکال است. اصلاح این موارد، به بهبود نظام تقنینی کشور کمک خواهد کرد.

۲. بررسی مغایرت لایحه الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۳) با قانون اساسی و اسناد بالادستی

ارزیابی پیش‌نویس قانون از منظر قانون اساسی، رویه شورای نگهبان و به‌طور کلی اسناد بالادستی، امری ضروری است. مغایرت احکام قوانین و مقررات با قانون اساسی و اسناد بالادستی، نظام حقوقی کشور را دچار از کارکرد افتادگی می‌کند. بنابراین، با توجه به آنکه قانون اساسی و اسناد بالادستی به‌ویژه سیاست‌های کلی نظام ابلاغی از سوی مقام معظم رهبری، به عنوان تنظیم‌گر نظام تقنینی کشور شناخته می‌شوند و رعایت سلسله‌مراتب‌هنگارهای حقوقی الزامی است، در ادامه به بررسی احکام مندرج در لایحه مزبور از منظر مغایرت مفاد آن با قانون اساسی و اسناد بالادستی پرداخته می‌شود:

جدول ۱. وضعیت هر یک از مواد لایحه از حیث تطابق با قانون اساسی و اسناد بالادستی

مغایرت با قانون اساسی و اسناد بالادستی	احکام لایحه الحاق (۳)
<p>۱. نظر به اینکه این ماده منجر به اصلاح مواد (۲) و (۳) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی^۱ می‌شود، باید از حیث تنقیحی و اصول قانون‌نویسی (موضوع بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری ابلاغی ۱۳۹۸/۷/۶ مقام معظم رهبری، در قالب اصلاح قانون مزبور، تهیه می‌شد و مورد رسیدگی و تصویب قرار گیرد.</p> <p>۲. از حیث وجود اعضای غیروزیر و خارج از قوه مجریه در شورای اقتصاد، اعطای صلاحیت تصویب مذکور در ذیل این ماده به این شورا، با اصول (۶۰^۱ و ۱۳۸)^۲ قانون اساسی، مغایر به‌نظر می‌رسد.</p> <p>۳. عبارت «مطالعات جامع» فاقد تعریف مشخص قانونی بوده و دارای ابهام است؛ باید حدود و ثغور مطالعات جامع معلوم شود. لذا به‌دلیل عدم شفافیت عبارت مزبور، ذیل این ماده با بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری ابلاغی ۱۳۸۹/۱/۱۴ مقام معظم رهبری^۳ و جزء «۳» بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری ابلاغی ۱۳۹۸/۷/۶ مقام معظم رهبری،^۴ مغایر به‌نظر می‌رسد.</p> <p>۴. مطابق با بند «۶» نظر شماره ۱۰۳۶۶۶/۰۱۰۱ مورخ ۱۴۰۱/۱۲/۲۱ هیئت‌عالی نظارت بر حسن اجرای سیاست‌های کلی نظام در خصوص لایحه بودجه کل کشور سال (۱۴۰۲)، حکم این ماده به‌دلیل فراهم آوردن زمینه‌های فسادزا، مغایر بند «۱۹» سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی اعلام شد.</p>	<p>ماده (۱)</p> <p>به‌منظور تکمیل زنجیره نفت و گاز و ارزش‌آفرینی بیشتر به وزارت نفت اجازه داده می‌شود با رعایت قانون حمایت از توسعه صنایع پایین‌دستی نفت خام و میعانات گازی با استفاده از سرمایه‌گذاری مردمی – مصوب ۱۳۹۸/۴/۲۴ با اصلاحات و الحاقات بعدی – و سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی از طریق شرکت‌های دولتی ذی‌ربط نسبت به سرمایه‌گذاری مشترک با بخش غیردولتی در پتروپالایشگاه‌ها از محل منابع داخلی حداکثر در سقف بیست‌درصد (۲۰٪) تأمین مالی خارجی (فاینانس) و یا تحویل نفت خام به پیمانکاران جهت تولید مواد پایه پتروشیمی و سوخت اقدام نماید.</p> <p>انجام مطالعات جامع و اخذ مصوبه شورای اقتصاد در این خصوص الزامی است و در اجرای قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی – ۱۳۸۷ – با اصلاحات و الحاقات بعدی وزارت نفت موظف به واگذاری سهم خود در پالایشگاه‌های مذکور در قالب بازار سرمایه طرف یک سال پس از بهره‌برداری است.</p>
<p>۱. فراز آخر این بند مغایر اصل (۱۲۸) قانون اساسی است؛ زیرا مراجع وضع مقررات دولتی و عناوین آنها باید به مراجع و موارد مورد پذیرش در قانون اساسی محدود باشد. توضیح اینکه بر اساس اصل مزبور، مراجع وضع مقررات مشخص شده است و تعیین ترتیبات خارج از موارد مصرح در آن اصل، منجر به مخدوش شدن اصل پاسخگویی مقامات اجرایی در مقابل مجلس خواهد شد؛ چرا که رئیس جمهور، هیئت وزیران و وزیران در برابر مجلس، مسئولیت دارند. بر این اساس، تفویض تعیین شیوه‌نامه اجرایی (به عنوان یکی از مصادیق مقررات دولتی) به رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور و بانک مرکزی، خلاف اصل پاسخگویی و اصل ۱۳۸ به نظر می‌رسد.</p>	<p>ماده (۲)</p> <p>در راستای افزایش تولید نفت و گاز کشور و رفع موانع سرمایه‌گذاری، عواید حاصل و اصل قرارداد‌های شرکت‌های ذی‌صلاح اکتشاف و تولید ایرانی با شرکت ملی نفت ایران به‌عنوان وثیقه و تضمین بازپرداخت اصل و سود تسهیلات دریافتی شرکت‌های مذکور از بانک‌ها و همچنین وثیقه و تضمین مورد نیاز در بازار سرمایه قابل پذیرش است. اموال و دارایی‌هایی که توسط سرمایه‌گذار عامل تولید ایجاد شده است در مالکیت سرمایه‌گذار قرار می‌گیرد. شیوه‌نامه اجرایی این ماده حداکثر ظرف مدت سه ماه پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون توسط سازمان برنامه‌بودجه کشور وزارت نفت و وزارت امور اقتصادی و دارایی و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران ابلاغ می‌گردد.</p>
<p>نظر به اینکه این ماده منجر به تغییر سزاوکار اجرای مواد (۹) و (۱۰) قانون مالیات بر ارزش‌افزوده می‌شود، باید از حیث تنقیحی و اصول قانون‌نویسی موضوع بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری ابلاغی ۱۳۹۸/۷/۶ مقام معظم رهبری، در قالب اصلاح قانون مزبور (الحاق به‌عنوان ماده (۱۰) مکرر)، و نه به‌عنوان یک ماده مستقل، تهیه می‌شد و مورد رسیدگی و تصویب قرار گیرد.</p> <p>از آنجا که مشابه مفاد این حکم در بند (ب) ماده ۲۱ طرح تأمین مالی تولید و زیرساخت‌ها مصوب ۱۴۰۲/۵/۲۹ مجلس آمده است و ایته مورد ایراد شورای نگهبان قرار گرفته است، لازم است در خصوص این دو حکم، یکجا و به صورت یکپارچه تصمیم‌گیری شود.</p>	<p>ماده (۳)</p> <p>به‌منظور حمایت از توسعه ابزارهای مالی و همچنین تسهیل معاملات ابزارهای مبتنی بر کالا، مالیات بر ارزش‌افزوده کلیه کالاهایی که در قالب گواهی سپرده کالایی در بهابازار (بورس)‌های کالایی کشور پذیرش می‌شوند مادامی که در هر یک از بهابازار (بورس)‌های کالایی مورد مبادله قرار می‌گیرند مشمول نرخ صفر مالیاتی می‌باشند. در صورتی که کالای پشتوانه گواهی سپرده ماهیتاً مشمول مالیات بر ارزش‌افزوده باشد مالیات مذکور تنها یک مرتبه و در زمان تحویل فیزیکی کالا پس از کسر اعتبار مالیاتی وصول خواهد شد و وظیفه پرداخت مالیات مذکور برعهده تحویل‌گیرنده نهایی کالای پشتوانه گواهی سپرده کالایی می‌باشد.</p>

۱. ماده (۲) - فعالیت‌های اقتصادی در جمهوری اسلامی ایران شامل تولید، خرید و یا فروش کالاها و یا خدمات به سه گروه زیر تقسیم می‌شود:

گروه یک - تمامی فعالیت‌های اقتصادی به‌جز موارد مذکور در گروه دو و سه این ماده.

گروه دو - فعالیت‌های اقتصادی مذکور در صدر اصل (۴۴) قانون اساسی به‌جز موارد مذکور در گروه سه این ماده.

گروه سه - فعالیت‌ها، مؤسسات و شرکت‌های مشمول این گروه عبارتند از: ...

ماده (۳) قلمرو فعالیت‌های اقتصادی دولت به‌شرح زیر تعیین می‌شود: ... (ب) دولت مکلف است هشتاد درصد (۸۰٪) از ارزش مجموع سهام بنگاه‌های دولتی در هر فعالیت مشمول گروه دو ماده (۲) این قانون به‌استثنای راه و راه آهن را به بخش‌های خصوصی، تعاونی و عمومی غیردولتی واگذار نماید.

تبصره «۱» دولت مجاز است به‌منظور حفظ سهم بهینه بخش دولتی در فعالیت‌های گروه دو ماده (۲) این قانون با توجه به حفظ حاکمیت دولت، استقلال کشور، عدالت اجتماعی و رشد و توسعه اقتصادی به میزانی سرمایه‌گذاری نماید که سهم دولت از بیست درصد (۲۰٪) ارزش این فعالیت‌ها در بازار بیشتر نباشد.

۲. اصل (۶۰): اعمال قوه مجریه جز در اموری که در این قانون مستقیماً برعهده رهبری گذارده شده، از طریق رئیس‌جمهور و وزرات.

۳. اصل (۱۳۸): علاوه بر مواردی که هیئت وزیران یا وزیری مأمور تدوین آیین‌نامه‌های اجرایی قوانین می‌شود، هیئت وزیران حق دارد برای انجام وظایف اداری و تأمین اجرای قوانین و تنظیم سازمان‌های اداری و وضع تصویب‌نامه و آیین‌نامه بپردازد. هر یک از وزیران نیز در حدود وظایف خویش و مصوبات هیئت وزیران حق وضع آیین‌نامه و صدور بخشنامه را دارد، ولی مفاد این مقررات نباید با متن و روح قوانین مخالف باشد. دولت می‌تواند تصویب برخی از امور مربوط به وظایف خود را به کمیسیون‌های مشتکل از چند وزیر واگذار نماید. مصوبات این کمیسیون‌ها در محدوده قوانین پس از تأیید رئیس‌جمهور لازم‌الاجراست. ...

۴. ۱۳ - عدالت‌محوری، شفافیت و روزآمدی در تنظیم و تنقیح قوانین و مقررات اداری.

۵. ۹ - رعایت اصول قانونگذاری و قانون‌نویسی و تعیین سازوکار برای انطباق لوایح و طرح‌های قانونی با تأکید بر: ... شفافیت و عدم ابهام.

ماده (۴)

۱- وزرا و رؤسای ذی‌ربط دستگاه‌های موضوع ماده (۲۹) قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مکلفند ظرف مهلت سه ماه پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون فهرست شرکت‌های زیرمجموعه خود که مجموع سهام دولت و شرکت‌های دولتی در آنها کمتر از پنجاه درصد (۵۰٪) است را به‌همراه میزان سهام تحت تملک دولت در هر شرکت، به وزارت امور اقتصادی و دارایی، سازمان برنامه‌بودجه کشور، کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی و دیوان محاسبات کشور ارسال کنند. وزارت امور اقتصادی و دارایی خزانه‌داری کل کشور با همکاری دستگاه‌های اجرایی فوق‌الذکر موظف است پرداخت سود سهم دولت در شرکت‌های فوق‌الذکر را از طریق شرکت‌های مادر در چارچوب قوانین و در مواعد مقرر قانونی به‌صورت مؤثر پیگیری کند. دولت (خزانه‌داری کل کشور) مکلف است سود و زیان دریافتی و میزان سهام دولت در این شرکت‌ها را به تفکیک هر شرکت در گزارش‌های عملکرد مالی دولت منعکس و به‌روزرسانی کند. در قوانین بودجه سنواتی ردیف مشخص به موضوع این ماده اختصاص خواهد یافت.

۲. کلیه شرکت‌های دولتی بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت شامل شرکت‌ها و مؤسسات دولتی که شمول قوانین و مقررات عمومی نسبت به آنها مستلزم ذکر یا تصریح نام است نظیر شرکت‌های تابعه وزارت نفت بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران و شرکت‌های تابعه سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران و شرکت‌های تابعه و مؤسسات و نهاد‌های عمومی غیردولتی و دانشگاه آزاد اسلامی مکلفند پس از ابلاغ این قانون هر سه ماه یکبار نسبت به ثبت و به‌روزرسانی اطلاعات خود و شرکت‌ها و مؤسسات تابعه و وابسته در سامانه یکپارچه اطلاعات شرکت‌های دولتی و نهاد‌های عمومی غیردولتی مستقر در وزارت امور اقتصادی و دارایی اقدام کنند. وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف است امکان دسترسی به اطلاعات سامانه مذکور را به‌صورت برخط برای سازمان‌های برنامه‌بودجه کشور و اداری و استخدامی کشور و دیوان محاسبات کشور فراهم کند.

۳. وزارت امور اقتصادی و دارایی، سازمان برنامه‌بودجه کشور، سازمان اداری و استخدامی کشور، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، سازمان ثبت‌اسناد و املاک کشور و سازمان بورس و اوراق بهادار مکلفند اقدامات لازم را برای برقراری ارتباط سامانه‌های الکترونیکی مرتبط (اعم از سامانه جامع بودجه پایگاه اطلاعات کارکنان نظام اداری (پاکنا)، سامانه ملی ساختار، سامانه حقوق و مزایا و سامانه شناسه ملی اشخاص حقوقی کشور) با سامانه یکپارچه اطلاعات شرکت‌های دولتی و نهاد‌های عمومی غیردولتی و تبادل اطلاعات به عمل آورند.

وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف است گزارش عملکرد این بند را هر سه ماه یکبار به کمیسیون‌های برنامه‌بودجه و محاسبات و اقتصادی مجلس شورای اسلامی ارائه نماید.

۴. شرکت‌های موضوع این ماده از جمله شرکت‌های تابعه وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و سازمان انرژی اتمی ایران، مکلفند آمار نیروی انسانی خود را مطابق شیوه‌نامه چگونگی ثبت اطلاعات نیروی انسانی در سامانه یکپارچه نظام اداری حداکثر دو ماه پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون در پایگاه اطلاعات کارکنان نظام اداری (پاکنا) ثبت کرده تا مبنای محاسبه هزینه‌های نیروی انسانی (پرسنلی) در لوابج بودجه سنواتی قرار گیرد. سازمان اداری و استخدامی کشور مکلف است دسترسی لازم را به‌صورت برخط برای اخذ گزارش‌های لازم به سازمان برنامه‌بودجه کشور و دیوان محاسبات کشور فراهم کند.

۵. سازمان اداری و استخدامی کشور مکلف است با همکاری سازمان برنامه‌بودجه کشور و وزارت امور اقتصادی و دارایی دستورالعمل احراز صلاحیت مدیران عامل و اعضای هیئت‌مدیره / هیئت عامل و همچنین افرادی که به نمایندگی صاحب سهم در شرکت‌ها به‌عنوان عضو هیئت‌مدیره هیئت عامل معرفی می‌شوند و همچنین دستورالعمل ساماندهی حقوق و مزایای مدیران عامل و اعضا هیئت‌مدیره / هیئت عامل شرکت‌های موضوع این ماده را با در نظر گرفتن اندازه و پیچیدگی فعالیت شرکت و نیز معیارهایی نظیر میزان تحصیلات رشته تحصیلی، سوابق تجربی و مدیریتی حداکثر دو ماه پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون با رعایت قوانین تهیه و به تصویب هیئت‌وزیران برساند.

تمامی شرکت‌های دولتی این ماده موظفند با رعایت تبصره «۳» ماده (۲۹) قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه اقتصادی اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، حقوق و مزایای مدیران مذکور را از زمان ابلاغ دستورالعمل مذکور پرداخت نمایند. تخلف از این بند در حکم تصرف غیر قانونی در وجوه و اموال دولتی محسوب می‌شود.

مفاد این ماده در خصوص شرکت‌هایی که دولت سهام‌دار اصلی نبوده، اما مدیریت آنها براساس نظر دولت تعیین می‌گردد نیز جاری است.

۶. عضویت همزمان مقامات موضوع ماده (۷۱) قانون مدیریت خدمات کشوری و معاونین آنان و مدیران دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری و ماده (۵) قانون محاسبات عمومی کشور - مصوب ۱۳۶۶ - و همچنین اعضای هیئت‌مدیره و کارکنان شاغل در کلیه پست‌های مدیریتی در شرکت‌های دولتی و شرکت‌های وابسته و تابعه مؤسسات عمومی غیردولتی در هیئت‌مدیره، مدیریت عاملی و سایر مدیریت‌های اجرایی شرکت‌های دولتی و شرکت‌های وابسته و تابعه این شرکت‌ها و شرکت‌های وابسته و نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی و سازمان‌ها اعم از زیرمجموعه خود و زیرمجموعه سایر دستگاه‌ها ممنوع است. سازمان‌ها و شرکت‌های دولتی و سازمان‌ها و شرکت‌های وابسته به مؤسسات و نهاد‌های عمومی غیردولتی و شهرداری‌ها که به‌موجب اساسنامه آنها، اشخاص موضوع این بند عضو هیئت‌مدیره آنها هستند از شمول این حکم مستثنا می‌باشند. اشخاصی که براساس قوانین و مقررات از ممنوعیت حکم این بند مستثنا شده‌اند، حق دریافت هیچ‌گونه حق الزحمه تحت هر عنوان برای شرکت در جلساتی که براساس قانون موظف به حضور در آن هستند را ندارند.

مغایرت با قانون اساسی و اسناد بالادستی

۱. در بند «۱»، استفاده از عبارت «دولت (خزانه‌داری کل کشور)» مخالف اصول قانون‌نویسی موضوع بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری است؛ زیرا دولت و خزانه‌داری دو شخصیت حقوقی مستقل هستند و باید مشخص شود که صلاحیت موضوع حکم، به کدام شخص تعلق می‌گیرد.

۲. در بند «۲»، عبارت «شرکت‌ها و مؤسسات تابعه و وابسته» به‌جهت فقدان تعریف قانونی از اشخاص «تابعه» و «وابسته»، ابهام دارد و در نتیجه با بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری مغایر است.

همچنین عبارت «از ابلاغ این قانون» از جهت مشخص نبودن ابلاغ‌کننده و ابلاغ‌شونده، دارای ابهام است. توضیح اینکه ابلاغ این قانون در دو وضعیت صورت می‌گیرد. در وضعیت اول، ابلاغ قانون توسط رئیس مجلس به رئیس جمهور پس از تأیید مصوبه مجلس از سوی شورای نگهبان صورت می‌گیرد؛ رئیس مجلس مصوبه را برای طی مراحل قانونی به رئیس جمهور ابلاغ می‌کند. اگر منظور از ابلاغ این قانون، این وضعیت باشد، حقوق و تکالیف مندرج در این ماده، پس از ابلاغ رئیس مجلس الزامی می‌شود. در وضعیت دوم، قانون توسط رئیس جمهور به مجریان ابلاغ می‌شود که تاریخ این ابلاغ، بعد از تاریخ ابلاغ وضعیت اول است. باید مشخص شود که کدام ابلاغ، در اینجا مدنظر است.

۳. در بند «۴» استفاده از واژه غیرفارسی پرسنل به‌دلیل مغایرت با اصل (۱۵) قانون اساسی^۱ محل ایراد است.

۴. در بند «۴»، اولاً، واژه شیوه‌نامه باید مطابق اصل (۱۳۸) قانون اساسی به واژه آیین‌نامه تغییر یابد و ثانیاً، مرجع تصویب آیین‌نامه نیز باید براساس اصل (۱۳۸) قانون اساسی، معین شود.

۵. حکم بند «۵» به‌دلیل ماهیت تقنینی آن، قابل تفویض نیست، لذا مغایر اصل (۸۵) قانون اساسی^۲ است. توضیح اینکه اموری نظیر حقوق و مزایا و نیز بکارگیری به‌عنوان مدیر در چنین شرکت‌هایی، ماهیت قانونی دارند و مجلس مجاز نیست بدون تعیین ضابطه در خصوص انتصاب به‌عنوان مدیر، و یا با بیان چند مولفه کلی و مبهم در خصوص حقوق و مزایا («اندازه و پیچیدگی فعالیت شرکت و نیز معیارهایی نظیر میزان تحصیلات رشته تحصیلی، سوابق تجربی و مدیریتی»)، این امور را به دولت واگذار کند. عدم رعایت این امر می‌تواند منجر به تکرار فاجعه فیش‌های نجومی شود.

۱. اصل (۱۵) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران: زبان و خط رسمی و مشترک مردم ایران فارسی است. اسناد و مکاتبات و متون رسمی و کتب درسی باید با این زبان و خط باشد، ولی استفاده از زبان‌های محلی و قومی در مطبوعات و رسانه‌های گروهی و تدریس ادبیات آنها در مدارس، در کنار زبان فارسی آزاد است.

۲. اصل (۸۵) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران: سمت نمایندگی قائم به شخص است و قابل واگذاری به دیگری نیست. مجلس نمی‌تواند اختیار قانونگذاری را به شخص یا هیئتی واگذار کند، ولی در موارد ضروری می‌تواند اختیار وضع بعضی از قوانین را با رعایت اصل (۷۲) به کمیسیون‌های داخلی خود تفویض کند، در این صورت این قوانین در مدتی که مجلس تعیین می‌نماید به‌صورت آزماشی اجرا می‌شود و تصویب نهایی آنها با مجلس خواهد بود. همچنین مجلس شورای اسلامی می‌تواند تصویب دائمی اساسنامه سازمان‌ها، شرکت‌ها، مؤسسات دولتی یا وابسته به دولت را با رعایت اصل (۷۲) به کمیسیون‌های ذی‌ربط واگذار کند و یا اجازه تصویب آنها را به دولت بدهد. در این صورت مصوبات دولت نباید با اصول و احکام مذهب رسمی کشور و یا قانون اساسی مغایرت داشته باشد، تشخیص این امر به‌ترتیب مذکور در اصول (۹۰ و ۶) با شورای نگهبان است. علاوه بر این، مصوبات دولت نباید مخالفت قوانین و مقررات عمومی کشور باشد و به‌منظور بررسی و اعلام عدم مغایرت آنها با قوانین مذکور باید ضمن ابلاغ برای اجرا به اطلاع رئیس مجلس شورای اسلامی برسد.

مغایرت با قانون اساسی و اسناد بالادستی	احکام لایحه الحاق (۳)
<p>نظر به اینکه این ماده منجر به اصلاح تبصره «۷۲» دائمی قانون بودجه اصلاحی سال ۱۳۵۲ و بودجه سال ۱۳۵۳ کل کشور با اصلاحات بعدی آن^۱ می شود، باید از حیث تنقیحی و اصول قانون نویسی موضوع بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری ابلاغی ۱۳۹۸/۷/۶ مقام معظم رهبری، در قالب اصلاح قانون مزبور، تهیه می‌شد و مورد رسیدگی و تصویب قرار گیرد.</p>	<p>ماده (۵) هر گونه توثیق سهام شرکت‌های دولتی مشمول واگذاری نزد مؤسسات مالی و اعتباری جهت اخذ تسهیلات جز با تأیید کتبی وزیر امور اقتصادی و دارایی ممنوع می‌باشد.</p>
<p>اسناد خزانه اسلامی، اوراق مرابحه عام و اوراق منفعت، دارای تعریف قانونی نیستند؛ لذا به دلیل عدم شفافیت این اصطلاحات، این ماده باید «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری و جزء «۳» بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری، مغایر است. مواد ۱ و ۲ قانون انتشار اسناد خزانه و اوراق قرضه مصوب ۱۳۴۸ به تعریف اسناد خزانه و اوراق قرضه کرده است که این قانون مصوب پیش از انقلاب مورد ایراد شورای نگهبان است.^۲ اسناد خزانه اسلامی ماهیتاً متفاوت از اسناد خزانه موضوع قانون مزبور باید باشد و الا مورد ایراد شرعی فقهای شورای نگهبان قرار خواهد گرفت.</p>	<p>ماده (۶) انتشار انواع اوراق مالی اسلامی دولت اعم از اسناد خزانه اسلامی، اوراق مرابحه عام و اوراق منفعت، مشمول حکم ماده (۲۷) قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران – مصوب سال ۱۳۸۴- با اصلاحات و الحاقات بعدی^۳ است.</p>
<p>روش محاسبه به صورت ساده، مصرح در ذیل این ماده، به دلیل نداشتن تعریف قانونی، دارای ابهام است؛ لذا حکم این ماده به دلیل عدم شفافیت، مغایر بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری و جزء «۳» بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری است.</p>	<p>ماده (۷) ایجاد هر گونه طلب جدید از دولت در صورتی مجاز است که از قبل، مجوز آن در قالب مبادله، موافقت‌نامه و یا تعهد و تضمین آن با مبنای قانونی همراه با اخذ شناسه یکتا توسط سازمان برنامه‌بودجه کشور، صادر و حسب مورد شناسه تعهدات تضامین صادر شده باشد. در تمامی بدهی‌های دولت که به موجب قوانین خاص یا عام به‌روزرسانی می‌شود روش محاسبه به صورت ساده خواهد بود.</p>
<p>۱. تعیین مرجع رسیدگی و تأیید بدهی‌ها و مطالبات، توسط سازمان برنامه‌بودجه کشور و وزارت امور اقتصادی و دارایی، به جهت داشتن ماهیت تقنینی این امر، مغایر اصول (۱۳۸ و ۸۵) قانون اساسی به‌نظر می‌رسد. ۲. نظر به اینکه این ماده منجر به اصلاح تبصره ماده (۱) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور^۴ می‌شود، باید از حیث تنقیحی و اصول قانون نویسی موضوع بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری ابلاغی ۱۳۹۸/۷/۶ مقام معظم رهبری، در قالب اصلاح قانون مزبور، تهیه می‌شد و مورد رسیدگی و تصویب قرار گیرد.</p>	<p>ماده (۸) مرجع رسیدگی و تأیید بدهی‌ها و مطالبات موضوع بند «پ» ماده (۱) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور – مصوب ۱۳۹۴- توسط سازمان برنامه‌بودجه کشور و وزارت امور اقتصادی و دارایی تعیین می‌شود. بدهی‌ها و مطالبات دولت که مربوط به دستگاه اجرایی خاصی نباشد، بر اساس قواعد تعیین‌شده توسط سازمان برنامه‌بودجه کشور و وزارت امور اقتصادی و دارایی به مرجع تعیین‌شده مذکور اعلام می‌شود.</p>

۱. تبصره «۷۲»- از تاریخ تصویب این قانون نمایندگان سهام دولت در مجامع عمومی شرکت‌های دولتی به‌عهده وزیر مسئول و وزیر امور اقتصادی و دارایی، رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و یک یا چند وزیر دیگر که با تصویب هیئت وزیران معین می‌شوند یا نمایندگان آنان خواهد بود. ...

۲. ماده (۲۷) قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران: اوراق بهادار زیر از ثبت نزد سازمان معاف است:

۱- اوراق مشارکت دولت، بانک مرکزی و شهرداری‌ها.

۲- اوراق مشارکت منتشره توسط بانک‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری تحت نظارت بانک مرکزی.

۳- اوراق بهادار عرضه شده در عرضه‌های خصوصی.

۴- سهام هر شرکت سهامی عامی که کل حقوق صاحبان سهام آن کمتر از رقم تعیین شده توسط سازمان باشد.

۵- سایر اوراق بهاداری که به تشخیص شورا نیاز به ثبت نداشته باشند، از قبیل اوراق منتشره توسط سازمان‌ها و مراجع قانونی دیگر.

تبصره - ناشر اوراق بهاداری که از ثبت معاف است، موظف است مشخصات و خصوصیات اوراق و نحوه و شرایط توزیع و فروش آن را طبق شرایطی که سازمان تعیین می‌کند، به سازمان گزارش کند.

۳. نظر شرعی شماره ۸۰/۲۱/۲۳۸۲ مورخ ۱۳۸۰/۷/۲۲ فقهای شورای نگهبان: قانون انتشار اسناد خزانه و اوراق قرضه مصوب مهرماه ۱۳۴۸ با اصلاحات بعدی در جلسه مورخ ۱۳۸۰/۴/۲۰ فقهاء محترم شورای نگهبان مطرح و نظر فقهاء بشرح ذیل اعلام میگردد؛

((موارد «۱۲، ۹، ۶» و تبصره ماده «۱۶» و مواد «۲۰، ۲۱، ۲۲، ۲۳، ۲۴، ۲۸» جز در مواردی که قرض دهنده و قرض گیرنده دولت یا شرکتها و مؤسسات صدرصد دولتی باشد خلاف شرع شناخته شد.))

۴. (پ) دولت موظف است از سال ۱۳۹۴ به بعد، همزمان با ارائه لایحه بودجه، جدول بدهی‌ها و مطالبات قطعی شده و تعهدات دولت به اشخاص حقوقی خصوصی و تعاونی و مؤسسات عمومی غیردولتی و بانک‌ها و مؤسسات اعتباری و تعهدات آنها به دولت را که به تأیید سازمان حسابرسی کشور رسیده است، به مجلس شورای اسلامی ارائه کند.

۵. تبصره - به‌منظور اجرای احکام مذکور در بندهای «ب» و «پ» این ماده، از ابتدای سال ۱۳۹۵ واحد جداگانه‌ای در وزارت امور اقتصادی و دارایی ایجاد می‌شود. این واحد موظف است خلاصه مطالبات، بدهی‌ها و تعهدات دولت را احصا و ثبت کند و علاوه بر گزارش‌های فصلی، گزارش‌های سالانه جهت ارائه به رئیس‌جمهور و مجلس شورای اسلامی

تهیه نماید. گزارش‌های سالانه باید به تأیید سازمان حسابرسی کشور برسد. سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور موظف است با پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی، نسبت به اصلاح ساختار سازمانی وزارت امور اقتصادی و دارایی با رعایت قوانین و مقررات مربوط اقدام کند. شرح وظایف واحد مزبور مشترکاً توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی و سازمان

مدیریت و برنامه‌ریزی کشور تهیه و ابلاغ می‌شود. سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور موظف است نیروی انسانی واحد مذکور را از محل نیروهای موجود در دولت و اعتبار مورد نیاز آن را از محل اعتبار برنامه تنظیم صورت عملکرد سالانه بودجه کشور تأمین کند.

مغایرت با قانون اساسی و اسناد بالادستی	احکام لایحه الحاق (۳)
<p>۱. تعیین شاخص‌های مناطق و شهرستان‌های غیر برخوردار، ماهیت تقنینی دارد و واگذاری آن به تصویب هیئت‌وزیران، با صدر اصل (۸۵) قانون اساسی مغایر است.</p> <p>۲. مقنن در صدر جزء «۱» بند «پ» ماده (۳۲) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور، شاخص موضوع ماده «۹» لایحه را تعیین کرده است. لذا نظر به اینکه این ماده منجر به اصلاح جزء «۱» بند «پ» ماده (۳۲) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور می‌شود، باید از حیث تنقیحی و اصول قانون‌نویسی موضوع بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری ابلاغی ۱۳۹۸/۷/۶ مقام معظم رهبری، در قالب اصلاح قانون مزبور، تهیه می‌شد و مورد رسیدگی و تصویب قرار گیرد.</p> <p>۳. با توجه به حکم ماده (۱۲۲) قانون برنامه ششم،^۲ قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور را اصلاح کرده است، به‌منزله اصلاح مفاد قانون برنامه است. مفاد این ماده لایحه که قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور را اصلاح کرده است، به‌منزله اصلاح مفاد قانون برنامه محسوب می‌شود؛ لذا طبق ماده (۱۸۱) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، تصویب این ماده نیاز به رأی دوسوم نمایندگان دارد.</p> <p>۴. مطابق با بند «۱۲» نظر شماره ۱۰۳۶۶/۱۰۱۰ مورخ ۱/۱۲/۲۱/۱۴۰۱ هیئت‌عالی نظارت بر حسن اجرای سیاست‌های کلی نظام در خصوص لایحه بودجه کل کشور سال (۱۴۰۲)، حکم این ماده به‌دلیل ابهام در مضمون، مغایر اجزای «۳»، «۷» و «۸» بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری است.</p>	<p>ماده (۹)</p> <p>متن زیر به انتهای جزء «۱» بند «پ» ماده (۳۲) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور - مصوب ۱۳۹۵ - الحاق می‌شود «شاخص‌های مناطق و شهرستان‌های غیر برخوردار از اشتغال موضوع این جزء با پیشنهاد سازمان برنامه‌بودجه کشور به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد».</p>
<p>استفاده از واژه غیرفارسی پروژه، مغایر اصل (۱۵) قانون اساسی است.</p> <p>نظر به ارتباط وثیق این ماده با تبصره (۴) ماده (۳۹) قانون مالیات بر ارزش افزوده،^۳ بر اساس اصول قانون‌نویسی موضوع بند ۹ سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری، باید حکم این ماده در قالب الحاق به حکم قانونی مزبور، و نه به عنوان یک ماده مستقل، تهیه می‌شد و مورد رسیدگی و تصویب قرار گیرد.</p>	<p>ماده (۱۰)</p> <p>مالیات و عوارض ارزش افزوده دریافتی از واحدهای تولیدی و پیمانکاران طرح (پروژه)‌های واقع در استان به حساب استان محل استقرار واحد تولیدی با رعایت جزء «۲» ماده (۳۸) و ماده (۳۹) قانون مالیات بر ارزش افزوده - مصوب ۱۴۰۰ - منظور می‌شود. سازمان امور مالیاتی کشور مکلف است پرونده‌های واحدهای تولیدی و خدماتی با شخصیت حقیقی یا حقوقی دارای یک محل فعالیت را که محل استقرار واحد تولیدی یا خدماتی آنها در استان محل استقرار دفتر مرکزی آنها نیست به اداره کل امور مالیاتی استان محل استقرار واحد تولیدی و خدماتی ارسال نماید.</p> <p>مالیات و عوارض بر ارزش افزوده واحدهای خدماتی ملی به نسبت سهم هر استان از جمعیت کشور، به حساب خزانه استان ذی‌ربط واریز می‌شود. سازمان امور مالیاتی مکلف است گزارش عملکرد این ماده را هر سه ماه یکبار به کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی و دیوان محاسبات کشور ارائه نماید.</p>
<p>نظر به اینکه این ماده منجر به اصلاح بند «الف» ماده (۳۹) قانون مالیات بر ارزش افزوده^۴ می‌شود، باید از حیث تنقیحی و اصول قانون‌نویسی موضوع بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری ابلاغی ۱۳۹۸/۷/۶ مقام معظم رهبری، در قالب اصلاح قانون مزبور، تهیه می‌شد و مورد رسیدگی و تصویب قرار گیرد.</p>	<p>ماده (۱۱)</p> <p>عوارض ارزش افزوده موضوع بند «الف» ماده (۳۹) قانون مالیات بر ارزش افزوده در شهرستان‌های تهران و اسلامشهر به نسبت هشتادو هشتم درصد (۸۸٪) در نقاط شهری و دوازده درصد (۱۲٪) در نقاط روستایی و عشایری آنها توزیع می‌شود.</p>

۱. بند «پ» ماده (۳۲) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور مصوب سال ۱۳۹۶: «به‌منظور تسهیل و تشویق سرمایه‌گذاری صنعتی و معدنی کشور، اقدامات زیر توسط دولت انجام می‌شود:

۱- شهرستان‌هایی که نرخ بیکاری آنها بالاتر از میانگین نرخ بیکاری کشور می‌باشد، به‌عنوان مناطق غیربرخوردار از اشتغال تعریف می‌شوند. این مناطق با پیشنهاد سازمان برنامه‌بودجه کشور و وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و تصویب هیئت وزیران در سال اول و نیز ششم هر دهه تعیین می‌شود.

۲- دولت موظف است مشوق‌های لازم جهت ایجاد اشتغال و کاهش نرخ بیکاری و ایجاد کارورزی بیکاران در این مناطق را به عمل آورده و اعتبارات مورد نیاز آن را در لایحه بودجه سالانه منظور کند.

۳- معافیت مالیاتی واحدهای صنعتی، معدنی و خدماتی در مناطق غیربرخوردار از اشتغال را به میزان معافیت‌های منظور شده در مناطق آزاد تجاری - صنعتی اعمال کند. توسعه واحد و نیز تولید کالای جدید در این واحدها به میزان سهم خود مشمول این حکم می‌باشند».

۲. ماده (۱۲۲) - قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۰/۱/۱۲۷ و اصلاحات و الحاقات بعدی آن تنفیذ و قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور مصوب ۱۳۹۵/۱/۱۱۰ و قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) مصوب ۱۳۹۳/۱۲/۴ و ماده (۶۶) قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶/۶/۱ با اصلاحات و الحاقات بعدی به‌عنوان بخشی از این قانون در طول اجرای قانون برنامه حاکم بوده و با لحاظ موارد زیر اعمال می‌گردد: ....

۳. تبصره ۴ - محل اخذ مالیات بر ارزش افزوده واحدهای تولیدی محل استقرار آن‌ها می‌باشد.

۴. بند «الف» ماده (۳۹) قانون مالیات بر ارزش افزوده: «تود در صد (۹۰٪) از عوارض و جریمه‌های مربوط به ماده (۷) و بندهای «ب» و «پ» ماده (۲۶) این قانون پس از واریز به حساب تمرکز و جوه اداره کل امور مالیاتی استان براساس شاخص جمعیت میان شهرداری‌ها، دهیاری‌ها، اداره امور عشایر هر شهرستان (سهم مناطق عشایری) و فرمانداری‌های همان استان (سهم روستاهای فاقد دهیاری) توزیع و ده‌در صد (۱۰٪) مابقی به حساب تمرکز و جوه وزارت کشور واریز تا به‌موجب آیین‌نامه‌ای که براساس شاخص‌های توسعه‌نیافتگی سه‌ماه پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون توسط سازمان برنامه‌بودجه کشور و وزارت کشور تهیه می‌شود و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد بین شهرداری‌ها، دهیاری‌ها، اداره امور عشایر شهرستان (سهم مناطق عشایری) و روستاهای فاقد دهیاری (به حساب فرمانداری‌ها) توزیع گردد».

مغایرت با قانون اساسی و اسناد بالادستی	احکام لایحه الحاق (۳)
	<p>ماده (۱۲)</p> <p>کلیه مراکز درمانی اعم از دولتی، خصوصی وابسته به نهادهای عمومی، نیروهای مسلح، خیریه‌ها و شرکت‌های دولتی مکلفند ده درصد (۱۰٪) از حق‌الزحمه یا حق‌العمل گروه پزشکی که به‌موجب دریافت وجه صورتحساب‌های ارسالی به بیمه‌ها و یا نقداً از طرف بیمار پرداخت می‌شود را به‌عنوان علی‌الحساب مالیات کسر و به نام پزشک مربوط تا پایان ماه بعد از وصول مبلغ صورت‌حساب، به حساب سازمان امور مالیاتی کشور واریز کنند. مالیات علی‌الحساب این ماده شامل پرداخت‌هایی که به‌عنوان درآمد حقوق و کارانه مطابق قوانین بودجه سننواتی پرداخت و مالیات آن کسر می‌شود، نخواهد بود. حکم ماده (۱۹۹) قانون مالیات‌های مستقیم در اجرای این ماده جاری می‌باشد.</p>
	<p>ماده (۱۳)</p> <p>کلیه صاحبان حرف و مشاغل پزشکی، پیراپزشکی داروسازی و دامپزشکی و فروشندگان تجهیزات پزشکی که پروانه کار آنها توسط وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی و یا سازمان نظام پزشکی ایران صادر می‌شود و کلیه اشخاص شاغل در کسب و کارهای حقوقی اعم از وکالت و مشاوره حقوقی و خانواده مکلفند از پایانه فروشگاه استفاده کنند. با مستنکفین از اجرای این حکم مطابق قانون پایانه‌های فروشگاه‌های و سامانه مؤدیان - مصوب ۱۳۹۸ - برخورد می‌شود.</p>
	<p>ماده (۱۴)</p> <p>سازمان امور مالیاتی کشور با همکاری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی موظف است از عرضه‌کنندگان انواع بازی‌های خارجی قابل نصب در رایانه تلفن‌های همراه و پیشانه‌بازی (کنسول) عوارضی معادل ده درصد (۱۰٪) قیمت فروش را اخذ و به حساب درآمد عمومی نزد خزانه‌داری کل کشور واریز نماید. وجه حاصله در اختیار وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی (بنیاد ملی بازی‌های رایانه‌ای) قرار می‌گیرد تا مطابق قوانین بودجه سننواتی و پس از مبادله موافقت‌نامه با سازمان برنامه‌بودجه کشور صرف حمایت از توسعه بازی‌های تولید داخل شود.</p>
	<p>ماده (۱۵)</p> <p>وکلا و عضو مراکز وکلا و کانون‌های وکلای دادگستری موظفند تمامی قراردادهای مالی با موکلان خود را در سامانه تنظیم قرارداد الکترونیکی قوه‌قضائیه ثبت و تنظیم نمایند. شناسه (کد) یکتای صادر شده برای هر قرارداد توسط سامانه قرارداد الکترونیکی مبنای شناسایی مشاوران، وکلا و کانون‌های وکلای دادگستری در سامانه خدمات قضایی به‌منظور استخراج اطلاعات مالی مندرج در قرارداد و ابطال تمبر مالیاتی خواهد بود.</p>
	<p>ماده (۱۶)</p> <p>قوه قضائیه مکلف است دسترسی برخط سازمان امور مالیاتی کشور و مرکز وکلا، کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده قوه قضائیه را به سامانه تنظیم قرارداد الکترونیکی فراهم نماید. سازمان امور مالیاتی کشور مکلف است مالیات موضوع این قراردادها را به‌صورت الکترونیکی دریافت و مفاصاحساب مالیاتی آن را به‌صورت الکترونیکی در سراسر کشور صادر نماید. عدم اجرای این حکم از سوی هر شخص حقیقی یا حقوقی استنکاف از اجرا محسوب می‌شود.</p>
	<p>ماده (۱۷)</p> <p>به‌منظور تسریع و تسهیل رسیدگی به پرونده‌های مالیاتی اختیار سازمان امور مالیاتی کشور در تبصره ماده (۱۰۰) قانون مالیات‌های مستقیم در خصوص معافیت مؤدیان از انجام بخشی از تکالیف قانون مذکور از قبیل نگهداری اسناد و مدارک و ارائه اظهارنامه مالیاتی به حداکثر «صد برابر» معافیت موضوع ماده (۸۴) قانون مالیات‌های مستقیم افزایش می‌یابد.</p>

- ماده (۲) قانون پایانه‌های فروشگاه‌های و سامانه مؤدیان مصوب سال ۱۳۹۸: «کلیه اشخاص مشمول مکلفند به‌ترتیبی که سازمان مقرر می‌کند، نسبت به ثبت نام در سامانه مؤدیان اقدام کنند. خرده‌فروشی‌ها و واحدهای صنعتی که مستقیماً با مصرف‌کننده نهایی ارتباط دارند، علاوه بر عضویت در سامانه مؤدیان، موظف به استفاده از پایانه فروشگاه‌های می‌باشند. استفاده از پایانه فروشگاه‌های برای مؤدیانی که مستقیماً با مصرف‌کننده نهایی ارتباط ندارند، الزامی نیست؛ اما مؤدیان مزبور موظفند کلیه صورتحساب‌های خود را به‌ترتیبی که سازمان مقرر می‌کند، از طریق سامانه مؤدیان صادر کنند».
- ماده (۱۰۰) قانون مالیات‌های مستقیم مصوب سال ۱۳۶۶: «مؤدیان موضوع ماده (۹۶) این قانون و همچنین آن دسته از صاحبان مشاغل که بدون الزام به نگهداری دفاتر قانونی، اقدام به نگهداری دفاتر قانونی می‌نمایند مکلفند اظهارنامه مالیاتی مربوط به فعالیت‌های شغلی خود را در سال مالیاتی برای هر واحد شغلی و برای هر محل جداگانه طبق نمونه‌ای که وسیله وزارت امور اقتصادی و دارایی تهیه خواهد شد تنظیم و تا آخر تیر ماه سال بعد به حوزه مالیاتی محل شغل خود تسلیم و مالیات متعلق را به‌نرخ مذکور در ماده (۱۳۱) این قانون پرداخت نمایند. تبصره - سازمان امور مالیاتی کشور می‌تواند برخی از مشاغل یا گروه‌هایی از آنان را که میزان فروش کالا و خدمات سالانه آنها حداکثر سی برابر معافیت موضوع ماده (۸۴) این قانون باشد از انجام بخشی از تکالیف از قبیل نگهداری اسناد و مدارک موضوع این قانون و ارائه اظهارنامه مالیاتی معاف کند و مالیات مؤدیان مذکور را به‌صورت مقطوع تعیین و وصول نماید. در مواردی که مؤدی کمتر از یک سال مالی به فعالیت اشتغال داشته باشد مالیات متعلق نسبت به مدت اشتغال محاسبه و وصول می‌شود. حکم این تبصره مانع از رسیدگی به اظهارنامه‌های مالیاتی تسلیم شده در موعد مقرر نخواهد بود».

احکام لایحه الحاق (۳)

ماده (۱۸)
به دولت اجازه داده می‌شود در راستای سیاست‌های حمایت از تولید و متناسب با پیش‌بینی شرایط اقتصادی کشور نرخ مالیات موضوع ماده (۱۰۵) قانون مالیات‌های مستقیم اشخاص حقوقی دارای پروانه بهره‌برداری از وزارت‌خانه‌های ذی‌ربط در فعالیتهای تولیدی را حداکثر تا معادل هفت واحد درصد (۷٪) کاهش داده و معادل هجده واحد درصد (۱۸) تعیین و محاسبه نماید. این بخشودگی علاوه بر سایر معافیت‌ها بخشودگی‌ها و مشوق‌های قانونی اشخاص مذکور می‌باشد.

ماده (۱۹)
به منظور ایجاد شفافیت و اصلاح سیاستگذاری در معافیت‌های مالیاتی:
۱. وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است در راستای هدفمندسازی معافیت‌های مالیاتی و گمرکی و شفاف‌سازی حمایت‌های مالی، سیاست اعتبار مالیاتی و گمرکی با نرخ صفر را جایگزین معافیت‌های مالیاتی و گمرکی قانونی مصرح در قانون مالیات‌های مستقیم و قانون امور گمرکی نموده و فهرست تمامی معافیت‌های مالیاتی و گمرکی و میزان معافیت آنها را مشخص نماید. این فهرست باید شامل حوزه فعالیت اشخاص، میزان درآمد مالیاتی و گمرکی محاسبه نشده در اثر این معافیت‌ها و استناد قانونی این معافیت‌ها باشد.
۲. دستگاه‌های اجرایی موظفند معافیت‌ها و تخفیفات مالیاتی و گمرکی قانونی را به‌صورت جمعی - خرجی در حساب‌های مربوط به خود ثبت کنند عملکرد معافیت‌ها و تخفیفات گمرکی و مالیاتی به‌عنوان مالیات بر واردات وصولی گمرک جمهوری اسلامی ایران محسوب می‌شود.
۳. معافیت مالیاتی درآمد سالانه مشمول اشخاص موضوع بند «ل» ماده (۱۳۹) قانون مالیات‌های مستقیم حداکثر معادل چهار برابر سقف مالیاتی ماده (۸۴) قانون مذکور است و مازاد بر آن حسب مورد به نرخ قانون مالیات‌های مستقیم مشمول مالیات است.

۴. معافیت‌های مالیاتی تمام مؤسسات آموزشی از جمله مؤسسات کنکور دانشگاه‌ها اعم از کنکور سراسری و کنکورهای تحصیلات تکمیلی کارشناسی ارشد و دکتری و انتشارات کمک آموزشی، لغو می‌شود.
۵. تبلیغات کالاها و خدمات داخلی در روزنامه‌ها و نشریات مشمول حکم جزء «۳» بند «ب» ماده (۹) قانون مالیات بر ارزش افزوده نمی‌باشد.
۶. معافیت موضوع بند «ب» ماده (۱۵۹) قانون برنامه پنجم توسعه صرف‌نسبت به واحدهای صنعتی و معدنی که پروانه بهره‌برداری یا قرارداد استخراج آنها طی دوره اجرای قانون مذکور صادر شده باشد جاری است.

مغایرت با قانون اساسی و استناد بالادستی

۱. واژه «حداکثر» به دلیل عدم شفافیت و شناور بودن میزان کاهش مغایر بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری و جزء «۳» بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری و اصول (۵۱) و (۸۵) قانون اساسی است. (در جزء «۵-۹» نظر شماره ۱۰۲/۳۶/۱۵۸ در خصوص لایحه بودجه سال ۱۴۰۲، شورای نگهبان نیز مؤید همین نکته است).
۲. نظر به اینکه این ماده منجر به اصلاح ماده (۱۰۵) قانون مالیات‌های مستقیم می‌شود، باید از حیث تنقیحی و اصول قانون نویسی موضوع بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری ابلاغی ۱۳۹۸/۷/۶ مقام معظم رهبری، در قالب اصلاح قانون مزبور، تهیه می‌شد و مورد رسیدگی و تصویب قرار گیرد.
۳. این ماده مغایر اصول ۵۱ و ۸۵ قانون اساسی به نظر می‌رسد. طبق اصل ۵۱ قانون اساسی موارد معافیت و بخشودگی و تخفیف مالیاتی باید به موجب قانون مشخص شود؛ لذا این امر ماهیت قانونی دارد. بر اساس اصل ۸۵ امور دارای ماهیت قانونی قابل تفویض به غیر مجلس نیست.

۱. در بند «۲»، عبارت «دستگاه‌های اجرایی» با عنایت به داشتن تعاریف متعدد قانونی و عدم تعیین اینکه کدام یک از آنها در اینجا مد نظر است، دارای ابهام است.
۲. در بند «۲» عبارت «جمعی - خرجی» فاقد تعریف قانونی است، لذا مغایر اصول قانونگذاری و قانون نویسی موضوع بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری است.
۳. مطابق با جزء «۵-۹» نظر شماره ۱۰۲/۳۶/۱۵۸ مورخ ۱۴۰۱/۱۲/۲۳ شورای نگهبان، عدم تعیین دقیق میزان معافیت مالیاتی در بند «۳»، مغایر اصل (۵۱) قانون اساسی شناخته شد.
۴. مطابق با جزء «۵-۱۰» نظر شماره ۱۰۲/۳۶/۱۵۸ مورخ ۱۴۰۱/۱۲/۲۳ شورای نگهبان، عبارت «مؤسسات آموزشی» مندرج در بند «۴» ابهام دارد. لذا مغایر با بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری و جزء «۳» بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری است.
۵. مطابق با جزء «۵-۶» تذکرات شماره ۱۰۲/۳۶/۱۵۸ مورخ ۱۴۰۱/۱۲/۲۳ شورای نگهبان در خصوص لایحه بودجه کل کشور سال (۱۴۰۲)، بند «۵» از لحاظ عبارتی بازنویسی شود.
۶. در بند «۶»، قراردادهای فروش ذکر نشده است و از این حیث محل ابهام و چالش خواهد بود. لذا مغایر بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری و جزء «۳» بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری است.
۷. نظر به اینکه بند «۱» در مقام اصلاح قانون مالیات‌های مستقیم (از قبیل ماده (۱۴۶) مکرر آن) و قانون امور گمرکی (از قبیل ماده (۱۱۹) آن)، بند «۳» در مقام اصلاح بند «ل» ماده (۱۳۹) قانون مالیات‌های مستقیم، بند «۴» در مقام اصلاح بند «ل» و تبصره «۱» ماده (۱۳۹) قانون مالیات‌های مستقیم و بند «۵» در مقام اصلاح ذیل جزء «۳» بند «ب» ماده (۹) قانون مالیات بر ارزش افزوده است، باید از حیث تنقیحی و اصول قانون نویسی موضوع بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری ابلاغی ۱۳۹۸/۷/۶ مقام معظم رهبری، در قالب اصلاح قانون مزبور، تهیه می‌شد و مورد رسیدگی و تصویب قرار گیرد.
۸. مطابق با بند «۱۶» نظر شماره ۱۰۳۶۶/۰۱۰۱ مورخ ۱۴۰۱/۱۲/۲۱ هیئت‌عالی نظارت بر حسن اجرای سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری است. لایحه بودجه کل کشور سال (۱۴۰۲)، حکم بند «۵» این ماده، به دلیل ابهام در مفاد آن، مغایر بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری است.
۹. مطابق با بند «۱۷» نظر شماره ۱۰۳۶۶/۰۱۰۱ مورخ ۱۴۰۱/۱۲/۲۱ هیئت‌عالی نظارت بر حسن اجرای سیاست‌های کلی نظام در خصوص لایحه بودجه کل کشور سال (۱۴۰۲)، حکم بند «۶» این ماده به دلیل کاهش انگیزه تولید، مغایر بند «۴» سیاست‌های کلی برنامه هفتم و از حیث ابهام در نحوه ارتباط آن با قوانین موجود فعلی مغایر بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری است.

۱. اصل (۵۱) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران: هیچ نوع مالیات وضع نمی‌شود، مگر به موجب قانون. موارد معافیت و بخشودگی و تخفیف مالیاتی به موجب قانون مشخص می‌شود.
۲. ماده (۱۰۵) قانون مالیات‌های مستقیم مصوب سال ۱۳۶۶: «جمع درآمد شرکت‌ها و درآمد ناشی از فعالیت‌های انتفاعی سایر اشخاص حقوقی که از منابع مختلف در ایران یا خارج از ایران تحصیل می‌شود، پس از وضع زیان‌های حاصل از منابع غیر معاف و کسر معافیت‌های مقرر به استثنای مواردی که طبق مقررات این قانون دارای نرخ جداگانه‌ای می‌باشد، مشمول مالیات به نرخ بیست و پنج درصد (۲۵٪) خواهند بود».
۳. ماده (۱۴۶) مکرر - معافیت‌های مذکور در مواد (۱۳۳)، (۱۳۴)، (۱۳۹) «به استثنای بندهای «الف»، «ب» و «ز» آن»، (۱۴۲)، (۱۴۳) و تبصره «۱» ذیل ماده (۱۴۳) مکرر) به عنوان مالیات به نرخ صفر منظور می‌شود.
۴. ماده (۱۱۹) - علاوه بر معافیت‌های مذکور در جدول تعرفه گمرکی ضمیمه آیین‌نامه اجرایی قانون مقررات و واردات و معافیت‌های دیگری که به موجب قوانین، تصویب‌نامه‌ها، موافقت‌نامه‌ها و قراردادهای مصوب مجلس شورای اسلامی برقرار شده است، موارد زیر نیز از پرداخت حقوق ورودی معاف می‌باشند: ...
۵. بند «ل» ماده (۱۳۹) قانون مالیات‌های مستقیم مصوب سال ۱۳۶۶: «فعالیت‌های انتشاراتی و مطبوعاتی و قرآنی (دارای مجوز از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و دستگاه‌های ذی‌ربط)، فرهنگی و هنری که به موجب مجوز وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی انجام می‌شوند، از پرداخت مالیات معاف است».
۶. تبصره «۱» - و جوهی که از فعالیت‌های غیر انتفاعی و به منظور پیشبرد اهداف و وظایف اشخاص موضوع این ماده از راه برگزاری دوره‌های آموزشی، سمینارها، نشر کتاب و نشریه‌های دوره‌ای و ... در چارچوب اساسنامه آنها تحصیل می‌شود و سازمان امور مالیاتی کشور بر درآمد و هزینه آنها نظارت می‌کند، از پرداخت مالیات معاف است.

مغایرت با قانون اساسی و اسناد بالادستی	احکام لایحه الحاق (۳)
<p>۱. در بند «۲»، اعطای صلاحیت تغییر قیمت پایه به هیئت وزیران، مغایر اصول (۵۱ و ۸۵) قانون اساسی است.</p> <p>۲. استفاده از واژه غیر فارسی کابین، مغایر اصل (۱۵) قانون اساسی است، لذا باید حذف شود.</p>	<p>ماده (۲۰)</p> <p>انواع خودروی سواری و وانت دواتق کابین دارای شماره انتظامی شخصی در اختیار مالکین اعم از اشخاص حقیقی و حقوقی که قیمت روز خودروی آنها بیش از پانزده میلیارد (۱۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال است نسبت به مازاد بر این مبلغ مشمول مالیات سالانه خودرو به نرخ یک درصد (۱) می‌گردند.</p> <p>۱. مأخذ محاسبه مالیات خودرو موضوع این ماده قیمت روز انواع خودرو با توجه به تاریخ ساخت یا واردات آن و صرفاً بر اساس مشخصات مالک خودرو مندرج در شناسنامه خودرو صادره توسط فرماندهی نیروی انتظامی (برگ سبز) به عنوان سند رسمی خودرو است که توسط سازمان امور مالیاتی کشور هر ساله تا پایان فروردین ماه تعیین و اعلام می‌گردد. مأخذ مزبور برای انواع خودرو که بعد از اعلام سازمان تولید یا وارد می‌شوند، بلافاصله پس از تولید یا واردات آن توسط سازمان مزبور تعیین و اعلام خواهد شد. سازمان امور مالیاتی کشور مکلف است مراتب را به‌نحو مقتضی به اطلاع اشخاص مشمول برساند. کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی مکلفند مالیات سالانه مربوط به خودروهای تحت تملک خود و فرزندان کمتر از هجده سال و محجور تحت تکفل را حداکثر تا پایان بهمن ماه هر سال پرداخت نمایند. ثبت نقل و انتقال خودروهایی که به موجب این ماده برای آنها مالیات وضع گردیده است قبل از پرداخت بدهی مالیاتی مورد انتقال شامل مالیات بر دارایی، نقل و انتقال قطعی و اجاره ممنوع است. متخلفین از حکم این ماده در پرداخت مالیات متعلقه مسئولیت تضامنی دارند.</p> <p>۲. به دولت اجازه داده می‌شود بر اساس پیشنهاد سازمان برنامه‌بودجه کشور و نرخ تورم اعلامی از سوی مرکز آمار ایران سالانه نسبت به کاهش یا افزایش قیمت پایه تعیین شده فوق‌الذکر اقدام و مراتب را ابلاغ نماید.</p>
<p>۱. حکم بند «۱» در خصوص مالیات دو در هزار نسبت به مالکان واحدهای مسکونی و باغ ویلاهای بیشتر از دویست میلیارد ریال، نسبت به مواردی که مالک، به جهت امور خارج از اراده نظیر ارث، مالک شده است و دارایی قابل توجه دیگری ندارد، شرعاً محل تأمل است.</p> <p>۲. در بند «۱»، مالیات بر عهده شخصی که در ابتدای سال مالک واحد مسکونی و باغ ویلا شناخته شده است، گذاشته شده است. مشخص نیست که ابتدای سال، اول فروردین است یا پنجم فروردین یا ... ؟</p> <p>۳. در بند «۳» استفاده از واژه غیر فارسی آنلاین مغایر اصل (۱۵) قانون اساسی است، لذا باید حذف شود.</p> <p>۵. مطابق با جزء «۵-۱» نظر شماره ۱۰۲/۳۶۱۵۸ مورخ ۱۴۰۱/۱۲/۲۳ شورای نگهبان، عبارت «به قیمت روز» در بند «۳» ابهام دارد؛ لذا مغایر با بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری و جزء «۳» بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری است. باید ملاک تعیین قیمت روز مشخص شود؛ بر همین اساس در قانون بودجه ۱۴۰۲ عبارت مزبور به «بر اساس ارزش به قیمت روز آنها که بر مبنای آخرین ارزش معاملاتی موضوع ماده (۶۴) قانون مالیات‌های مستقیم توسط سازمان مالیاتی تعیین می‌شود» تصویب نهایی شده است.</p> <p>۶. مطابق با جزء «۵-۷» تذکرات شماره ۱۰۲/۳۶۱۵۸ مورخ ۱۴۰۱/۱۲/۲۳ شورای نگهبان در خصوص لایحه بودجه کل کشور سال (۱۴۰۲)، عبارت «اقدام نموده» به عبارت «اقدام کند» اصلاح شود.</p> <p>۷. حکم بند «۴»، از این جهت که به ماده (۱۳۹) قانون مالیات‌های مستقیم مقید است یا خیر، محل ابهام است.</p> <p>۸. مطابق با جزء «۵-۱۲» نظر شماره ۱۰۲/۳۶۱۵۸ مورخ ۱۴۰۱/۱۲/۲۳ شورای نگهبان، منظور از عبارت «افراد تحت تکفل» از این حیث که شامل افراد محجور نیز می‌شود یا خیر، ابهام دارد؛ لذا مغایر با بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری و جزء «۳» بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری است.</p> <p>۹. در بند «۵»، اعطای صلاحیت اختیاری تغییر قیمت پایه به هیئت وزیران، از جهت ابهام داشتن عبارت «متناسب با نرخ تورم»، مغایر اصول (۵۱ و ۸۵) قانون اساسی است.</p>	<p>ماده (۲۱)</p> <p>۱. واحدهای مسکونی و باغ ویلاهای مجاز که ارزش آنها با احتساب عرصه و اعیان بیش از دویست میلیارد (۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال باشد مازاد بر این مبلغ مشمول مالیات به میزان دو در هزار می‌شوند. این مالیات بر عهده شخصی است که در ابتدای هر سال مالک واحدهای مسکونی و باغ ویلاهای مذکور می‌باشد.</p> <p>۲. واحدهای مسکونی و باغ ویلاهای در حال ساخت مشمول این مالیات نمی‌باشند.</p> <p>۳. وزارتخانه‌های راه و شهرسازی و صنعت معدن و تجارت، سازمان ثبت اسناد و املاک کشور و شهرداری‌ها موظفند امکان دسترسی برخط (آنلاین) به اطلاعات مالکیت املاک مورد نیاز سازمان امور مالیاتی کشور در حوزه اماکن را در اختیار این سازمان قرار دهند. سازمان امور مالیاتی کشور مکلف است نسبت به تعیین دارایی‌های مشمول بر اساس ارزش قیمت روز آنها حداکثر تا پایان خردادماه هر سال اقدام نموده و مراتب را به‌نحو مقتضی به اطلاع اشخاص مشمول برساند.</p> <p>۴. کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی مکلفند با رعایت قوانین مالیاتی مالیات سالانه مربوط به هر یک از واحدهای مسکونی و باغ ویلاهای تحت تملک خود و افراد تحت تکفل را حداکثر تا پایان بهمن ماه هر سال پرداخت نمایند. ثبت نقل و انتقال املاکی که به موجب این بند برای آنها مالیات وضع گردیده است قبل از پرداخت بدهی مالیاتی مورد انتقال شامل مالیات بر دارایی، نقل و انتقال قطعی و اجاره ممنوع است. متخلفین از اجرای این بند در پرداخت مالیات متعلقه مسئولیت تضامنی دارند.</p> <p>۵. به دولت اجازه داده می‌شود بر اساس پیشنهاد سازمان برنامه‌بودجه کشور و متناسب با نرخ تورم اعلامی از سوی مرکز آمار ایران سالانه نسبت به کاهش یا افزایش قیمت پایه تعیین شده فوق‌الذکر اقدام و مراتب را ابلاغ نماید.</p>
<p>مطابق با بند «۱» نظر شماره ۱۰۳۶۶۱۰۱۰۱ مورخ ۱۴۰۱/۱۲/۲۱ هیئت‌عالی نظارت بر حسن اجرای سیاست‌های کلی نظام در خصوص لایحه بودجه کل کشور سال (۱۴۰۲)، حکم این ماده به دلیل عدم شفافیت بودجه‌ای، مغایر جزء «۱» بند «۳» سیاست‌های کلی برنامه هفتم است.</p>	<p>ماده (۲۲)</p> <p>کلیه واحدهای آموزشی مدارس دولتی وزارت آموزش و پرورش در صورت رعایت الگوی مصرف از پرداخت هزینه‌های، برق، گاز و آب معاف هستند هرگونه اعطای معافیت غیر از این ماده ممنوع می‌باشد.</p>

مغایرت با قانون اساسی و اسناد بالادستی	احکام لایحه الحاق (۳)
<p>ماده (۲۳)</p> <p>دولت مکلف است بیست و هفت درصد (۰.۲۷٪) از کل نه درصد (۹٪) موضوع مالیات بر ارزش افزوده را از طریق ردیف‌های درآمدی و هزینه‌های مربوط برای توسعه ورزش مدارس، ورزش همگانی، ورزش روستایی و عشایری، ورزش بانوان و زیرساخت‌های ورزش به‌ویژه در حوزه جانبازان و معلولان اختصاص دهد. این مبلغ از طریق ردیف‌های مربوط به وزارت ورزش و جوانان شصت درصد (۶۰٪) و وزارت آموزش و پرورش چهل درصد (۴۰٪) و پس از مبادله موافقت‌نامه به این وزارتخانه‌ها با رعایت موارد زیر اختصاص می‌یابد:</p> <p>۱- این اعتبار فقط در استان‌ها هزینه می‌گردد.</p> <p>۲- از مجموع عوارض و مالیات نه‌درصدی (۹٪) موضوع قانون مالیات بر ارزش افزوده قبل از توزیع آن منابع بین ذی‌نفعان، مبلغ مندرج در این ماده کسر خواهد شد.</p> <p>تبصره - پرداخت هر گونه وجهی از بودجه کل کشور به هر شکل و به هر نحو به ورزش حرفه‌ای ممنوع است و در حکم تصرف غیر قانونی در وجوه و اموال دولتی است.</p>	<p>ماده (۲۴)</p> <p>دولت مکلف است یک پنجم از منابع درآمدی ماده (۹۴) قانون بر نامه پنج‌ساله ششم توسعه اقتصادی اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و یک پنجم از منابع درآمدی ماده (۷۳) قانون مذکور را برای ازدواج و اشتغال جوانان به‌عنوان سهم وزارت ورزش و جوانان هزینه نمایند.</p>
<p>۱. مطابق با جزء «۵-۱۳» نظر شماره ۱۰۲/۳۶۱۵۸ مورخ ۱۴۰۱/۱۲/۲۳ شورای نگهبان، با توجه به نسخ مواد (۷۳) و (۹۴) قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه اقتصادی اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، ذکر موارد مذکور واجد ابهام است؛ لذا مغایر با بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری و جزء «۳» بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری است.</p> <p>۲. نظر به اینکه حکم این ماده، منجر به اصلاح ماده (۳۸) قانون مالیات بر ارزش افزوده می‌شود، باید از حیث تنقیحی و اصول قانون‌نویسی موضوع بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری ابلاغی ۱۳۹۸/۷/۶ مقام معظم رهبری، در قالب اصلاح قانون مزبور، تهیه شود و مورد رسیدگی و تصویب قرار گیرد.</p>	<p>ماده (۲۶)</p> <p>گمرک جمهوری اسلامی ایران موظف است پس از تأیید اسناد مربوط نسبت به استرداد حقوق ورودی مواد و قطعات وارداتی که در کالاهای صادراتی مورد استفاده قرار گرفته‌اند، موضوع مواد (۶۶) تا (۶۸) قانون امور گمرکی و هزینه انبارداری موضوع تبصره «۲» ماده (۴۵) قانون امور گمرکی، ظرف پانزده روز از محل تنخواه دریافتی از خزانه‌داری کل کشور که تا پایان سال تسویه می‌نماید، اقدام کند.</p>
<p>۱. اصطلاحات دخانیات و محصولات دخانی باید توسط مقنن تعریف شوند. لذا مغایر با بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری و جزء «۳» بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری است.</p>	<p>ماده (۲۷)</p> <p>وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف است درآمدهای حاصل از صدور مجوز توزیع دخانیات و حق انحصار دریافتی بابت واردات و تولید محصولات دخانی را به حساب درآمد عمومی نزد خزانه‌داری کل کشور واریز کند.</p>
<p>ماده (۲۸)</p> <p>ارزش خرید مواد معدنی برای واحدهای فرآوری مواد معدنی در صورت ارائه صورت حساب الکترونیکی تأیید شده مطابق ماده (۹۵) قانون مالیات‌های مستقیم و آیین‌نامه اجرایی آن به‌عنوان هزینه قابل قبول مالیاتی مورد قبول واقع می‌شود. فهرست واحدهای فرآوری مواد معدنی تا پایان فروردین ماه هر سال توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت به سازمان امور مالیاتی کشور ارائه می‌شود. با هدف محاسبه ارزش دقیق حقوق مالکانه معادن، سازمان مذکور موظف است اطلاعات مرتبط با این ماده را در اختیار وزارت صنعت، معدن و تجارت قرار دهد.</p>	<p>۱. ماده (۳۸) - مالیات و عوارض موضوع مواد (۷)، (۲۶) و (۲۸) این قانون و جریمه‌های مربوط به آنها پس از کسر کسورات قانونی، به ترتیب زیر توزیع می‌شود:</p> <p>۱- یک‌نهم از مالیات‌ها و عوارض وصولی ماده (۷) و بندهای «الف» و «ب» ماده (۲۶) این قانون به‌عنوان مالیات سلامت به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اختصاص می‌یابد.</p> <p>۲- باقیمانده، به نسبت مساوی سهم درآمد عمومی کشور و سهم شهرداری‌ها و دهیاری‌ها می‌باشد...</p>

مغایرت با قانون اساسی و اسناد بالادستی	احکام لایحه الحاق (۳)
<p>۱. مطابق با جزء «۵-۶» نظر شماره ۱۵۸/۲۳۶۱۰ مورخ ۱۴۰۱/۱۲/۲۳ شورای نگهبان، عضویت سازمان برنامه و بودجه و وزارت امور اقتصادی و دارایی در شورای عالی معادن از این جهت که رئیس سازمان یا وزیر مربوطه عضو شورا خواهند بود یا نماینده این دو دستگاه، واجد ابهام است؛ لذا مغایر با بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری و جزء «۳» بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری است.</p> <p>۲. نظر به اینکه حکم این ماده، منجر به اصلاح مواد (۱۲) و (۱۴) قانون معادن با اصلاحات بعدی آن می‌شود، باید از حیث تنقیحی و اصول قانون‌نویسی موضوع بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری ابلاغی ۱۳۹۸/۷/۶ مقام معظم رهبری، در قالب اصلاح قانون مزبور، تهیه شود و مورد رسیدگی و تصویب قرار گیرد.</p>	<p>ماده (۲۹)</p> <p>سازمان برنامه و بودجه کشور و وزارت امور اقتصادی و دارایی در تعیین و بازنگری نرخ حقوق دولتی معادن به ترکیب اعضای شورای عالی معادن اضافه می‌شوند.</p>
<p>۱. استفاده از واژه غیرفارسی فیبر مغایر اصل (۱۵) قانون اساسی است، لذا باید حذف شود.</p> <p>۲. تأسیس صندوق توسعه شبکه ملی اطلاعات مغایر بند «۱۶» سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی آ و بند «۱۰» سیاست‌های کلی نظام اداری است. می‌توان از ظرفیت شرکت ارتباطات زیرساخت یا سازمان فناوری اطلاعات بدون ایجاد تشکیلات جدید بهره گرفت.</p> <p>۳. تعیین منابع صندوق مذکور توسط هیئت‌وزیران به دلیل ماهیت تقنینی آن مغایر اصل (۸۵) قانون اساسی است.</p> <p>۴. ماهیت حقوقی صندوق دارای ابهام است. لذا به دلیل عدم شفافیت مغایر بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری و جزء «۳» بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری است.</p>	<p>ماده (۳۰)</p> <p>به دولت اجازه داده می‌شود به منظور شتاب‌بخشی به توسعه شبکه ملی اطلاعات، ارتقا و نوسازی زیرساخت‌های ارتباطی و توسعه تار (فیبر) نوری منازل و کسب و کارها، صندوقی تحت عنوان صندوق توسعه شبکه ملی اطلاعات در سقف پست‌های سازمانی و اعتبارات مصوب وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات ایجاد نماید.</p> <p>اساسنامه و منابع این صندوق به پیشنهاد مشترک وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات سازمان اداری و استخدامی کشور و سازمان برنامه و بودجه کشور با همکاری بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و وزارت امور اقتصادی و دارایی تهیه و به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد.</p>
<p>۱. در بند «۱» منظور از واژه دولت معلوم نیست و لذا به دلیل عدم شفافیت مغایر بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری و جزء «۳» بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری است.</p> <p>۲. در بند «۱» عبارت «به دولت اجازه داده می‌شود» به عبارت «وزارت نیرو مکلف است» تغییر یابد.</p> <p>۳. در بند «۲» واژه مجازند به واژه مکلفند تغییر یابد.</p>	<p>ماده (۳۱)</p> <p>۱- به دولت اجازه داده می‌شود تا ده درصد (۱۰٪) از وجوه حاصل از منابع دریافتی از مشترکان داخل شهرها که اقدام به تفکیک ملک و افزایش واحد می‌نمایند (موضوع ماده (۱۱) قانون تشکیل شرکت‌های آب و فاضلاب - مصوب ۱۳۶۹- با اصلاحات و الحاقات بعدی) را صرف اصلاح شبکه آب روستایی همان استان براساس شاخص جمعیت و کمبود آب شرب سالم در هر یک از شهرستان‌های آن استان نماید.</p> <p>۲- شرکت‌های آب و فاضلاب استانی مجازند تا ده درصد (۱۰٪) از وجوه حاصل از اجرای تبصره «۳» قانون ایجاد تسهیلات برای توسعه طرح‌های فاضلاب و بازسازی شبکه‌های آب شهری - مصوب ۱۳۷۷- با اصلاحات و الحاقات بعدی را برای تسریع در اجرا و توسعه طرح‌های ایجاد تأسیسات آب و فاضلاب با اولویت اجرای طرح‌های ایجاد و بازسازی فاضلاب در روستاهای همان بخش هزینه نمایند.</p>

۱. ماده (۱۲)- شورای عالی معادن برای ایجاد وحدت رویه و هماهنگی در انجام تکالیف و اختیارات تعیین شده در این قانون و حفظ حقوق دولت و دارندگان پروانه فعالیت‌های معدنی و همچنین ایجاد امنیت سرمایه‌گذاری در این بخش با ترکیب زیر تشکیل می‌شود:

- ۱- وزیر صنعت، معدن و تجارت (رئیس).
  - ۲- یک نفر از قضات عالی‌رتبه به انتخاب رئیس قوه قضائیه.
  - ۳- رئیس سازمان حفاظت محیط زیست.
  - ۴- معاون امور معدنی وزیر صنعت، معدن و تجارت (دبیر).
  - ۵- رئیس سازمان جنگل‌ها، منابع طبیعی و آب‌خیزداری کشور.
  - ۶- یک نفر حقوق‌دان آشنا به قوانین حوزه صنعت و معدن با معرفی وزیر صنعت، معدن و تجارت.
  - ۷- رئیس سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور.
  - ۸- یک نفر از مدیران معدنی ستاد وزارت صنعت، معدن و تجارت با معرفی وزیر.
  - ۹- یک نفر از متخصصین صاحب‌نظر در امور معدنی به انتخاب شورای مرکزی سازمان مهندسی معدن کشور.
  - ۱۰- یک نفر از بهره‌برداران با تجربه و متخصص در امور معدنی با انتخاب خانه معدن.
  - ۱۱- یک نفر از بهره‌برداران با تجربه و متخصص در امور معدنی با انتخاب اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران.
- ماده (۱۴)- دارندنده پروانه بهره‌برداری باید درصدی از بهای ماده معدنی موضوع پروانه را به نرخ روز در سر معدن به صورت استخراج شده یا کانه‌آرایی شده یا فرآوری شده در چارچوب بودجه مصوب با پیشنهاد وزارت صنعت، معدن و تجارت و تصویب شورای عالی معادن به عنوان حقوق دولتی به وزارت صنعت، معدن و تجارت پرداخت نماید.
۲. بند «۱۶»- صرفه‌جویی در هزینه‌های عمومی کشور با تأکید بر تحول اساسی در ساختارها، منطقی‌سازی اندازه دولت و حذف دستگاه‌های موازی و غیرضرور و هزینه‌های زائد.
  ۳. بند «۱۰»- چابک‌سازی، متناسب‌سازی و منطقی ساختن تشکیلات نظام اداری در جهت تحقق اهداف چشم‌انداز.

مغایرت با قانون اساسی و اسناد بالادستی	احکام لایحه الحاق (۳)
<p>۱. عبارت «حقوق دولتی و رعایت ملاحظات محیط زیستی و حقوق ذی‌نفعان» دارای ابهام است و لذا به دلیل عدم شفافیت مغایر بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری و جزء «۳» بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری است.</p> <p>۲. نظر به اینکه حکم این ماده، منجر به اصلاح حکم مواد (۱۰) و (۳۵) قانون معادن با اصلاحات بعدی آن می‌شود، باید از حیث تنقیحی و اصول قانون‌نویسی موضوع بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری ابلاغی ۱۳۹۸/۷/۶ مقام معظم رهبری، در قالب اصلاح قانون مزبور، تهیه شود و مورد رسیدگی و تصویب قرار گیرد.</p> <p>۳. عبارت «از تاریخ ابلاغ این قانون» از جهت مشخص نبودن ابلاغ‌کننده و ابلاغ‌شونده، دارای ابهام است.</p>	<p>ماده (۳۲)</p> <p>بمنظور پیشگیری و بازسازی خسارت ناشی از سیل و ساماندهی و لای‌روبی رودخانه‌ها به شرکت‌های آب منطقه‌ای استان‌ها و سازمان آب و برق خوزستان اجازه داده می‌شود بهره‌برداری از مصالح مازاد رودخانه‌های را از طریق مزایده به پیمانکاران و بهره‌برداران شن و ماسه (با به کارگیری پیمانکاران دارای صلاحیت) به شرط واریز حقوق دولتی و رعایت ملاحظات محیط زیستی و حقوق ذی‌نفعان واگذار نماید. در صورت وصول در آمد مازاد بر عملیات تعیین شده در قرارداد، منابع حاصله به حساب درآمد عمومی نزد خزانه‌داری کل کشور واریز و در چارچوب موافقت‌نامه متبادله با سازمان برنامه‌بودجه کشور صرف سر دهنه‌ساز و ساماندهی رودخانه‌های کشور می‌شود. آیین‌نامه اجرایی این ماده ظرف یک ماه از تاریخ ابلاغ این قانون توسط وزارت نیرو تهیه و ابلاغ می‌گردد.</p>
<p>۱. عضویت رئیس کل دادگستری استان در کارگروه مغایر اصول (۵۷) و (۶۰) قانون اساسی است.</p> <p>۲. واژه مجازند به واژه مکلفند تغییر یابد.</p> <p>۳. نظر به اینکه حکم این ماده، منجر به اصلاح حکم مواد (۱۰) و (۳۵) قانون معادن با اصلاحات بعدی آن می‌شود، باید از حیث تنقیحی و اصول قانون‌نویسی موضوع بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری ابلاغی ۱۳۹۸/۷/۶ مقام معظم رهبری، در قالب اصلاح قانون مزبور، تهیه شود و مورد رسیدگی و تصویب قرار گیرد.</p>	<p>ماده (۳۳)</p> <p>بمنظور تسریع در جبران خسارت و ترمیم خرابی‌های ناشی از وقوع سیل و جلوگیری از افزایش خسارت، کارگروهی مرکب از استاندار یا معاون عمرانی وی (رئیس کارگروه)، مدیرعامل آب منطقه‌ای استان و حسب مورد مدیرعامل سازمان آب و برق خوزستان برای این استان، مدیرکل مدیریت بحران استان، مدیرکل صنعت معدن و تجارت استان و رئیس کل دادگستری استان مجازند متناسب با میزان خسارت و خرابی برآورد شده با پیشنهاد فرماندار شهرستان ذی‌ربط، مجوز ترک تشریفات مزایده برای بهره‌برداری از مصالح مازاد رودخانه‌های و خاک مازاد آب‌بندان‌ها برای پیمانکاران که در راستای جبران خسارت و ترمیم خرابی‌های سیل به کار گرفته شده‌اند را صادر کنند. واگذاری بهره‌برداری از مصالح مازاد رودخانه‌های برای ساماندهی و لای‌روبی رودخانه مربوط در محدوده شهرها از طریق ترک تشریفات مزایده به شهرداری همان شهر و وزارت راه و شهرسازی توسط شرکت‌های آب منطقه‌ای استان‌ها و حسب مورد سازمان آب و برق خوزستان برای این استان مجاز می‌باشد.</p>
<p>نظر به اینکه حکم این ماده، منجر به اصلاح بند «الف» ماده (۳) قانون هدفمند کردن یارانه‌ها از جهت تحدید جواز دولت در تعیین قیمت آب می‌شود، باید از حیث تنقیحی و اصول قانون‌نویسی موضوع بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری ابلاغی ۱۳۹۸/۷/۶ مقام معظم رهبری، در قالب اصلاح قانون مزبور، تهیه شود و مورد رسیدگی و تصویب قرار گیرد.</p>	<p>ماده (۳۴)</p> <p>تعرفه آب مصرفی کشت‌های گلخانه‌ای و کشاورزی صنعتی در شهرک‌های صنعتی نواحی صنعتی و شهرک‌های کشاورزی به نرخ مصوب فعالیت‌های کشاورزی محاسبه می‌گردد.</p>

- ماده (۱۰) - بهره‌برداران از ذخایر معدنی بلاعارض به‌استثنای کاشفان فقط در مهلت مقرر در ماده (۷) از طریق مزایده‌ای که شرایط آن به‌ترتیبی که در آیین‌نامه اجرایی این قانون خواهد آمد، از بین اشخاص حقیقی و حقوقی که به‌موجب قوانین کشور مجاز به فعالیت اقتصادی در ایران می‌باشند، انتخاب می‌گردند. ...
ماده (۳۵) - وزارت صنعت، معدن و تجارت و سازمان‌های تابعه و وابسته به آن، از جمله سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران و شرکت‌های تابعه و وابسته به آن مکلفند طبق قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی، استخراج و فروش معادن متعلق به خود را از طریق مزایده عمومی به بخش خصوصی یا تعاونی واگذار نمایند. عواید حاصل از واگذاری استخراج و فروش این گونه معادن پس از واریز به حساب تمرکز وجوه درآمد شرکت‌های دولتی نزد خزانه‌داری کل کشور، با رعایت قانون مذکور در قالب بودجه‌های سنواتی از طریق سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران و شرکت‌های تابعه صرف زیرساخت معادن، اکتشاف، تحقیقات فرآورده‌های مواد معدنی و پژوهش‌های کاربردی برای مواد معدنی و تکمیلی طرح‌های نیمه‌تمام معدنی و کمک به بخش فناوری (تکنولوژی) در بخش معدن می‌شود.
فروش مواد معدنی مذکور قبل از واگذاری استخراج و فروش صرفاً از طریق بورس کالا یا مزایده مجاز است.
- اصل (۵۷) - قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران: قوای حاکم در جمهور اسلامی ایران عبارتند از: قوه مقننه، قوه مجریه و قوه قضائیه که زیر نظر ولایت مطلقه امر و امامت امت بر طبق اصول آینده این قانون اعمال می‌گردند. این قوا مستقل از یکدیگرند.
- اصل (۶۰) - قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران: اعمال قوه مجریه جز در اموری که در این قانون مستقیماً بر عهده رهبری گذارده شده، از طریق رئیس‌جمهور و وزراء است.
- ماده (۱۰) - بهره‌برداران از ذخایر معدنی بلاعارض به‌استثنای کاشفان فقط در مهلت مقرر در ماده (۷) از طریق مزایده‌ای که شرایط آن به‌ترتیبی که در آیین‌نامه اجرایی این قانون خواهد آمد، از بین اشخاص حقیقی و حقوقی که به‌موجب قوانین کشور مجاز به فعالیت اقتصادی در ایران می‌باشند، انتخاب می‌گردند. ...
ماده (۳۵) - وزارت صنعت، معدن و تجارت و سازمان‌های تابعه و وابسته به آن، از جمله سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران و شرکت‌های تابعه و وابسته به آن مکلفند طبق قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی، استخراج و فروش معادن متعلق به خود را از طریق مزایده عمومی به بخش خصوصی یا تعاونی واگذار نمایند. عواید حاصل از واگذاری استخراج و فروش این گونه معادن پس از واریز به حساب تمرکز وجوه درآمد شرکت‌های دولتی نزد خزانه‌داری کل کشور، با رعایت قانون مذکور در قالب بودجه‌های سنواتی از طریق سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران و شرکت‌های تابعه صرف زیرساخت معادن، اکتشاف، تحقیقات فرآورده‌های مواد معدنی و پژوهش‌های کاربردی برای مواد معدنی و تکمیلی طرح‌های نیمه‌تمام معدنی و کمک به بخش فناوری (تکنولوژی) در بخش معدن می‌شود.
فروش مواد معدنی مذکور قبل از واگذاری استخراج و فروش صرفاً از طریق بورس کالا یا مزایده مجاز است.
- ماده (۳) - دولت مجاز است با رعایت این قانون قیمت آب و کارمزد جمع‌آوری و دفع فاضلاب را تعیین کند.
الف) میانگین قیمت آب برای مصارف مختلف با توجه به کیفیت و نحوه استحصال آن در کشور به‌گونه‌ای تعیین شود که به تدریج تا پایان برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران معادل قیمت تمام شده آن باشد.
تبصره «۱» - دولت مکلف است قیمت تمام شده آب را با در نظر گرفتن هزینه‌های تأمین، انتقال و توزیع با رعایت بازده تعیین کند.
تبصره «۲» - تعیین قیمت ترجیحی و پلکانی برای مصارف مختلف آب با لحاظ مناطق جغرافیایی، نوع و میزان مصرف مجاز خواهد بود.

مغایرت با قانون اساسی و اسناد بالادستی	احکام لایحه الحاق (۳)
-	<p>ماده (۳۵) مجتمع و شهرک‌های کشاورزی مصوب هیئت‌وزیران از مزایای مندرج در ماده (۸۱) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) - مصوب ۱۳۹۳ - بهره‌مندی می‌گردند.</p>
<p>۱. صلاحیت بانک مرکزی در وضع دستورالعمل معیار اصل (۱۳۸) قانون اساسی است. ۲. عبارت «پس از ابلاغ این قانون» از جهت مشخص نبودن ابلاغ‌کننده و ابلاغ‌شونده، دارای ابهام است.</p>	<p>ماده (۲۶) بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است حداکثر یک ماه پس از ابلاغ این قانون طی دستورالعملی امکان پذیرش پروانه چرای دام، پروانه چاه کشاورزی، سند مالکیت اراضی کشاورزی، ضمانت زنجیره‌های و حساب یارانه را به‌عنوان وثیقه و تضمین بازپرداخت تسهیلات دریافتی روستاییان، کشاورزان، دامداران سنتی و عشایر در بانک‌های دولتی و خصوصی و مؤسسات اعتباری غیربانکی فراهم نماید.</p>
<p>۱. استفاده از واژه غیرفارسی کمیته معیار اصل (۱۵) قانون اساسی است و لذا باید معادل فارسی آن جایگزین شود. ۲. تکلیف ماده (۳۷) لایحه الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۳)، مبنی بر مجاز دانستن انجام فعالیت کشاورزی در اراضی مورد اختلاف کشاورزان با ادارات منابع طبیعی استان‌ها، تا زمان تعیین تکلیف نهایی در کمیته‌های رفع تداخلات جهادسازندگی، به‌معنای تهدید منابع ملی است؛ چراکه به‌عبارتی تا زمان صدور رأی قطعی در کمیته‌های رفع تداخلات، نباید حکم کرد که اراضی مورد اختلاف، دارای کاربری کشاورزی باشند یا منابع طبیعی. اساساً سپردن اختیار بهره‌برداری از یک عرصه مورد اختلاف به یکی از طرفین دعوا، تا زمان تعیین تکلیف آن منطقی نیست؛ گماینکه در خصوص اراضی مورد اختلاف کشاورزان و منابع طبیعی، ممکن است این اراضی در حین بهره‌برداری کشاورزی، خاصیت و کیفیت اولیه خود را از دست داده و امکان ارائه خدمات طبیعی و کارکردهای محیط زیستی سابق را نداشته باشند. ضمن اینکه ممکن است در این مدت، تخلف تغییر کاربری این اراضی از کشاورزی به غیر کشاورزی نیز رخ دهد (اتفاقی که در حال حاضر و با وضعیت فعلی ارزش زمین، به هیچ‌عنوان دور از ذهن نیست) و در این صورت، رسیدگی به پرونده اختلافی سابق با پرونده تغییر کاربری جدید توأم شده و قطعاً زمان بیشتری برای بازگرداندن این عرصه‌ها به منابع طبیعی لازم خواهد بود. نکته اینجاست که در فرایند طولانی بازپس‌گیری، قطعاً این عرصه‌ها کارکرد اصلی خود را از دست خواهند داد. با توجه به مواد ذکر شده می‌توان گفت حکم این ماده، با بندهای «۲» و «۳» از «سیاست‌های کلی منابع طبیعی» ابلاغی ۱۳۷۹/۱۲/۲۰ و بند «۶» از «سیاست‌های کلی محیط زیست» ابلاغی ۱۳۹۴/۰۸/۲۶ مبنی بر حفاظت و بهره‌برداری بهینه از منابع طبیعی براساس استعداد و توان اکولوژیک آنها و مقابله با عوامل ناپایداری این منابع، مغایر است و لذا حذف ماده (۳۷) لایحه الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۳) پیشنهاد می‌شود.</p>	<p>ماده (۳۷) کاشت در زمین‌های کشاورزی مورد اختلاف کشاورزان با ادارات منابع طبیعی استان‌ها که پرونده آنها در نوبت بررسی قرار دارد با رعایت نظریه شماره (۵۹۰۸) فقهای شورای نگهبان مورخ ۱۳۷۳/۱/۲۴ تا زمان تعیین تکلیف نهایی در کمیته‌های رفع تداخلات جهادسازندگی از جانب خود کشاورز بلا مانع است.</p>
<p>۱. استفاده از واژه غیرفارسی پرسنل معیار اصل (۱۵) قانون اساسی است و لذا باید حذف شود. ۲. نظر به اینکه حکم این ماده، منجر به اصلاح ماده (۱۲۱) قانون مدیریت خدمات کشوری می‌شود، باید از حیث تنقیحی و اصول قانون‌نویسی موضوع بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری ابلاغی ۱۳۹۸/۷/۶ مقام معظم رهبری، در قالب اصلاح قانون مزبور، تهیه شود و مورد رسیدگی و تصویب قرار گیرد.</p>	<p>ماده (۳۸) پرداخت حقوق و مزایای کارکنان پرسنل شرکت‌های آب و فاضلاب استانی و شرکت‌های توزیع برق استان‌ها که به‌صورت مأمور در شرکت مهندسی آب و فاضلاب کشور و شرکت مادر تخصصی مدیریت تولید، انتقال و توزیع نیروی برق ایران تاونیر ارائه خدمت می‌نمایند، از محل منابع داخلی شرکت‌های استانی مذکور، بلا مانع است.</p>

- بند «۲» - شناسایی و حفاظت منابع آب و خاک و ذخایر ژنتیکی گیاهی - جانوری و بالا بردن غنای حیاتی خاک‌ها و بهره‌برداری بهینه براساس استعداد منابع و حمایت مؤثر از سرمایه‌گذاری در آن.
- بند «۳» - اصلاح نظام بهره‌برداری از منابع طبیعی و مهار عوامل ناپایداری این منابع و تلاش برای حفظ و توسعه آن.
- بند «۶» - تهیه اطلس زیست‌بوم کشور و حفاظت، احیا، بهسازی و توسعه منابع طبیعی تجدیدپذیر (مانند دریا، دریاچه، رودخانه، مخزن سدها، تالاب، آبخوان زیرزمینی، جنگل، خاک، مرتع و تنوع زیستی به‌ویژه حیات وحش) و اعمال محدودیت قانونمند در بهره‌برداری از این منابع متناسب با توان اکولوژیک (ظرفیت قابل تحمل و توان بازسازی) آنها براساس معیارها و شاخص‌های پایداری، مدیریت اکوسیستم‌های حساس و ارزشمند (از قبیل پارک‌های ملی و آثار طبیعی ملی) و حفاظت از منابع ژنتیک و ارتقای آنها تا سطح استانداردهای بین‌المللی.
- ماده (۱۲۱) - آیین‌نامه اجرایی نحوه انتقال و مأموریت کارمندان مشمول این قانون به سایر دستگاه‌های اجرایی و مرخصی بدون حقوق شامل نحوه احتساب سوابق خدمت و نحوه پرداخت حقوق و مزایا و ارتباط سازمانی و سایر موارد مربوط با رعایت مفاد این قانون به پیشنهاد سازمان به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

مغایرت با قانون اساسی و اسناد بالادستی	احکام لایحه الحاق (۳)
<p>۱. عبارت سایر روش‌ها دارای ابهام است و لذا به دلیل عدم شفافیت مغایر بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری و جزء «۳» بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری است.</p> <p>۲. نظر به اینکه حکم این ماده، منجر به اصلاح مواد (۲) و (۳) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) می‌شود، باید از حیث تنقیحی و اصول قانون‌نویسی موضوع بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری ابلاغی ۱۳۹۸/۷/۶ مقام معظم رهبری، در قالب اصلاح قانون مزبور، تهیه شود و مورد رسیدگی و تصویب قرار گیرد.</p>	<p>ماده (۳۹)</p> <p>وزارت نیرو مکلف است به منظور کاهش هدر رفت آب در شبکه‌های توزیع و خطوط انتقال آب شرب از طریق نشت‌یابی و رفع نشت و همچنین رفع انشعابات غیرمجاز، در قالب مشارکت با بخش غیردولتی و با استفاده از ساز و کار بیع متقابل یا سایر روش‌ها در قالب قراردادهای منعقدۀ جهت تأمین منابع آبی اعم از آب یا پساب معادل تمام یا بخشی از آب صرفه‌جویی شده، پساب یا منابع آبی غیر متعارف را از طریق اصلاح شبکه‌های توزیع در اختیار سرمایه‌گذار جهت استفاده در مصارف صنعت قرار دهد.</p>
<p>۱. واژه دستورالعمل باید به واژه آیین‌نامه تغییر یابد.</p> <p>۲. صلاحیت سازمان برنامه‌بودجه کشور در وضع دستورالعمل مغایر اصل (۱۳۸) قانون اساسی است.</p> <p>۳. عبارت «از ابلاغ این قانون» از جهت مشخص نبودن ابلاغ‌کننده و ابلاغ شونده، دارای ابهام است.</p> <p>۴. مطابق با جزء «۷-۶» تذکرات شماره ۱۰۲/۳۶۱۵۸ مورخ ۱۴۰۱/۱۲/۲۳ شورای نگهبان درخصوص لایحه بودجه کل کشور سال (۱۴۰۲)، قبل از عبارت «کلیه منابع حاصله به حساب درآمد شرکت مدیریت منابع آب ایران نزد خزانه‌داری کل کشور واریز» جمله ذکر شود.</p> <p>۵. نظر به اینکه حکم این ماده، منجر به اصلاح تبصره «۳» ماده (۲۱) قانون توزیع عادلانه آب می‌شود، باید از حیث تنقیحی و اصول قانون‌نویسی موضوع بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری ابلاغی ۱۳۹۸/۷/۶ مقام معظم رهبری، در قالب اصلاح قانون مزبور، تهیه شود و مورد رسیدگی و تصویب قرار گیرد.</p>	<p>ماده (۴۰)</p> <p>وزارت نیرو مکلف است ظرف سه ماه از ابلاغ این قانون نسبت به باز تخصیص آب مصرفی رشته فعالیت‌های صنایع و معادن و ابلاغ زمان بندی آب جایگزین با اولویت منابع آبی نامتعارف در هماهنگی با وزارت صنعت، معدن و تجارت اقدام نماید. بهای آب تحویلی / برداشتی رشته فعالیت‌های صنایع و معادن از منابع آبی در پایان زمان بندی ابلاغ شده معادل متوسط بهای تمام شده طرح‌های اجرایی جایگزین تأمین و بر اساس آخرین فهرست بهای ابلاغی در محدوده استقرار صنایع تعیین می‌گردد. در پایان زمان بندی ابلاغ شده وزارت نیرو مجاز است صد درصد (۱۰۰٪) بهای آب را از این در صنایع و معادن دریافت نماید. شهرک‌ها و نواحی صنعتی و صنایع و معادن مشمول این ماده دریافت تسهیلات و مزایده استفاده از پساب در اولویت می‌باشند. کلیه منابع حاصله به حساب درآمد شرکت مدیریت منابع آب ایران نزد خزانه‌داری کل کشور واریز و ماهانه و متناسب با وصول درآمد تا سقف مصوب در بودجه سالانه شرکت با تأیید رئیس مجمع عمومی (وزیر نیرو) صرف احداث و تکمیل طرح‌های اولویت‌دار تأمین و انتقال آب از جمله پایداري تأمین آب شرب، بهره‌برداری، مرمت و بازسازی تأسیسات برق آبی، آب رسانی به روستاها با اولویت مناطق محروم، تکمیل طرح‌های نیمه تمام منابع آب، جلوگیری از آلودگی منابع آبی، اجرای طرح‌های احیا و تعادل بخشی منابع آب زیرزمینی و آب‌رسانی به شهرک‌ها و نواحی صنعتی و مناطق ویژه اقتصادی هزینه می‌شود. دستورالعمل نحوه محاسبه بهای تمام شده و نحوه مصرف توسط وزارت نیرو با هماهنگی سازمان برنامه‌بودجه کشور تهیه و ابلاغ می‌گردد.</p>

- ماده (۲) - فعالیت‌های اقتصادی در جمهوری اسلامی ایران شامل تولید، خرید و یا فروش کالاها و یا خدمات به سه گروه زیر تقسیم می‌شود:
  - گروه یک - تمامی فعالیت‌های اقتصادی به جز موارد مذکور در گروه دو و سه این ماده.
  - گروه دو - فعالیت‌های اقتصادی مذکور در صدر اصل (۴۴) قانون اساسی به جز موارد مذکور در گروه سه این ماده.
  - گروه سه - فعالیت‌ها، مؤسسات و شرکت‌های مشمول این گروه عبارتند از: ...

ماده (۳) قلمرو فعالیت‌های اقتصادی دولت به شرح زیر تعیین می‌شود: ... (ب) دولت مکلف است هشتاد درصد (۸۰٪) از ارزش مجموع سهام بنگاه‌های دولتی در هر فعالیت مشمول گروه دو ماده (۲) این قانون به استثنای راه و راه آهن را به بخش‌های خصوصی، تعاونی و عمومی غیردولتی واگذار نماید. تبصره «۱» دولت مجاز است به منظور حفظ سهم بهینه بخش دولتی در فعالیت‌های گروه دو ماده (۲) این قانون با توجه به حفظ حاکمیت دولت، استقلال کشور، عدالت اجتماعی و رشد و توسعه اقتصادی به میزانی سرمایه‌گذاری نماید که سهم دولت از بیست درصد (۲۰٪) ارزش این فعالیت‌ها در بازار بیشتر نباشد.
- ماده (۲۱) - تخصیص و اجازه بهره‌برداری از منابع عمومی آب برای مصارف شرب، کشاورزی، صنعت و سایر موارد منحصرأ با وزارت نیرو است. ... تبصره «۳» - تقسیم و توزیع آب بخش‌های صنعتی در داخل محدوده‌های صنعتی، با بخش صنعتی ذی‌ربط خواهد بود.

مغایرت با قانون اساسی و اسناد بالادستی	احکام لایحه الحاق (۳)
<p>۱. مطابق با جزء «۷-۲» نظر شماره ۱۵۸/۲/۳۶ مورخ ۱۰/۲/۲۳ و ۱۴۰۱/۱۲/۲۳ ششورای نگهبان، از جهت عدم تعیین تکلیف جبران هزینه دادرسی در صورت محکومیت طرف مقابل سازمان، واجد ابهام است؛ لذا مغایر با بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری و جزء «۳» بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری است.</p> <p>۲. نظر به اینکه حکم این ماده، منجر به اصلاح قوانین ناظر بر لزوم پرداخت هزینه دادرسی مواد (۵۳)، (۵۴) و (۵۲۹) قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب (در امور مدنی) مصوب ۱۳۷۹/۱/۲۱ با اصلاحات بعدی آن^۱ و مواد (۵۵۹) تا (۵۶۵) قانون آیین دادرسی کیفری^۲ می‌شود، باید از حیث تنقیحی و اصول قانون‌نویسی موضوع بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری ابلاغی ۱۳۹۸/۷/۶ مقام معظم رهبری، در قالب اصلاح قانون مزبور، تهیه شود و مورد رسیدگی و تصویب قرار گیرد.</p>	<p>ماده (۴۱)</p> <p>در راستای حفاظت از محیط زیست کشور و حفظ انفال کشور، سازمان محیط زیست کشور از پرداخت هزینه دادرسی دعاوی معاف می‌باشد.</p>
<p>نظر به اینکه حکم این ماده، منجر به اصلاح قوانین ناظر بر اداره دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی شهریه‌بگیر از قبیل مصوبه جلسه ۵۱۴ مورخ ۱۳۸۲/۱/۱۹ شورای عالی انقلاب فرهنگی با عنوان «تفویض تصویب آیین‌نامه مالی و معاملاتی دانشگاه آزاد اسلامی و سایر مؤسسات آموزش عالی غیردولتی و غیرانتفاعی به هیئت امنای آنان» می‌شود، شائبه مغایرت با اصل ۵۷ قانون اساسی داشته و در غیر اینصورت نیازمند رعایت قواعد تنقیحی است.</p>	<p>ماده (۴۲)</p> <p>در راستای اجرای ماده (۶۶) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی شهریه‌بگیر مجاز نیستند به دلیل عدم پرداخت هزینه شهریه از ثبت نام شرکت در امتحانات و یا ارائه مدرک تحصیلی به مشمولان این ماده خودداری نمایند.</p>
<p>۱. ماهیت حقوقی صندوق دارای ابهام است لذا به دلیل عدم شفافیت مغایر بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری و جزء «۳» بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری است.</p> <p>۲. نظر به اینکه حکم این ماده، منجر به اصلاح ماده (۸) قانون حمایت از هنرمندان، استادکاران و فعالان صنایع دستی^۳ می‌شود، باید از حیث تنقیحی و اصول قانون‌نویسی موضوع بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری ابلاغی ۱۳۹۸/۷/۶ مقام معظم رهبری، در قالب اصلاح قانون مزبور، تهیه شود و مورد رسیدگی و تصویب قرار گیرد.</p>	<p>ماده (۴۳)</p> <p>با هدف حمایت از اقتصاد، گردشگری صنایع دستی و میراث‌فرهنگی، نام صندوق توسعه صنایع دستی و فرش دستباف و احیا و بهره‌برداری از بناها و اماکن تاریخی فرهنگی به صندوق توسعه گردشگری تغییر می‌یابد. اصلاحات اساسنامه جدید بر پایه مأموریت محوله، توسط وزارت میراث‌فرهنگی گردشگری و صنایع دستی (مسئول) و سازمان برنامه‌وبودجه کشور ظرف مدت سه ماه پس از تصویب این قانون تهیه و به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد.</p>

۱. طبق بند «۱» ماده (۵۳) قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب (در امور مدنی) مصوب ۱۳۷۹/۱/۲۱ با اصلاحات بعدی آن، «در صورتی که به دادخواست و پیوست‌های آن برابر قانون تمبر الصاق نشده یا هزینه یاد شده تأدیه نشده باشد»، «دادخواست توسط دفتر دادگاه پذیرفته می‌شود، لکن برای به جریان افتادن آن باید به شرح مواد آتی تکمیل شود». طبق ماده (۵۴) قانون مزبور، «مدیر دفتر دادگاه ظرف دوروز نقایض دادخواست را به‌طور کتبی و مفصل به خواهان اطلاع داده و از تاریخ ابلاغ به مدت ده روز به او مهلت می‌دهد تا نقایض را رفع نماید. چنانچه در مهلت مقرر اقدام به رفع نقض ننماید، دادخواست به‌موجب قراری که مدیر دفتر و در غیبت مشارالیه، جانشین او صادر می‌کند، رد می‌گردد. این قرار به خواهان ابلاغ می‌شود».

پیشتر و براساس قانون لغو شده ماده (۶۹۰) قانون آیین دادرسی مدنی مصوب سال ۱۳۱۸، «دولت و همچنین دادستان از تأدیه هزینه دادرسی معاف» بودند. ماده (۵۲۹) قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب (در امور مدنی) مصوب ۱۳۷۹/۱/۲۱، ماده (۶۹۰) مزبور را لغو کرد. با لغو حکم مزبور و سکوت قانون مصوب ۱۳۷۹ در این خصوص، محاکم دچار تشنگت شدند تا اینکه رأی وحدت رویه شماره ۶۵۲ مورخ ۱۳۸۹/۱/۲۸ هیئت عمومی دیوان عالی کشور، به‌صراحت حکم به نسخ ماده (۶۹۰) مزبور داد.

۲. ماده (۵۵۹) - شاکای باید هزینه شکایت کیفری را برابر قانون در هنگام طرح شکایت تأدیه کند. ...

۳. ماده (۸) قانون حمایت از هنرمندان، استادکاران و فعالان صنایع دستی: «به‌منظور حمایت، توسعه و ترویج صنایع دستی و تشویق و تکریم هنرمندان، پیشکسوتان و فعالان بخش صنایع دستی و فرش دستباف، عنوان «صندوق احیا و بهره‌برداری از اماکن تاریخی و فرهنگی» (موجود) به «صندوق توسعه صنایع دستی و فرش دستباف و احیا و بهره‌برداری از اماکن تاریخی و فرهنگی» اصلاح می‌گردد. منابع صندوق از محل بخشی از تسهیلات صندوق کارآفرینی امید (مهرامام رضا (ع)) و کمک‌های بخش دولتی و غیردولتی و درآمدهای حاصل از فعالیت‌های صندوق پس از درج در بودجه سنوالتی و گردش خزانه تأمین می‌شود. همچنین دولت (سازمان میراث‌فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری) می‌تواند سی درصد (۳۰٪) از درآمدهای سازمان میراث‌فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری را به جهت تقویت منابع این صندوق اختصاص دهد. اساسنامه صندوق ظرف مدت شش ماه پس از ابلاغ این قانون با پیشنهاد مشترک سازمان میراث‌فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری و وزارت صنعت، معدن و تجارت تهیه می‌شود و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد».

مغایرت با قانون اساسی و اسناد بالادستی	احکام لایحه الحاق (۳)
<p>۱. مطابق با جزء «۸-۶» نظر شماره ۱۰۲/۳۶۱۵۸ مورخ ۱۴۰۱/۱۲/۲۳ شورای نگهبان، اطلاق حکم ماده (۴۴) نسبت به مواردی که پیمان سپاری ارزی بر اساس مصالح کشور است، مغایر بند «۱۲» اصل (۳) قانون اساسی شناخته شد.</p> <p>۲. نظر به اینکه حکم این ماده، منجر به اصلاح ماده (۱۲۶) قانون امور گمرکی (مستظهر به ماده (۲۳) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور)، اصلاح ماده (۱۳) قانون مقررات صادرات و واردات^۱ و اصلاح ذیل بند «الف» ماده (۲) مکرر قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز (مستظهر به تبصره «۶» ماده (۱۲) قانون اصلاح قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز مصوب ۱۴۰۰/۱۱/۱۰) می‌شود، باید از حیث تفسیحی و اصول قانون‌نویسی موضوع بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری ابلاغی ۱۳۹۸/۷/۶ مقام معظم رهبری، در قالب اصلاح قانون مزبور، تهیه شود و مورد رسیدگی و تصویب قرار گیرد.</p> <p>۳. مطابق با بند «۱» نظر شماره ۱۰۳۶۹۵/۰۱۰۱ مورخ ۱۴۰۱/۱۲/۲۳، حکم این ماده از حیث ایجاد استثنای قانونی، مغایر جزء «۱۰» بند «۹» سیاست‌های کلی کشور سال (۱۴۰۲) مورخ ۱۴۰۱/۱۲/۲۳، حکم این ماده از حیث ایجاد استثنای قانونی، مغایر جزء «۱۰» بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری، از جهت ایجاد چالش برای نظارت بر برخی منابع ارزی کشور مغایر بند «۹» سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی، از حیث منفی ساختن ارزآوری مثبت برخی محصولات صادراتی مغایر بند «۱۰» سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی و از حیث ایجاد رویه غیر شفاف مغایر بند «۱۹» سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی است.</p>	<p>ماده (۴۴) اخذ هر گونه تعرفه و عوارض صادراتی و الزام به پیمان سپاری ارزی و تعهد بازگشت ارز حاصل از صادرات در خصوص صادرات صنایع دستی (به استثنای فرش) به جز میزان ارزش مواد اولیه مصرف شده ممنوع است.</p>

۱. ماده (۲۳) -

الف) هر گونه وضع مالیات یا عوارض برای صادرات کالاهای مجاز و غیر یارانه‌ای و جلوگیری از صادرات هر گونه کالا به منظور تنظیم بازار داخلی ممنوع است و صدور کلیه کالاها و خدمات به جز موارد زیر مجاز می‌باشد: ...
ت) هر گونه تخفیف و بخشودگی عوارض شهرداری‌ها توسط دولت ممنوع است.
این ماده جایگزین ماده (۱۲۶) قانون امور گمرکی می‌شود.

۲. ماده (۱۳) - کلیه کالاهای صادراتی کشور (به استثنای نفت خام و فرآورده‌های پایین دستی آن که تابع مقررات خاص خود است) از هر گونه تعهد یا پیمان ارزی معاف می‌باشند.

۳. ماده (۱۲) - بند «خ» ماده (۲) قانون حذف و یک ماده به‌عنوان ماده (۲ مکرر) به شرح زیر به قانون الحاق می‌شود: ... تبصره «۶» - کلیه صادرکنندگان کالا به خارج از کشور موظفند ارز مندرج در پروانه گمرکی یا معادل ارزی آن به سایر ارزها را به بانک مرکزی بفرشند و یا با تأیید بانک مرکزی نسبت به فروش آن به سایر اشخاص اقدام یا جهت تأمین ارز واردات کالای خود یا بازپرداخت بدهی تسهیلات ارزی استفاده نمایند. متخلف علاوه بر الزام به ایفای تعهد موضوع تخلف، به جریمه نقدی معادل یک پنجم موضوع تخلف و دو یا چند مورد از محرومیت‌های موضوع ماده (۶۹) این قانون محکوم می‌شود. در صورت عدم ایفای تعهد ظرف سه ماه از زمان ابلاغ حکم قطعی، معادل ارزش تعهد بر اساس بالاترین نرخ اعلامی بانک مرکزی در زمان صدور حکم، به جریمه نقدی مرتکب افزوده می‌شود. تخلف موضوع این تبصره صرفاً در مواردی که ارزش موضوع تخلف بیشتر از سه میلیون (۳/۰۰۰/۰۰۰) یورو یا معادل آن به سایر ارزها باشد، می‌تواند با تحقق شرایط مربوط، مشمول عناوین سازمان‌یافته و حرفه‌ای موضوع این قانون قرار گیرد. در صورتی که عدم رفع تعهد موضوع این تبصره و تبصره‌های «۵» و «۷» با تشخیص مرجع رسیدگی به علت قوه قاهره (حادثه خارجی غیرقابل پیش‌بینی و غیرقابل دفع) باشد، محکومیت موضوع این تبصره‌ها اعمال نمی‌شود.

آیین‌نامه اجرایی این تبصره شامل مواردی از قبیل مهلت رفع تعهد که بیش از یک سال نیست و شرایط تمدید آن تا حداکثر سه ماه، موارد مشمول معافیت تا سقف سی هزار (۳۰/۰۰۰) یورو یا معادل آن به سایر ارزها در سال و معافیت کالای موضوع ماده (۶۵) قانون امور گمرکی، میزان تعهد که کمتر از شصت درصد (۶۰٪) ارزش ارزی صادرات نیست، اولویت‌بندی و نحوه انتخاب یک یا ترکیبی از روش‌های رفع تعهد و تعیین سامانه‌های اجرایی این تبصره، توسط بانک مرکزی با همکاری وزارت صنعت، معدن و تجارت تهیه و ظرف یک ماه از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون به تصویب هیئت وزیران می‌رسد. در هر صورت، برخورداری از کلیه معافیت‌های مالیاتی برای درآمدهای حاصل از صادرات و هر گونه جایزه و مشوق‌های صادراتی به تناسب میزان ایفای تعهد موضوع این تبصره است.

اعمال محدودیت‌های موضوع این تبصره تا ابتدای سال بعد از زمانی که ارزش سالانه صادرات غیرنفتی طبق اعلام وزارت صنعت، معدن و تجارت، به بیش از یک میز هشت دهم (۱/۸) برابر ارزش سالانه واردات کشور برسد، قابل اجرا است.

مغایرت با قانون اساسی و اسناد بالادستی	احکام لایحه الحاق (۳)
<p>۱. بند «۱» به دلیل ماهیت تقنینی آن مغایر اصول (۲۲) و (۸۵) قانون اساسی است.</p>	<p>ماده (۴۵)</p> <p>ماده (۶۶) قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران به شرح زیر اصلاح می‌گردد:</p> <p>ماده ۶۶- بنیاد شهید و امور ایثارگران موظف است تا صد درصد (۱۰۰٪) هزینه شهرییه یک مقطع تحصیلی کلیه دانشجویان شاهد و ایثارگر شامل همسر و فرزندان شهدا و آزادگان و همسر و فرزندان آنها که در مؤسسات آموزش عالی شبانه دولتی دانشگاه آزاد اسلامی و هر مؤسسه و دانشگاه آموزش عالی شهرییه‌بگیر مورد تأیید وزارت علوم تحقیقات و فناوری و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی که از طریق آزمون سراسری پذیرفته می‌شوند را تأمین و پرداخت نماید. استفاده از تسهیلات این ماده برای جانبازان آزادگان و فرزندان شهدا تا دو مقطع تحصیلی مجاز است.</p> <p>۱- تعیین شرایط بهره‌مندی از شهرییه دانشجویی مشتمل بر رشته‌های تحصیلی، نوع دانشگاه، حداکثر سن، مجاز معدل و سنوات تحصیلی و میزان بهره‌مندی از شهرییه موضوع این ماده، به‌موجب آیین‌نامه‌ای خواهد بود که به پیشنهاد بنیاد شهید و امور ایثارگران و با همکاری وزارتخانه‌های علوم تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سازمان برنامه‌بودجه کشور تهیه و به تصویب هیئت‌وزیران خواهد رسید.</p> <p>۲- این حکم در سقف اعتبارات تخصیص یافته از سوی سازمان برنامه‌بودجه کشور قابل اجرا می‌باشد.</p>

احکام لایحه الحاق (۳)

ماده (۴۶)

در اجرای اصل (۱۳۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، اختلافات میان دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۲۹) قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران که ذیل قوه مجریه می‌باشند در دولت حل و فصل می‌شود. بر این اساس:

- ۱- پرداخت هر گونه وجه از هر محل تحت عناوین مختلف هزینه دادرسی، هزینه کارشناسی و حق الوکاله و مشابه آن برای طرح اختلافات دستگاه‌های اجرایی یاد شده علیه یکدیگر در مراجع قضایی ممنوع است و متخلف به مجازات مقرر برای تصرف غیر قانونی در اموال دولتی محکوم می‌شود. مواردی به تشخیص دولت امکان حل اختلاف در دولت وجود نداشته باشد از شمول این بند مستثنا است.
- ۲- چنانچه دستگاه‌های اجرایی به هر دلیلی از اجرای رأی مالی مرجع حل اختلاف موضوع این ماده خودداری کنند، سازمان برنامه‌بودجه کشور مطابق رأی مرجع مذکور که حداکثر هجده ماه از تاریخ ابلاغ آن گذشته باشد، مکلف است به درخواست معاونت حقوقی رئیس‌جمهور از اعتبارات بودجه سنواتی دستگاه مربوط مبلغ مورد حکم را کسر و به اعتبارات دستگاه اجرایی ذی‌نفع اضافه کند. در مورد آن دسته از شرکت‌های دولتی یا مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت یا نهاد‌های عمومی غیردولتی و یا بانک‌ها (که فاقد ردیف در بودجه سنواتی بوده و یا فاقد حساب‌های متمرکز هستند)، اجرای رأی مرجع حل اختلاف از محل حساب‌های متعلق به آنها برعهده خزانه‌داری کل کشور یا بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران می‌باشد.
- ۳- بالاترین مقام دستگاه اجرایی که توسط مرجع حل اختلاف موضوع این ماده به رفع تصرف و تحویل اراضی و یا املاک و اقدام قانونی لازم جهت تغییر اسناد ملزم شود مکلف است ظرف سه ماه نسبت به اجرای رأی اقدام نماید. با درخواست معاونت حقوقی رئیس‌جمهور، وزارت امور اقتصادی و دارایی به نمایندگی دولت و سازمان ثبت‌اسناد و املاک کشور، مکلف به اجرای رأی و اصلاح اسناد مربوط هستند. پرداخت هر گونه هزینه برای تعمیرات اساسی، آب و برق، تجهیز و نگهداری و سایر موارد از محل منابع یا اعتبارات از جمله منابع داخلی شرکت‌های دولتی برای دستگاهی که بر این اساس حکم به رفع تصرف یا تغییر سند آن داده شده ممنوع است. عدم اجرای تصمیم در حکم تصرف غیر قانونی در اموال دولتی و عمومی است. معاونت حقوقی رئیس‌جمهور موظف است از طریق وزارت امور اقتصادی و دارایی (به‌عنوان امین اموال دولت) نسبت به اجرای تصمیم و تحویل و تحول املاک مورد نظر اقدام نماید.
- مستکف از بندهای فوق جهت تعیین مجازات به هیئت‌های رسیدگی به تخلفات اداری مربوط معرفی می‌شود. در صورتی که مستکف مدیر کل ادارات و مقامات بالاتر تا سطح وزرا و هم‌تراز آنان که مشمول قانون رسیدگی به تخلفات اداری هستند، باشد رسیدگی به موضوع در صلاحیت هیئت رسیدگی به تخلفات اداری نهاد ریاست جمهوری موضوع بند «ه» ماده (۲) قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور است.
- ۴- دستگاه‌های اجرایی موضوع این ماده نمی‌توانند در قراردادهای فی‌مابین مرجع حل اختلاف دیگری تعیین نمایند. هر گونه شرط خلاف این ماده در قراردادهای توافق‌نامه‌ها باطل است.
- ۵- دعاوی کیفری و بین‌المللی از شمول مقررات این ماده خارج است. آیین‌نامه اجرایی این ماده توسط معاونت حقوقی رئیس‌جمهور و با همکاری سازمان برنامه‌بودجه کشور تهیه و به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد.

مغایرت با قانون اساسی و اسناد بالادستی

۱. اساساً موضوع صدر این ماده هیچ‌گونه ارتباطی با مفاد اصل (۱۳۴) قانون اساسی ندارد و موضوع اصل مذکور حل اختلاف نظر و یا تداخل در وظایف قانونی دستگاه‌های دولتی از طریق هیئت‌وزیران است و این حکم مغایر اصل مذکور است.
۲. صدر ماده از حیث اینکه دستگاه‌های ذیل قوه مجریه موضوع ماده (۲۹) قانون برنامه ششم توسعه^۲ شامل مستثنیات آن هم می‌شود یا خیر واجد ابهام است.
۳. عنوان «دولت» از حیث عدم تعیین نهاد مشخص مرجع حل اختلاف در دولت دارای ابهام است. آیین حل و فصل اختلاف نیز به جهت عدم تعیین چارچوب و ضوابط آن واجد ابهام است. (جزء «۲-۹» نظر شماره ۱۰۲/۳۶۱۵۸ مورخ ۱۴۰۱/۱۲/۲۳ و شورای نگهبان نیز مؤید همین نکته است).
۴. در بندهای «۱ و ۴» ممنوعیت دستگاه‌ها از طرح دعوا در مراجع قضایی مغایر اصول (۳۴، ۶۱، ۱۵۶^۳ و ۱۵۹)^۴ قانون اساسی است.
۵. پیشنهاد می‌شود جهت رفع مغایرت این بند با اصول متعدد قانون اساسی، متن زیر جایگزین شود:
«معاونت حقوقی رئیس‌جمهور به‌عنوان مرجع حل و فصل اختلافات دستگاه‌های ذیل قوه مجریه در غیر از موارد موضوع اصل (۱۳۴) قانون اساسی تعیین می‌شود. کلیه دستگاه‌های ذیل قوه مجریه مندرج در ماده (۲۹) قانون برنامه ششم توسعه و مستثنیات آن مکلفند پیش از طرح دعوا در مراجع قضایی، ابتدا، اختلافات مربوط را از طریق مرجع مذکور در چارچوب احکام و موازین قانونی حل و فصل نمایند و این امر نافی صلاحیت دستگاه اجرایی در مراجعه به مرجع قضایی ذی‌صلاح در مرحله دوم نیست.»

۱. اصل (۱۳۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران: ریاست هیئت وزیران با رئیس‌جمهور است که بر کار وزیران نظارت دارد و با اتخاذ تدابیر لازم به هماهنگ ساختن تصمیم‌های وزیران و هیئت دولت می‌پردازد و با همکاری وزیران، برنامه و خط‌مشی دولت را تعیین و قوانین را اجرا می‌کند. در موارد اختلاف نظر و یا تداخل در وظایف قانونی دستگاه‌های دولتی در صورتی که نیاز به تفسیر یا تغییر قانون نداشته باشد، تصمیم هیئت وزیران که به پیشنهاد رئیس‌جمهور اتخاذ می‌شود لازم‌الاجرا است. رئیس‌جمهور در برابر مجلس مسئول اقدامات هیئت وزیران است.
۲. ماده (۲۹) - دولت مکلف است طی سال اول اجرای قانون برنامه نسبت به راه‌اندازی سامانه ثبت حقوق و مزایا اقدام کند و امکان جمع‌کلیه پرداخت‌ها به مقامات، رؤسا، مدیران کلیه دستگاه‌های اجرایی شامل قوای سه‌گانه جمهوری اسلامی ایران اعم از وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها و مؤسسات و دانشگاه‌ها، شرکت‌های دولتی، مؤسسات اعتباری دولتی، شرکت‌های بیمه دولتی، مؤسسات و نهاد‌های عمومی غیردولتی (در مواردی که آن بنیادها و نهادها از بودجه کل کشور استفاده می‌نمایند)، مؤسسات عمومی، بنیادها و نهادهای انقلاب اسلامی، مجلس شورای اسلامی، شورای نگهبان قانون اساسی، بنیادها و مؤسساتی که زیر نظر ولی‌فقیه اداره می‌شوند و همچنین دستگاه‌ها و واحدهایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر یا تصریح نام است اعم از اینکه قانون خاص خود را داشته و یا از قوانین و مقررات عام تبعیت نمایند نظیر وزارت جهاد کشاورزی، شرکت ملی نفت ایران، شرکت ملی گاز ایران، شرکت ملی صنایع پتروشیمی ایران، سازمان گسترش نوسازی صنایع ایران، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، سازمان بنادر و کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران، سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران، سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران و شرکت‌های تابعه آنها، ستاد اجرایی و قرارگاه‌های سازندگی و اشخاص حقوقی وابسته به آنها فراهم نماید، به نحوی که میزان ناخالص پرداختی به هر یک از افراد فوق مشخص شود و امکان دسترسی برای نهاد‌های نظارتی و عموم مردم فراهم شود. وزارت اطلاعات، نیروهای مسلح و سازمان انرژی اتمی ایران از شمول این حکم مستثنا هستند. اجرای این حکم در خصوص بنگاه‌های اقتصادی متعلق به وزارت اطلاعات، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح تنها با مصوبه شورای عالی امنیت ملی مجاز خواهد بود.
۳. اصل (۳۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران: دادخواهی حق مسلم هر فرد است و هر کس می‌تواند به‌منظور دادخواهی به دادگاه‌های صالح رجوع نماید. همه افراد ملت حق دارند این گونه دادگاه‌ها را در دسترس داشته باشند و هیچ‌کس را نمی‌توان از دادگاهی که به‌موجب قانون حق مراجعه به آن را دارد منع کرد.
۴. اصل (۶۱) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران: اعمال قوه قضائیه به‌وسیله دادگاه‌های دادگستری است که باید طبق موازین اسلامی تشکیل شود و به حل و فصل دعاوی و حفظ حقوق عمومی و گسترش و اجرای عدالت و اقامه حدود الهی بپردازد.
۵. اصل (۱۵۶) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران: قوه قضائیه قوای است مستقل که پشتیبان حقوق فردی و اجتماعی و مسئول تحقق بخشیدن به عدالت و عهده‌دار وظایف زیر است:
  - ۱- رسیدگی و صدور حکم در مورد تظلمات، تعدیات، شکایات، حل و فصل دعاوی و رفع خصومات و اخذ تصمیم و اقدام لازم در آن قسمت از امور حسبیه که قانون معین می‌کند.
  - ۲- احیای حقوق عامه و گسترش عدل و آزادی‌های مشروع.
  - ۳- نظارت بر حسن اجرای قوانین.
  - ۴- کشف جرم و تعقیب مجازات و تعزیر مجرمین و اجرای حدود و مقررات مدون جزایی اسلام.
  - ۵- اقدام مناسب برای پیشگیری از وقوع جرم و اصلاح مجرمین.
۶. اصل (۱۵۹) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران: مرجع رسمی تظلمات و شکایات، دادگستری است. تشکیل دادگاه‌ها و تعیین صلاحیت آنها منوط به حکم قانون است.

مغایرت با قانون اساسی و اسناد بالادستی	احکام لایحه الحاق (۳)
<p>۱. نظر به اینکه حکم این ماده، منجر به اصلاح قانون نحوه پرداخت محکوم به دولت و عدم تأمین و توقیف اموال دولتی^۱ می‌شود، باید از حیث تنقیحی و اصول قانون نویسی موضوع بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری ابلاغی ۱۳۹۸/۷/۱۶ مقام معظم رهبری، در قالب اصلاح قانون مزبور، تهیه شود و مورد رسیدگی و تصویب قرار گیرد.</p>	<p>ماده (۴۷)</p> <p>دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری مکلفند در مورد احکام قطعی دادگاه‌ها و اوراق لازم‌الاجرای ثبتی و دفاتر اسناد رسمی و سایر مراجع قضایی که علیه آنها صادر شده است قبل از اتمام مهلت مقرر در قانون نحوه پرداخت محکوم‌به دولت و عدم تأمین و توقیف اموال دولتی - مصوب ۱۳۶۵ - نسبت به پرداخت یا پیش‌بینی اعتبار در بودجه سنواتی خود با رعایت مهلت قانونی مذکور اقدام نمایند و چنانچه به هر دلیل در مهلت مقرر از اجرای حکم خودداری کنند، مرجع قضایی یا ثبتی یاد شده باید نسبت به توقیف حساب بانکی دستگاه اجرایی محکوم علیه و برداشت به میزان محکوم‌به و پرداخت مستقیم به محکوم‌له اقدام نماید.</p>
<p>۱. بند «۱» عنوان دستگاه‌های اجرایی از جهت عدم تعیین مصداق قانونی واجد ابهام است. ۲. در بند «۲» تفویض تعیین ضوابط انتخاب و کیل با مؤسسه حقوقی به معاونت حقوقی رئیس‌جمهور به دلیل ماهیت تقنینی آن مغایر اصل (۸۵) قانون اساسی است. ۳. مطابق با جزء «۹-۴» نظر شماره ۱۰۲/۳۶۱۵۸ مورخ ۱۴۰۱/۱۲/۲۳ شورای نگهبان، بند «۳» از این جهت که آیا عدم اخذ نظر مسئول حقوقی دستگاه موجب بی‌اعتباری مقرر می‌شود یا خیر، واجد ابهام است؛ لذا مغایر با بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری و جزء «۳» بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری است. ۴. مطابق با جزء «۹-۳» تذکرات شماره ۱۰۲/۳۶۱۵۸ مورخ ۱۴۰۱/۱۲/۲۳ شورای نگهبان در خصوص لایحه بودجه کل کشور سال (۱۴۰۲)، واژه «ذیل» به پیش از عبارت «دستگاه‌های اجرایی» اضافه شود. ۵. مطابق با جزء «۹-۴» تذکرات شماره ۱۰۲/۳۶۱۵۸ مورخ ۱۴۰۱/۱۲/۲۳ شورای نگهبان در خصوص لایحه بودجه کل کشور سال (۱۴۰۲)، در بندهای «۱»، «۲»، «۳» و «۴»، عبارت «معاونت حقوقی رئیس‌جمهور» به عبارت «معاونت حقوقی ریاست جمهوری» اصلاح شود. ۶. مطابق با جزء «۹-۵» تذکرات شماره ۱۰۲/۳۶۱۵۸ مورخ ۱۴۰۱/۱۲/۲۳ شورای نگهبان در خصوص لایحه بودجه کل کشور سال (۱۴۰۲)، در بند «۳»، حرف «و» بعد از عبارت «تدوین» اضافه شود.</p>	<p>ماده (۴۸)</p> <p>در راستای ارتقای کارآمدی واحدهای حقوقی دستگاه‌های اجرایی:</p> <p>۱- مسئولان حقوقی دستگاه‌های اجرایی موظفند ضمن دفاع از حقوق دولت گزارش عملکرد خود را علاوه بر ارائه به مسئول دستگاه اجرایی ذی‌ربط برای معاونت حقوقی رئیس‌جمهور نیز ارسال نمایند. ۲- انتخاب و کیل با مؤسسه حقوقی توسط دستگاه‌های اجرایی در چارچوب ضوابط تعیین شده از سوی معاونت حقوقی رئیس‌جمهور انجام می‌شود. ۳- کلیه دستگاه‌های اجرایی ذیل قوه مجریه مکلفند پیش از وضع هر گونه مقرر از جمله آیین‌نامه بخشنامه و دستورالعمل نظر مسئول حقوقی دستگاه ذی‌ربط را اخذ نمایند. مسئولان حقوقی دستگاه‌های اجرایی موظفند بر دعاوی و تدوین انعقاد قراردادهای دستگاه ذی‌ربط نظارت نموده و گزارش عملکرد خود را علاوه بر مسئولان ذی‌ربط دستگاه برای معاونت حقوقی رئیس‌جمهور ارسال نمایند. ۴- معاونت حقوقی رئیس‌جمهور موظف است نسبت به راه‌اندازی سامانه نظارت بر دعاوی دستگاه‌های اجرایی اقدام نماید و کلیه دستگاه‌ها موظفند اطلاعات مربوط به دعاوی له یا علیه خود را در سامانه مذکور بارگذاری نمایند. عدم بارگذاری اطلاعات یاد شده، حسب مورد توسط بالاترین مقام دستگاه اجرایی و یا مسئول حقوقی مربوط تخلف اداری محسوب شده و مستنکف به مجازات اداری بندهای «د» به بعد ماده (۹) قانون رسیدگی به تخلفات اداری محکوم می‌گردد. آیین‌نامه اجرایی این ماده ظرف سه ماه توسط معاونت حقوقی رئیس‌جمهور با همکاری سازمان برنامه‌بودجه کشور تهیه و به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد.</p>
<p>۱. نظر به اینکه حکم این ماده، منجر به اصلاح ماده (۲۰) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت^۲ و اصلاح ماده (۱۱۰) قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه^۳ می‌شود، باید از حیث تنقیحی و اصول قانون نویسی موضوع بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری ابلاغی ۱۳۹۸/۷/۱۶ مقام معظم رهبری، در قالب اصلاح قانون مزبور، تهیه شود و مورد رسیدگی و تصویب قرار گیرد.</p>	<p>ماده (۴۹)</p> <p>در اجرای ماده (۱۱۰) قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، نیروهای مسلح مکلفند کمک هزینه مسکن کارکنان ساکن در خانه‌های سازمانی را از حقوق ماهانه آنان کسر و به حساب خزانه‌داری کل کشور موضوع ردیف درآمدی مربوط در قانون بودجه سالانه کل کشور واریز کنند و وجوه واریزی را در ردیف‌های نیروهای مسلح برای هزینه‌های تعمیر و نگهداری خانه‌های سازمانی اختصاصی دهند.</p>

۱. ماده واحده-وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی که درآمد و مخارج آنها در بودجه کل کشور منظور می‌گردد، مکلفند وجوه مربوط به محکوم به دولت در مورد احکام قطعی دادگاه‌ها و اوراق لازم‌الاجرای ثبتی و دفاتر اسناد رسمی و یا اجرای دادگاه‌ها و سایر مراجع قانونی را با رعایت مقررات از محل اعتبار مربوط به پرداخت تعهدات بودجه مصوب سال‌های قبل منظور در قانون بودجه کل کشور و در صورت عدم وجود اعتبار و عدم امکان تأمین از محل‌های قانونی دیگر در بودجه سال بعد خود منظور و پرداخت نمایند، اجرای دادگستری و ادارات ثبت اسناد و املاک و سایر مراجع قانونی دیگر مجاز به توقیف اموال منقول و غیرمنقول وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی که اعتبار و بودجه لازم را جهت پرداخت محکوم به ندارند تا تصویب و ابلاغ بودجه یکسال و نیم بعد از سال صدور حکم نخواهند بود.
 ضمناً دولت از دادن هرگونه تأمین در زمان مذکور معاف می‌باشد. چنانچه ثابت شود وزارتخانه‌ها و مؤسسات یاد شده با وجود تأمین اعتبار از پرداخت محکوم به استنکاف نموده‌اند، مسئول یا مسئولین مستنکف و متخلف توسط محاکم صالحه به یکسال انفصال از خدمات دولتی محکوم خواهند شد و چنانچه متخلف به‌وسیله استنکاف سبب وارد شدن خسارت بر محکوم‌له شده باشد، ضامن خسارت وارده می‌باشد.

۲. ماده (۲۰) (اصلاحی ۱۳۸۸/۰۲/۰۱) - به نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران و سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و ارتش جمهوری اسلامی ایران اجازه داده می‌شود با موافقت وزارت کشور و وزیر دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح حسب مورد به‌منظور فراهم نمودن امتیازات ویژه برای پرسنلی که به‌سبب شغل سازمانی در مناطق مرزی کشور شامل پاسگاه‌های مرزی و ساحلی، پست‌های کنترل مرزهای زمینی و دریایی، مرزبانان و جانشین آنها، حوزه‌های مرزی و ساحلی، مترجمین و مدیران حوزه‌ها و مناطق مرزی و پرسنلی که در جزایر خدمت می‌کنند از پرداخت اجاره خانه‌های سازمانی که در این مناطق در اختیار آنان قرار می‌دهد معاف نماید.

۳. ماده (۱۱۰) - دولت مکلف است هر سال در بودجه سنواتی، کمک هزینه مسکن کارکنان نیروهای مسلح (نظامی و انتظامی) ساکن در خانه‌های سازمانی را پس از کسر از دریافتی آنان به حساب مخصوصی نزد خزانه‌داری کل کشور واریز کند و معادل وجوه واریز شده به حساب ردیف‌های بودجه‌ای نیروهای مسلح را برای تأمین هزینه‌های تعمیر و نگهداری خانه‌های سازمانی در طول اجرای این قانون پیش‌بینی و واریز نماید.

مغایرت با قانون اساسی و اسناد بالادستی	احکام لایحه الحاق (۳)
<p>۱. حکم این بند از جهت اینکه ارسال پیامک، طریق منحصر اعلام پلیس است ابهام دارد و از آنجاکه به هر دلیلی برخی افراد امکان دسترسی به تلفن همراه را ندارند می‌تواند موجب سلب حقوق ایشان گردد. لذا مغایر با بندهای «۹» و «۱۴» اصل (۳) قانون اساسی است.</p> <p>۲. نظر به اینکه حکم این ماده، منجر به اصلاح ماده (۸) قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی می‌شود، باید از حیث تنقیحی و اصول قانون‌نویسی موضوع بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری ابلاغی ۱۳۹۸/۷/۶ مقام معظم رهبری، در قالب اصلاح قانون مزبور، تهیه شود و مورد رسیدگی و تصویب قرار گیرد.</p>	<p>ماده (۵۰)</p> <p>در اجرای ماده (۸) قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی – مصوب ۱۳۸۹ – با اصلاحات و الحاقات بعدی تخلفات و جریمه‌های رانندگی براساس اعلام پلیس راهنمایی و رانندگی فرماندهی انتظامی جمهوری اسلامی ایران از طریق پیامک به مالکان خودروها اعلام می‌شود.</p>
-	<p>ماده (۵۱)</p> <p>خرانه‌داری کل کشور موظف است سهم شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور از محل ماده (۲۳) اصلاحی قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی – مصوب ۱۳۹۰ – را هر ماه به حساب تمرکز وجوه وزارت کشور نزد خزانه‌داری کل کشور واریز کند. وزارت کشور موظف است جراثم وصولی هر استان را میان شهرداری‌ها و دهیاری‌های همان استان و براساس شاخص جمعیت توزیع و حداکثر تا پانزدهم ماه بعد به حساب آنان واریز نماید.</p>
<p>۱. در بند «۳» استفاده از واژه‌های غیرفارسی پلترم و سرویس مغایر اصل (۱۵) قانون اساسی است و لذا باید حذف شوند.</p> <p>۲. در بند «۴» استفاده از واژه غیرفارسی کد مغایر اصل (۱۵) قانون اساسی است و لذا باید حذف شود.</p> <p>۳. در بند «۴» از آنجاکه به هر دلیلی برخی افراد امکان دسترسی به تلفن همراه را ندارند، می‌تواند موجب سلب حقوق ایشان گردد، لذا مغایر با بندهای «۹» و «۱۴» اصل (۳) قانون اساسی است.</p> <p>۴. در بند «۵» عبارت «امور فاقد ماهیت قضایی»، دارای ابهام است و واگذاری تشخیص آن به قوه قضائیه بدون تعیین ضابطه قانونی مغایر اصل (۸۵) قانون اساسی است. همچنین رعایت ملاحظات محرمانگی برای بخش خصوصی مغایر نظام اداری صحیح موضوع بند «۱۰» اصل (۳) قانون اساسی است. مضاف بر اینکه به جهت عدم وجود ضابطه قانونی برای تعیین چارچوب حریم خصوصی اشخاص و نیز ملاحظات محرمانگی مغایر اصل (۸۵) قانون اساسی است.</p> <p>۵. در بند «۶» استفاده از واژه غیرفارسی کاداستر مغایر اصل (۱۵) قانون اساسی است و لذا باید حذف شود.</p> <p>۶. مطابق با بند «۲» نظر شماره ۱۰۱/۱۳۶۸۴/۱۰ هیئت عالی نظارت بر حسن اجرای سیاست‌های کلی نظام در خصوص لایحه بودجه کل کشور سال (۱۴۰۲) مورخ ۱۳۶۸۴/۱۰۱/۱۳۶۸۴، حکم بند «۵» این ماده از این حیث که مصادیق آن شامل برون‌سپاری برخی امور دارای ماهیت قضایی نیز می‌گردد، مغایر بند «۵» سیاست‌های کلی قضایی است.</p>	<p>ماده (۵۲)</p> <p>در راستای کاهش هزینه‌های قوه قضائیه از طریق ارتقای بهره‌وری، پیشگیری از وقوع جرائم و دعاوی و الکترونیکی کردن فرایندها:</p> <p>۱- قوه قضائیه مکلف است مزایده‌های شعب اجرای احکام دوایر اجرائیه ثبت و تصفیه امور ورشکستگی را از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) برگزار کند. وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف است امکان برگزاری مزایده‌های مذکور را در این سامانه فراهم سازد.</p> <p>۲- قوه قضائیه و سازمان ثبت اسناد و املاک کشور مکلفند امکان پرداخت کلیه مبالغ از سوی اشخاص از قبیل، خواهان، خوانده، شاکعی، مشتکی عنه، متقاضی اجرا در شعب اجرای احکام و دوایر اجرای ثبت، متعهد، متعهدله و واریز هر نوع مبلغ به حساب، خواهان محکوم‌له، شاکعی، وثیقه‌گذار و کارشناس از قبیل استرداد هزینه دادرسی را به‌صورت الکترونیکی و بدون نیاز به هرگونه مراجعه حضوری فراهم نمایند.</p> <p>۳- قوه قضائیه، سازمان ثبت اسناد و املاک کشور، فرماندهی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، شرکت‌های بیمه و شرکت‌های خودروسازی مکلفند با همکاری معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش بنیان رئیس‌جمهور دسترسی (سکو) پلترم‌های بخش خصوصی به اطلاعات و خدمات (سرویس) لازم برای ارائه سوابق و اطلاعات خودرو از قبیل مالک رسمی و سابقه تصادفات را به خریدار و مشروط به رضایت مالک فراهم نمایند.</p> <p>۴- قوه قضائیه موظف است اخذ امضا از هریک از خدمت‌گیرندگان از دفاتر اسناد رسمی، دفاتر ازدواج و طلاق، ادارات ثبت اسناد و املاک، مرکز ملی مالکیت معنوی و اداره ثبت شرکت‌ها و مؤسسات غیر تجاری را منوط به اخذ تصدیق الکترونیکی از طریق ارسال شناسه (کد) به شماره تلفن همراه اعلامی شخص در سامانه ثنا و ثبت آن در سامانه‌های مربوط نماید.</p> <p>۵- قوه قضائیه و سازمان ثبت اسناد و املاک کشور مجازند کلیه امور فاقد ماهیت قضایی که امکان انجام آنها از طریق برون‌سپاری به بخش خصوصی وجود دارد از قبیل ثبت الکترونیکی دادخواست و شکوائیه و ایجاد یا اصلاح سامانه‌های الکترونیکی مورد استفاده در فرایند دادرسی و اجرای احکام را با رعایت ملاحظات محرمانگی و حفظ حریم خصوصی اشخاص برون‌سپاری کنند. قوه قضائیه موظف است در دستورالعملی که ظرف سه ماه از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون به تصویب رئیس قوه قضائیه می‌رسد امور قابل واگذاری به بخش خصوصی و سازوکار آن را مشخص کند.</p> <p>۶- سازمان ثبت اسناد و املاک کشور موظف است ظرف سه ماه از لازم‌الاجرا شدن این قانون امکان بازداشت و رفع بازداشت بر خط و آنی کلیه املاک دارای سند حدنگاری (کاداستر) را برای مراجع ذی‌صلاح از قبیل محاکم دادگستری، دوایر اجرای ثبت و سازمان امور مالیاتی کشور فراهم نماید.</p>

- بند «۹» اصل (۳) قانون اساسی – رفع تبعیضات ناروا و ایجاد امکانات عادلانه برای همه، در تمام زمینه‌های مادی و معنوی.
- بند «۱۴» اصل (۳) قانون اساسی – تأمین حقوق همه‌جانبه افراد از زن و مرد و ایجاد امنیت قضایی عادلانه برای همه و تساهلی عموم در برابر قانون.
- ماده (۸) – هرگاه ظرف مهلت چهار ماه از تاریخ ابلاغ قبض جریمه متخلف جریمه مربوطه را پرداخت ننماید، از سسوی راهنمایی و رانندگی اختصاره کتبی با مهلت یک‌ماهه مبنی بر پرداخت جریمه به وی ابلاغ می‌گردد. در صورت پایان مهلت و عدم پرداخت، ضمن ضبط گواهینامه، پلاک وسیله نقلیه تا زمان پرداخت جریمه در سامانه راهنمایی و رانندگی توقیف خواهد شد.
- تبصره – در صورتی که مبلغ جریمه خودرویی به ده میلیون (۱۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال برسد راهنمایی و رانندگی موظف است مراتب را به مالک خودرو اعلام و چنانچه ظرف مهلت یک‌ماه از تاریخ ابلاغ، مالک خودرو و نسبت به پرداخت جریمه یا اعتراض به واحد مندرج در ماده (۵) این قانون اقدام ننماید، راهنمایی و رانندگی مکلف به توقیف خودرو تا پرداخت جریمه می‌باشد. در صورت اعتراض، واحد مزبور موظف است در خصوص این موارد ظرف یک هفته تعیین تکلیف نماید.
- بند «۱۰» اصل (۳) قانون اساسی: ایجاد نظام اداری صحیح و حذف تشکیلات غیر ضرور.

مغایرت با قانون اساسی و اسناد بالادستی	احکام لایحه الحاق (۳)
	<p>ماده (۵۳) به وزارت راه و شهرسازی اجازه داده می‌شود حسب ضرورت زمین‌ها و املاک در اختیار سازمان ملی زمین و مسکن در حریم و محدوده هریک از شهرها را به موضوع باز آفرینی بافت‌های فرسوده و حاشیه‌های شهرها اختصاص دهد.</p>
<p>۱. باید ضابطه و سقف افزایش پلکانی عوارض معین شود و گرنه مغایر اصول (۵۱ و ۸۵) قانون اساسی است.</p>	<p>ماده (۵۴) وزارت راه و شهرسازی مجاز است از طریق مشارکت سرمایه‌گذاران بخش غیردولتی، اخذ عوارض در کلیه آزادراه‌ها و بزرگراه‌ها را به صورت الکترونیکی عملیاتی نماید. همچنین وزارت راه و شهرسازی مکلف است در تعیین نرخ عوارض جاده‌ای به صورت پلکانی به نحوی عمل نماید که حقوق کاربرانی که به موقع نسبت به پرداخت عوارض اقدام می‌نمایند رعایت و انگیزه لازم برای پرداخت به موقع عوارض حفظ شود.</p>
<p>۱. استفاده از واژه غیرفارسی پلاک مغایر اصل (۱۵) قانون اساسی است و باید واژه معادل فارسی آن جایگزین شود.</p>	<p>ماده (۵۵) فرماندهی کل انتظامی جمهوری اسلامی ایران و شرکت‌های بیمه‌گر به منظور حمایت از الکترونیکی کردن آزادراه‌های کشور موظف به اخذ مفاصاحساب بدهی‌های ناشی از عوارض آزادراهی از متقاضیان تعویض پلاک خودرو و خدمات بیمه شخص ثالث می‌باشند. منابع حاصله برای استهلاک اصل و سود سرمایه‌گذاری صورت گرفته در محور جاده‌ای که تردد در آن صورت گرفته است صرف خواهد شد.</p>
<p>۱. به جهت عدم گردش خزانه مغایر اصل (۵۳) قانون اساسی است. ۲. استفاده از واژه غیرفارسی استاندارد مغایر اصل (۱۵) قانون اساسی است و باید واژه معادل فارسی آن جایگزین شود. ۳. نظر به اینکه حکم این ماده، منجر به اصلاح ماده (۱۱۵) قانون محاسبات عمومی کشور از حیث عدم استثنا شدن موارد مصرح در ماده (۱۱۵) و عدم نیاز به طی تشریفات مقرر در ماده مزبور جهت فروش می‌شود، باید از حیث تنقیحی و اصول قانون نویسی موضوع بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری ابلاغی ۱۳۹۸/۷/۶ مقام معظم رهبری، در قالب اصلاح قانون مزبور، تهیه شود و مورد رسیدگی و تصویب قرار گیرد.</p>	<p>ماده (۵۶) به منظور افزایش بهره‌وری دستگاه‌های اجرایی و افزایش رضایت‌مندی ارباب رجوع، به دستگاه‌های اجرایی اجازه داده می‌شود. بر اساس ضوابط و استانداردهای موضوع ماده (۳۹) قانون مدیریت خدمات کشوری در اجرای ماده (۶) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) با تهاوت یا فروش اموال غیر منقول خود نسبت به تجمیع ساختمان‌های پراکنده خود در تهران استان‌ها و شهرستان‌ها اقدام کنند. آیین نامه اجرایی این ماده توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی (مسئول سازمان برنامه‌بودجه کشور و سازمان اداری و استخدامی کشور ظرف سه ماه پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون تهیه و به تصویب هیئت‌وزیران خواهد رسید.</p>
<p>۱. عبارت «در قالب مقررات بانک مرکزی» دارای ابهام است و به جهت دارا بودن ماهیت تقنینی احکام موضوع این بند مغایر اصل (۸۵) قانون اساسی است. ۲. نظر به اینکه حکم این ماده، منجر به اصلاح تبصره ماده (۶) قانون تسهیل اعطای تسهیلات بانکی و کاهش هزینه‌های طرح و تسریع در اجرا طرح‌های تولیدی و افزایش منابع مالی و کارایی بانک‌ها می‌شود، باید از حیث تنقیحی و اصول قانون نویسی موضوع بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری ابلاغی ۱۳۹۸/۷/۶ مقام معظم رهبری، در قالب اصلاح قانون مزبور، تهیه شود و مورد رسیدگی و تصویب قرار گیرد.</p>	<p>ماده (۵۷) تعیین اعضای هیئت مدیره و مدیرعامل بانک‌های توسعه‌ای مسکن و صنعت و معدن و پیشنهاد وزرای راه و شهرسازی و صنعت معدن و تجارت و تصویب مجمع عمومی این بانک‌ها و صدور حکم توسط رئیس مجمع عمومی بانک‌های مذکور و در قالب مقررات بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران انجام می‌گردد.</p>

۱. اصل (۵۳) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران: کلیه دریافت‌های دولت در حساب‌های خزانه‌داری کل متمرکز می‌شود و همه پرداخت‌ها در حدود اعتبارات مصوب به موجب قانون انجام می‌گیرد.

۲. ماده (۱۱۵) قانون محاسبات عمومی کشور مصوب سال ۱۳۶۶: «فروش اموال غیر منقول وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی که مازاد بر نیاز تشخیص داده شود به استثنای اموال غیر منقول مشروحه زیر:

۱- اموال غیر منقولی که از نقایس ملی باشد.

۲- تأسیسات و استحکامات نظامی و کارخانجات اسلحه و مهمات‌سازی.

۳- آثار و بناهای تاریخی.

۴- اموال غیر منقول که در رابطه با مصالح و منافع ملی در تصرف دولت باشد که فروش آنها ممنوع می‌باشد.

بنابراین پیشنهاد وزیر مربوط با تصویب هیئت وزیران و با رعایت سایر مقررات مربوط مجاز می‌باشد و جوه حاصل از فروش این قبیل اموال باید به حساب درآمد عمومی کشور واریز شود.

تبصره «۱» - در مورد مؤسسات دولتی که زیر نظر هیچ‌یک از وزارتخانه‌ها نیستند و به طور مستقل اداره می‌شوند پیشنهاد فروش اموال غیر منقول مربوط در اجرای این ماده از طرف بالاترین مقام اجرایی مؤسسات مذکور به عمل خواهد آمد.

تبصره «۲» - فروش اموال غیر منقول شرکت‌های دولتی به جز اموال غیر منقول مستثنا شده در این ماده با تصویب مجمع عمومی آنها مجاز می‌باشد.»

۳. تبصره ماده (۶) قانون تسهیل اعطای تسهیلات بانکی و کاهش هزینه‌های طرح و تسریع در اجرا طرح‌های تولیدی و افزایش منابع مالی و کارایی بانک‌ها مصوب سال ۱۳۸۶: «وزیر امور اقتصادی و دارایی به‌عنوان نماینده سهام دولت در بانک‌ها خواهد بود. انتخاب عضو یا اعضای هیئت مدیره و همچنین مدیرعامل بانک‌ها با پیشنهاد وزیر امور اقتصادی و دارایی و تصویب مجمع عمومی بانک‌ها و با حکم وی خواهد بود.»

مغایرت با قانون اساسی و اسناد بالادستی	احکام لایحه الحاق (۳)
<p>۱. عبارت «پس از ابلاغ این قانون» از جهت مشخص نبودن ابلاغ‌کننده و ابلاغ‌شونده، دارای ابهام است.</p> <p>۲. در بند «۲» عبارت «هزینه مربوط» واجد ابهام است و لذا به دلیل عدم شفافیت مغایر بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری و جزء «۳» بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری است.</p> <p>استفاده از واژه غیرفارسی اپراتور، مغایر اصل (۱۵) قانون اساسی است.</p> <p>۳. نظر به اینکه حکم بند «۱» این ماده در خصوص الگوی مصرف برق و گاز، منجر به اصلاح مواد (۱۰) و (۱۸) (تبصره) قانون اصلاح الگوی مصرف انرژی با اصلاحات بعدی آن^۱ و در خصوص الگوی مصرف بهینه برق، منجر اصلاح ماده (۶) قانون مانع‌زدایی از توسعه صنعت برق مصوب ۱۴۰۱^۲ می‌شود و همچنین حکم بند «۲» این ماده در خصوص هوشمندسازی مصرف و نصب شمارشگرهای هوشمند برق، منجر به اصلاح ماده (۱۸) قانون مانع‌زدایی از توسعه صنعت برق مصوب ۱۴۰۱^۳ و اصلاح ماده (۴۷) قانون اصلاح الگوی مصرف انرژی^۴ می‌شود، باید از حیث تنقیحی و اصول قانون‌نویسی موضوع بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری ابلاغی ۱۳۹۸/۷/۶ مقام معظم رهبری، در قالب اصلاح قانون مزبور، تهیه شود و مورد رسیدگی و تصویب قرار گیرد.</p>	<p>ماده (۵۸)</p> <p>شرکت‌های تولید نیروی برق حرارتی دولتی و شرکت‌های برق منطقه‌ای مکلفند منابع تعیین شده در بودجه مصوب سالانه خود را پس از گردش خزانه به‌ترتیب به شرکت مادر تخصصی تولید نیروی برق حرارتی و شرکت توانیر بابت رد دیون و یا سرمایه‌گذاری (احداث) در توسعه نیروگاه حرارتی و توسعه شبکه دولتی برق کشور به‌منظور افزایش بازدهی پرداخت کنند.</p> <p>۱- در راستای کاهش ناترازی تولید و مصرف حامل‌های انرژی، الگوی مصرف بهینه گاز و برق برای اقلیم‌های مختلف کشور براساس مساحت (متر مربع) زیربنای ساختمان در چارچوب استانداردهای معیار مصرف انرژی ساختمان‌ها دو ماه پس از ابلاغ این قانون توسط وزارتخانه‌های نفت نیرو و سازمان برنامه‌بودجه کشور و سازمان ملی استاندارد ایران تهیه و به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد.</p> <p>۲- شرکت ملی گاز ایران و شرکت توانیر موظفند از طریق بخش غیردولتی (با اولویت شرکت‌های کارور (ایران‌تور) مجازی) نسبت به هوشمندسازی مصرف برقراری ارتباط و شناسایی و وصول مطالبات مشترکان با اولویت مشترکان عمده پر مصرف و همچنین نصب شمارشگرهای هوشمند اقدام و هزینه مربوط را به‌صورت اقساطی از مشترکین دریافت نمایند.</p>
<p>۱. سهم سازمان صداوسیما و سایر رسانه‌ها به‌طور منجز معلوم نیست و دارای ابهام است و لذا به دلیل عدم شفافیت مغایر بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری و جزء «۳» بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری است. عبارت سایر رسانه‌ها نیز دارای ابهام است.</p>	<p>ماده (۵۹)</p> <p>به دولت اجازه داده می‌شود تا سقف پنج درصد (۵٪) از منابع حاصل از کاهش مصرف گاز و برق ناشی از بخش برنامه‌های فرهنگ‌سازی توسط سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران و سایر رسانه‌ها به تشخیص شرکت ملی گاز و شرکت توانیر در قالب عقد قرارداد به این سازمان پرداخت گردد.</p>

- ماده (۱۰) - وزارتخانه‌های نفت و نیرو در چارچوب قانون بودجه سالانه و قانون هدفمند کردن یارانه‌ها موظفند با همکاری وزارتخانه‌های مرتبط و مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران و توجه به شرایط اقلیمی، فرهنگ و عادات مصرفی، تکنولوژی مورد استفاده در بخش‌های صنعت، معدن و کشاورزی الگوی مصرف ماهانه حامل‌های انرژی را برای بخش‌های خانگی، تجاری، عمومی و مصرف ویژه انرژی صنایع (از جمله صنایع نفت و نیرو)، معادن، صنایع معدنی، کشاورزی و پمپاژ آب را تعیین کرده و به تصویب هیئت وزیران برسانند. تبصره - یارانه در نظر گرفته شده برای مصارف داخل الگو در چارچوب قانون هدفمند کردن یارانه‌ها از محل نرخ تبعیضی مشترکین خارج از الگو جبران می‌شود.
- تبصره ماده (۱۸) - الگوی مصرف برق و گاز طبیعی به‌ازای هر مترمربع ساختمان به پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های نفت و نیرو و راه و شهرسازی به تصویب شورای عالی انرژی می‌رسد. مصارف برق و گاز طبیعی مازاد بر الگوی مصرف مشمول حداکثر صددرصد (۱۰۰٪) افزایش قیمت خواهد شد. وجوه اضافی اخذ شده به حساب درآمد عمومی نزد خزانه‌داری کل کشور واریز و براساس قانون هدفمند کردن یارانه‌ها و قانون بودجه سالانه و به‌ترتیب مقرر در ماده (۷۳) این قانون هزینه می‌شود.
- ماده (۶) - الگوی مصرف ماهانه برق خانگی متناسب با شرایط اقلیمی، معادل سطحی از مصرف تعریف می‌شود که هفتادوپنج درصد (۷۵٪) مشترکان خانگی آن اقلیم در دوره مشابه سال قبل کمتر از آن مصرف کرده‌اند. وزارت نیرو و مکلف است ظرف یک ماه از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون، اعمال تعرفه مخفف به مصارف خانگی را در قالب الگوی افزایشی - پلکانی (آی.بی.تی) برای مشترکان خانگی با مصرف پایین‌تر از الگوی مصرف، محدود کند و به مصارف بالاتر از الگو، یارانه اختصاص ندهد.
- تعرفه برق مشترکان خانگی با مصرف بالاتر از الگوی مصوب، برای میزان مصارف کمتر از الگو، مازاد بر آن تا یک‌ونیم (۵/۱) برابر، مازاد بر آن تا دوونیم (۲/۵) برابر و بیش از دو و نیم (۲/۵) برابر به‌ترتیب با ضریب نیم (۰/۵)، یک‌ونیم (۱/۵)، دو و نیم (۲/۵) و پنج (۵) برابر هزینه تأمین برق (متوسط نرخ قراردادهای خرید تضمینی برق از نیروگاه‌های حرارتی در سه سال قبل به‌علاوه هزینه انتقال برق و هزینه سوخت با تعرفه نیروگاهی) محاسبه و دریافت می‌شود.
- ماده (۱۸) - وزارت نیرو مکلف است از طریق شرکت مادر تخصصی توانیر و شرکت‌های ذی‌ربط با نصب تجهیزات هوشمند ساخت داخل از جمله شمارشگر (کنتور)‌های هوشمند و با رعایت ملاحظات پدافندی و رایانیکی (سایبری) در بستر تبادل داده امن، اقدام به هوشمندسازی شبکه توزیع (رؤیت‌پذیری و نظارت (کنترل)‌پذیری) با اولویت پست‌های توزیع، مشترکان پر مصرف یا بیش از دو برابر الگوی مصرف و سپس سایر مشترکان کند. منابع لازم برای اجرای این ماده از محل منابع موضوع مواد (۳) و (۶) این قانون تأمین می‌شود.
- ماده (۴۷) - به‌منظور مدیریت تولید و مصرف برق، گاز و آب در کشور، وزارتخانه‌های نیرو و نفت حسب مورد موظفند:
  - دستورالعمل فنی همسان طراحی، ساخت، تأمین، نصب و بهره‌برداری زیرساخت و تجهیزات اندازه‌گیری و کنترل شبکه هوشمند را تعیین، ابلاغ و اجرا نمایند.
  - برای همه متقاضیان جدید اشتراک فقط کنتورهای هوشمند مجهز به سیستم قرائت و کنترل هوشمند بار و امکانات فناوری اطلاعاتی روزآمد را نصب نمایند.
  - حداکثر ظرف مدت پنج سال کنتورهای همه مشترکین موجود با اولویت مشترکین پر مصرف و همچنین شبکه‌های توزیع و انتقال را با کنتورها، زیرساخت و تجهیزات مجهز به سامانه قرائت و کنترل هوشمند بار و فناوری اطلاعاتی روزآمد جایگزین نمایند.
  - تبصره - سامانه‌های قرائت، کنترل و فناوری اطلاعات برق، گاز و آب به‌صورت هماهنگ و یکپارچه طراحی، اجرا و بهره‌برداری خواهد شد.

مغایرت با قانون اساسی و اسناد بالادستی	احکام لایحه الحاق (۳)
<p>۱. عبارت شرکت‌های برق دارای ابهام است و لذا به دلیل عدم شفافیت مغایر بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری و جزء «۳» بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری است.</p> <p>۲. نحوه اصلاح ساختار بدون تعیین ضابطه و چارچوب مغایر اصل (۸۵) قانون اساسی است.</p> <p>۳. نظر به اینکه حکم این ماده، منجر به اصلاح قانون استقلال شرکت‌های توزیع نیروی برق در استان‌ها مصوب ۱۳۸۴ با اصلاحات بعدی آن^۱ می‌شود، باید از حیث تنقیحی و اصول قانون‌نویسی موضوع بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری ابلاغی ۱۳۹۸/۷/۶ مقام معظم رهبری، در قالب اصلاح قانون مزبور، تهیه شود و مورد رسیدگی و تصویب قرار گیرد.</p>	<p>ماده (۶۰)</p> <p>به دولت اجازه داده می‌شود نسبت به اصلاح ساختار شرکت‌های برق اقدام نماید. اساسنامه این شرکت‌ها به پیشنهاد وزیر نیرو و به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد.</p>
<p>۱. واژه «هزینه انتقال» دارای ابهام است. لذا به دلیل عدم شفافیت مغایر بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری و جزء «۳» بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری است.</p> <p>۲. نظر به اینکه حکم این ماده، منجر به اصلاح بند «ج» ماده (۱) قانون هدفمند کردن یارانه‌ها^۲ و ماده (۳) قانون مانع زدایی از توسعه صنعت برق^۳ می‌شود، باید از حیث تنقیحی و اصول قانون‌نویسی موضوع بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری ابلاغی ۱۳۹۸/۷/۶ مقام معظم رهبری، در قالب اصلاح قانون مزبور، تهیه شود و مورد رسیدگی و تصویب قرار گیرد.</p>	<p>ماده (۶۱)</p> <p>برق دریافتی نیروگاه‌های اتمی و تجدیدپذیر در مقابل برق دریافتی این واحدها از سایر نیروگاه‌ها در هر نقطه‌ای از کشور مشمول هزینه انتقال نخواهد شد.</p>

۱. ماده واحده - وزارت نیرو مکلف است ظرف مدت دو ماه از تاریخ تصویب این قانون و بدون توسعه سازمانی نسبت به اصلاح اساسنامه شرکت‌های توزیع نیروی برق اقدام و پیشنهاد لازم برای اصلاح اساسنامه شرکت‌های برق منطقه‌ای را به هیئت وزیران ارائه نماید، بهنجوی که:

۱- (منسوخه ۱۳۸۵/۳/۲۸) - تعداد شرکت‌های برق منطقه‌ای از ۱۶ شرکت موجود به حداکثر ۹ شرکت تقلیل یابد.

۲- شرکت‌های توزیع نیروی برق استان‌ها با اختیارات کافی برای ایجاد، نگهداری و بهره‌برداری از تأسیسات توزیع نیروی برق در حوزه فعالیت خود به صورت غیردولتی عمل کنند.

۳- شرکت‌های توزیع نیروی برق استان‌ها در چارچوب سیاست‌ها، برنامه‌ها، استانداردها و مقررات مصوب وزارت نیرو از جمله مقررات ناظر به اطمینان از پرداخت بهای برق و به عنوان شرکت‌های زیرمجموعه شرکت مادر تخصصی تولید، انتقال و توزیع نیروی برق ایران (توانیر) اداره شوند و از نظر مدیریتی، اداری، مالی و منابع انسانی از شرکت‌های برق منطقه‌ای مستقل باشند.

۴- شرکت‌های توزیع نیروی برق استان‌ها انرژی برق را در سطح ولتاژ فشار متوسط و طبق مقررات بازار برق ایران خریداری و به مشترکین خود به فروش برسانند.

۲. میانگین قیمت فروش داخلی برق به گونه‌ای تعیین شود که به تدریج تا پایان برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران معادل قیمت تمام شده آن باشد.

تبصره - قیمت تمام شده برق، مجموع هزینه‌های تبدیل انرژی، انتقال و توزیع و هزینه سوخت با بازده حداقل سی و هشت درصد (۳۸٪) نیروگاه‌های کشور و رعایت استانداردها محاسبه می‌شود و هر ساله حداقل یک درصد (۱٪) به بازده نیروگاه‌های کشور افزوده شود به طوری که تا پنج سال از زمان اجرای این قانون به بازده چهل و پنج درصد (۴۵٪) برسد و همچنین تلفات شبکه‌های انتقال و توزیع تا پایان برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران به چهارده درصد (۱۴٪) کاهش یابد.

دولت مکلف است با تشکیل کارگروهی مرکب از کارشناسان دولتی و غیردولتی نسبت به رتبه‌بندی تولیدکنندگان برق از نظر بازده و توزیع کنندگان آن از نظر میزان تلفات، اقدام نموده و سیاست‌های تشویقی و حمایتی مناسب را اتخاذ نماید.

۳. ماده (۳) - متوسط بهای برق مصرفی مشترکان صنعتی (به جز استخراج رمازرها) معادل متوسط نرخ قراردادهای تبدیل انرژی (ای. سی. ای) با توجه به بهای سوخت مصرفی نیروگاه‌ها و هزینه انتقال، تعیین و دریافت می‌شود.

مغایرت با قانون اساسی و اسناد بالادستی	احکام لایحه الحاق (۳)
<p>۱. برنامه نظام ارجاع و پزشک خانواده» در بند «۱» فاقد تعریف و ضابطه قانونی و در نتیجه مغایر اصل (۸۵) قانون اساسی است.</p> <p>۲. استفاده از واژه غیرفارسی کد در بند «۲» مغایر اصل (۱۵) قانون اساسی است، لذا باید حذف شود.</p> <p>۳. با توجه به لزوم رعایت بند «۱۶» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری^۱ در خصوص رعایت تدابیر فرماندهی کل نیروهای مسلح، حکم تکلیفی بند «۳» نسبت به سازمان خدمات درمانی نیروهای مسلح برای استفاده از سامانه‌های مورد تأیید وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در اجرای طرح نسخه الکترونیک، لازم است تدابیر فرماندهی لحاظ شود در غیر این صورت، این موضوع مغایر سیاست‌های کلی و در نتیجه مغایر بند «۱» اصل (۱۱۰) قانون اساسی^۲ است. همچنین لازم است در این مورد بند «۲» سیاست‌های کلی تأمین اجتماعی^۳ در مورد «رعایت ملاحظات امنیتی مربوط به نیروهای مسلح و دستگاه‌های امنیتی کشور» لحاظ شود.</p> <p>۴. در بند «۳» عبارت «پس از ابلاغ قانون» از جهت مشخص نبودن ابلاغ‌کننده و ابلاغ‌شونده، دارای ابهام است.</p> <p>۵. نظارت شورای عالی بیمه سلامت در بند «۳»، مغایر نظام اداری صحیح موضوع بند «۱۰» اصل (۳) قانون اساسی می‌باشد. لذا لازم است این مسئولیت به وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی واگذار شود تا مفاد اصل (۱۳۷) قانون اساسی^۴ قابل اعمال باشد.</p>	<p>ماده (۶۲)</p> <p>۱- در اجرای بند «ث» ماده (۷۴) قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی مکلف است نسبت به اجرای برنامه نظام ارجاع و پزشک خانواده و با استفاده از تمامی ظرفیت‌های موجود در کشور (اعم از دولتی و غیر دولتی) اقدام نماید.</p> <p>۲- در مواردی که به دلیل بروز شرایط اضطراری نظیر حوادث قهری، قطعی اینترنت، قطعی برق و اختلال در زیرساخت‌های ارتباطی امکان ثبت و پردازش نسخه الکترونیک وجود ندارد، نسخه‌نویسی می‌تواند به صورت کاغذی و با درج شماره (کد) ملی بیمار در قالب دستورالعمل ابلاغی وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی انجام گردد. اسناد تولید شده در این قالب به‌عنوان اسناد هزینه خرید راهبردی توسط کلیه سازمان‌های بیمه‌گر پایه و تکمیلی قابل پرداخت است.</p> <p>۳- به‌منظور ایجاد زیرساخت و سازوکار مورد نیاز نظام نوسازی چرخه تجویز تا مصرف دارو و ارائه خدمات سلامت در بستر الکترونیک (کلیه خدمات بهداشتی درمانی دارویی و تشخیصی)، پس از استقرار کامل طرح نسخه الکترونیک حداکثر هفت ماه پس از ابلاغ قانون صرفاً سامانه‌های ارائه دهنده خدمات سلامت مورد تأیید آزمایشگاه‌های ارزیابی نرم‌افزار وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی و دارای گواهینامه تطابق با استانداردهای پرونده الکترونیک سلامت مجاز به فعالیت می‌باشند. بنابراین کلیه شرکت‌ها و صندوق‌های بیمه پایه و تکمیلی درمان اعم از دولتی و غیر دولتی و نیز دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری از جمله سازمان بیمه سلامت، سازمان خدمات درمانی نیروهای مسلح، سازمان تأمین اجتماعی و سایر سازمان‌های بیمه‌گر تا حداکثر زمان مشخص شده در این بند می‌توانند از سامانه‌های مستقل و اختصاصی خود جهت خرید خدمات سلامت به‌صورت الکترونیکی استفاده نمایند.</p> <p>شورای عالی بیمه سلامت ایران مکلف است بر حسن اجرای این بند نظارت نموده و به‌صورت ماهانه گزارش پیشرفت را به کمیسیون بهداشت و درمان مجلس شورای اسلامی و دیوان محاسبات کشور ارائه نماید.</p>
<p>۱. واگذاری صلاحیت تعرفه‌گذاری به شورای عالی بیمه سلامت به دلیل عضویت افراد غیر وزیر و خارج از قوه مجریه در آن مغایر اصول (۶۰ و ۱۳۸) قانون اساسی است و لذا پیشنهاد می‌شود تعرفه مذکور به تصویب هیئت‌وزیران برسد.</p> <p>۲. نظر به اینکه حکم این ماده، منجر به اصلاح بند «الف» ماده (۹) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور^۵ و اصلاح قانون تعرفه‌گذاری خدمات پرستاری و تعدیل کارانه‌های پرستاری^۶ می‌شود، باید از حیث تقیحی و اصول قانون‌نویسی موضوع بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری ابلاغی^۷ ۱۳۹۸/۷/۶ مقام معظم رهبری، در قالب اصلاح قوانین مزبور، تهیه شود و مورد رسیدگی و تصویب قرار گیرد.</p>	<p>ماده (۶۳)</p> <p>شورای عالی بیمه سلامت کشور مکلف است نسبت به تعیین تعرفه بسته خدمات مراقبت‌های پرستاری براساس بند «الف» ماده (۹) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور، مطابق سرانه بیمه خدمات درمانی اقدام نماید.</p> <p>سازمان‌های بیمه‌گر مکلفند همانند سایر تعرفه‌های خدمات تشخیصی درمانی ابلاغی نسبت به پرداخت صورتحساب‌های ارسالی مراکز تشخیصی درمانی و بیمارستان‌ها اقدام نمایند.</p>

- بند «۱۶» سیاست‌های کلی قانونگذاری؛ رعایت تدابیر فرماندهی کل نیروهای مسلح در قانونگذاری برای نیروهای مسلح.
- اصل (۱۱۰) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران؛ وظایف و اختیارات رهبر:
  - تعیین سیاست‌های کلی نظام جمهوری اسلامی ایران پس از مشورت با مجمع تشخیص مصلحت نظام، ۲. ....
  - بند «۲» سیاست‌های کلی تأمین اجتماعی؛ ایجاد یک سازوکار تخصصی و فرابخشی به‌منظور حفظ انتظام و انسجام امور مربوط، لایه‌بندی و سطح‌بندی خدمات، ایجاد وحدت رویه، اعمال نظارت راهبردی در تکوین و فعالیت سازمان‌ها و صندوق‌ها و نهاد‌های فعال در قلمروهای امدادی، حمایتی و بیمه‌ای و شکل دهی پایگاه اطلاعات، با رعایت ملاحظات امنیتی مربوط به نیروهای مسلح و دستگاه‌های امنیتی کشور.
  - اصل (۱۳۷) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران؛ هر یک از وزیران مسئول وظایف خاص خویش در برابر رئیس‌جمهور و مجلس است و در اموری که به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد مسئول اعمال دیگران نیز هست.
  - بند «الف» ماده (۹) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور مصوب سال ۱۳۹۶؛ «شورای عالی بیمه سلامت کشور مکلف است هر ساله قبل از تصویب بودجه سال بعد در هیئت‌وزیران نسبت به بازنگری ارزش نسبی و تعیین تعرفه خدمات سلامت برای کلیه ارائه‌دهندگان خدمات بهداشت، درمان و تشخیص در کشور اعم از دولتی و غیردولتی و خصوصی با رعایت اصل تعادل منابع و مصارف و قیمت واقعی در جهت تقویت رفتارهای مناسب بهداشتی، درمانی و مبانی محاسباتی واحد و یکسان با حق فنی واقعی یکسان برای بخش دولتی و غیردولتی در شرایط رقابتی و براساس بند «۸» ماده (۱) و مواد (۸) و (۹) قانون بیمه همگانی خدمات درمانی کشور مصوب ۱۳۷۳/۸/۳ اقدام و مراتب را پس از تأیید سازمان برنامه‌بودجه کشور، قبل از پایان هر سال برای سال بعد جهت تصویب به هیئت‌وزیران ارائه کند.
  - این بند به‌عنوان یک ماده بعد از ماده (۲) قانون بیمه همگانی خدمات درمانی کشور مصوب ۱۳۷۳/۸/۳ الحاق می‌گردد.»
- ماده واحده (اصلاحی ۱۳۹۸/۴/۱) -وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی براساس بند «۱۵» ماده (۱) قانون تشکیلات وزارت مزبور موظف است استاندارد بسته‌های خدمات تشخیصی، درمانی کادر پرستاری (موضوع ماده (۱۶) قانون ایجاد سازمان نظام پرستاری جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۰/۹/۱۱) کلیه مراکز بهداشتی درمانی کشور را تعیین نموده و به استناد مواد (۸) و (۹) قانون بیمه همگانی خدمات درمانی کشور مصوب ۱۳۷۳/۸/۳، کار و رفاه اجتماعی در چارچوب سرانه مصوب، تعرفه سالانه خدمات فوق را پیشنهاد نماید تا پس از تأیید شورای عالی بیمه خدمات درمانی به تصویب هیئت‌وزیران برسد.

مغایرت با قانون اساسی و اسناد بالادستی	احکام لایحه الحاق (۳)
<p>۱. آزمون وسیع به‌عنوان طریق برخورداری رایگان از خدمات بیمه پایه، از جهت نداشتن ضابطه کمی و کیفی قانونی، مشخص نبوده و نیازمند تعریف و تبیین دقیق است. لذا به‌دلیل عدم شفافیت مغایر بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری و جزء «۳» بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری است.</p> <p>۲. نظر به اینکه حکم این ماده، منجر به اصلاح بند «الف» اصلاح ماده (۴) قانون بیمه همگانی خدمات درمانی کشور مصوب سال ۱۳۷۳^۱ می‌شود، باید از حیث تنقیحی و اصول قانون‌نویسی موضوع بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری ابلاغی ۱۳۹۸/۷/۶ مقام معظم رهبری، در قالب اصلاح قوانین مزبور، تهیه شود و مورد رسیدگی و تصویب قرار گیرد.</p>	<p>ماده (۶۴)</p> <p>سازمان بیمه سلامت ایران مکلف است در فروردین‌ماه هر سال با استفاده از پایگاه رفاه ایرانیان افراد فاقد بیمه پایه از سه دهک پایین درآمدی را شناسایی و تحت پوشش بیمه رایگان قرار دهد. همچنین این سازمان مکلف است سایر افراد متقاضی را در صورت تأیید براساس آزمون وسیع (با استفاده از پایگاه رفاه ایرانیان) تحت پوشش بیمه رایگان قرار دهد.</p>
<p>۱. در صدر بند «۱»، کلیه ارائه‌دهندگان خدمات شامل مراکز و حرف پزشکی و پیراپزشکی اعم از دولتی، عمومی و خصوصی ملزم به عقد قرارداد با بیمه‌های درمانی پایه می‌باشند. کلیه دستگاه‌های مجوزدهنده ذیل وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موظفند صدور و تمدید مجوزهای مربوط به حرف و مراکز پزشکی را منوط به عقد قرارداد با بیمه‌های پایه درمانی نمایند.</p> <p>۲- بیمه‌های درمانی مکلف به پرداخت مطالبات مراکز و حرف طرف قرارداد طرف یک ماه از زمان دریافت اسناد و مدارک می‌باشند.</p> <p>۳- با توجه به اجرای بند «الف» ماده (۷۰) قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و آیین‌نامه اجرایی بیمه پایه اجباری سلامت و ارزیابی وسیع مصوب هیئت‌وزیران مبنی بر پوشش بیمه‌های همگانی، کلیه خدمات درمانی و دارویی توسط مراکز درمانی فقط به افراد دارای بیمه پایه ارائه شده و ارائه خدمات به افراد فاقد بیمه درمانی ممنوع می‌گردد.</p> <p>۴- اتباع خارجی نیازمند به دریافت خدمات درمانی می‌بایست از طریق یکی از سازمان‌های بیمه‌گر پایه خدمات بیمه‌ای دریافت نمایند. به همین منظور سازمان‌های بیمه‌گر پایه موظفند ظرف یک ماه از ابلاغ این قانون دستورالعمل صدور بیمه درمانی پایه برای اتباع خارجی را تدوین و اعلان نمایند.</p> <p>۵- سازمان بیمه سلامت موظف است که شرایط لازم جهت اجرای بیمه همگانی برای کلیه افراد جامعه را با تسهیل فرایندهای ثبت نام از قبیل ایجاد ابزارهای الکترونیک جهت صدور بیمه نامه فراهم نماید.</p> <p>۶- ارائه بسته خدمات بیمه پایه برای کلیه اقشار که براساس آزمون وسیع در دهک‌های اول تا سوم قرار می‌گیرند به‌صورت رایگان خواهد بود.</p> <p>۷- در راستای اجرای بند «الف» ماده (۷۴) قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، کلیه شرکت‌ها و سازمان‌های بیمه‌گر پایه و تکمیلی درمان اعم از دولتی و غیردولتی مکلفند با همکاری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، در گاه پرونده الکترونیکی بیمار و پزشک را (مبتنی بر نسخ الکترونیک بیمه‌ای ظرف سه ماه از ابلاغ این قانون عملیاتی نموده و در اختیار ارائه دهندگان خدمت و بیمه‌شدگان قرار دهند.</p> <p>۸- دسترسی مورد نیاز به اطلاعات پرونده الکترونیک سلامت برای بیمار (نمایشگر پرونده) و همچنین امکان دسترسی به سوابق بیمار برای پزشک معالج تا زمان ابلاغ دستورالعمل توسط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی برعهده بیمه‌های درمانی خواهد بود.</p>	<p>ماده (۶۵)</p> <p>۱- به‌منظور رعایت عدالت در سلامت گسترش نظام ارجاع و کاهش سهم پرداخت بیمه‌شدگان کلیه ارائه‌دهندگان خدمات شامل مراکز و حرف پزشکی و پیراپزشکی اعم از دولتی، عمومی و خصوصی ملزم به عقد قرارداد با بیمه‌های درمانی پایه می‌باشند. کلیه دستگاه‌های مجوزدهنده ذیل وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موظفند صدور و تمدید مجوزهای مربوط به حرف و مراکز پزشکی را منوط به عقد قرارداد با بیمه‌های پایه درمانی نمایند.</p> <p>۲- بیمه‌های درمانی مکلف به پرداخت مطالبات مراکز و حرف طرف قرارداد طرف یک ماه از زمان دریافت اسناد و مدارک می‌باشند.</p> <p>۳- با توجه به اجرای بند «الف» ماده (۷۰) قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و آیین‌نامه اجرایی بیمه پایه اجباری سلامت و ارزیابی وسیع مصوب هیئت‌وزیران مبنی بر پوشش بیمه‌های همگانی، کلیه خدمات درمانی و دارویی توسط مراکز درمانی فقط به افراد دارای بیمه پایه ارائه شده و ارائه خدمات به افراد فاقد بیمه درمانی ممنوع می‌گردد.</p> <p>۴- اتباع خارجی نیازمند به دریافت خدمات درمانی می‌بایست از طریق یکی از سازمان‌های بیمه‌گر پایه خدمات بیمه‌ای دریافت نمایند. به همین منظور سازمان‌های بیمه‌گر پایه موظفند ظرف یک ماه از ابلاغ این قانون دستورالعمل صدور بیمه درمانی پایه برای اتباع خارجی را تدوین و اعلان نمایند.</p> <p>۵- سازمان بیمه سلامت موظف است که شرایط لازم جهت اجرای بیمه همگانی برای کلیه افراد جامعه را با تسهیل فرایندهای ثبت نام از قبیل ایجاد ابزارهای الکترونیک جهت صدور بیمه نامه فراهم نماید.</p> <p>۶- ارائه بسته خدمات بیمه پایه برای کلیه اقشار که براساس آزمون وسیع در دهک‌های اول تا سوم قرار می‌گیرند به‌صورت رایگان خواهد بود.</p> <p>۷- در راستای اجرای بند «الف» ماده (۷۴) قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، کلیه شرکت‌ها و سازمان‌های بیمه‌گر پایه و تکمیلی درمان اعم از دولتی و غیردولتی مکلفند با همکاری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، در گاه پرونده الکترونیکی بیمار و پزشک را (مبتنی بر نسخ الکترونیک بیمه‌ای ظرف سه ماه از ابلاغ این قانون عملیاتی نموده و در اختیار ارائه دهندگان خدمت و بیمه‌شدگان قرار دهند.</p> <p>۸- دسترسی مورد نیاز به اطلاعات پرونده الکترونیک سلامت برای بیمار (نمایشگر پرونده) و همچنین امکان دسترسی به سوابق بیمار برای پزشک معالج تا زمان ابلاغ دستورالعمل توسط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی برعهده بیمه‌های درمانی خواهد بود.</p>
<p>۱. عنوان دستگاه‌های اجرایی مشمول از جهت عدم تعیین مصدق قانونی واجد ابهام است. لذا به‌دلیل عدم شفافیت مغایر بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری و جزء «۳» بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری است.</p> <p>۲. استفاده از واژه غیرفارسی استاندارد مغایر اصل (۱۵) قانون اساسی است.</p>	<p>ماده (۶۶)</p> <p>دستگاه‌های اجرایی مشمول مکلف به شناسایی کامل درآمدها، هزینه‌ها، دارایی‌ها و بدهی‌های خود براساس استانداردها و نظام حسابداری بخش عمومی می‌باشند. دیوان محاسبات کشور موظف به حسابرسی صورت‌های مالی موضوع بند «۱» ماده (۲۶) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) در اجرای ماده (۲) قانون دیوان محاسبات کشور - مصوب ۱۳۶۱- با اصلاحات و الحاقات بعدی است.</p>

۱. ماده (۴): دولت موظف است شرایط لازم را برای تحت پوشش قرار دادن تمام گروه‌ها و افراد جامعه که متقاضی بیمه خدمات درمانی هستند، فراهم نماید. پوشش و تعمیم بیمه خدمات درمانی برای کلیه گروه‌های مشمول این قانون حداکثر ظرف پنج سال پس از تصویب این قانون با اولویت نیازمندان و روستاییان طبق موازین این انجام خواهد شد.

مغایرت با قانون اساسی و اسناد بالادستی	احکام لایحه الحاق (۳)
<p>۱. عناوین دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط و دستگاه اجرایی از جهت عدم تعیین مصداق قانونی واجد ابهام است. لذا به دلیل عدم شفافیت مغایر بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری و جزء «۳» بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری است.</p> <p>۲. عبارت «نظام یکپارچه مدیریت مالی در بخش عمومی» به جهت عدم وجود ضابطه و معیار قانونی مغایر با اصل (۸۵) قانون اساسی است.</p>	<p>ماده (۶۷)</p> <p>به منظور هوشمندسازی ایجاد شفافیت و امکان رصد گردش وجوه، دولت موظف است با محوریت سازمان برنامه‌بودجه کشور و همکاری دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط نسبت به ایجاد نظام یکپارچه مدیریت مالی در بخش عمومی به‌عنوان یکی از طرح‌های دولت هوشمند اقدام نماید. در این نظام اعتبارات تخصیص یافته در قالب اعتبار الکترونیکی به دستگاه اجرایی ابلاغ می‌شود تا به پشتوانه آن فرایند الکترونیکی انجام هزینه کرد توزیع اعتبار و پرداخت به ذی‌نفعان نهایی انجام شود. رعایت محرمانگی برای نیروهای مسلح و سازمان انرژی اتمی ایران و دستگاه‌های امنیتی، کارکنان رسته سیاسی وزارت امور خارجه و همچنین نیروهای موضوع ماده (۳) قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور، الزامی است. آیین‌نامه اجرایی این ماده به پیشنهاد سازمان برنامه‌بودجه کشور با همکاری وزارت امور اقتصادی و دارایی و وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات شورای اجرایی فناوری اطلاعات) تهیه و به تصویب هیئت‌وزیران خواهد رسید.</p> <p>کلیه رؤسای دستگاه‌های اجرایی بخش عمومی موضوع ماده (۲۹) قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه اقتصادی اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و همچنین مدیران مالی/ذی‌حساب آن موظف به انجام تمامی اقدامات از جمله ثبت اسناد مثبت و به‌رخط تراکش‌ها و اطلاعات ذی‌نفعان نهایی مطابق با آیین‌نامه اجرایی مذکور در سامانه‌های مربوط هستند.</p>
<p>۱. استثنا شدن سازمان‌های توسعه‌ای از حکم مندرج در این جزء از جهت موجه بودن و ورا بودن، واجد ابهام است؛ لذا این حکم می‌تواند به جهت تبعیض ناروا بودن، مغایر با بند «۹» اصل (۳) قانون اساسی تلقی شود. همچنین استثنا شدن این سازمان‌ها از افتتاح حساب از طریق خزانه‌داری کل کشور، مغایر با اصل (۵۳) قانون اساسی است. در عین حال، برخی از برداشت‌های بعضاً قابل توجه و بی‌رویه دولت از حساب این سازمان‌ها در خزانه، موجب اختلال در انجام تکالیف قانونی توسط این سازمان‌ها می‌شود که این امر منجر به عدم تحقق اهداف قانونی ایجاد چنین سازمان‌هایی شود.</p> <p>۲. مطابق با جزء «۱۷-۲» نظر شماره ۱۵۸/۳۶۱۰۲ مورخ ۱۴۰۱/۱۲/۲۳ شورای نگهبان، منوط کردن عدم اجرای حکم مذکور در خصوص دستگاه‌هایی زیر نظر مقام معظم رهبری به اذن معظم‌له، مغایر اصل (۱۱۰) قانون اساسی شناخته شد.</p> <p>۳. نظر به اینکه حکم این ماده، منجر به اصلاح مواد (۱۱)، (۳۹) و (۴۱)، قانون محاسبات عمومی کشور از حیث توسعه اشخاص مشمول می‌شود، باید از حیث تنقیحی و اصول قانون‌نویسی موضوع بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری ابلاغی ۱۳۹۸/۷/۶ مقام معظم رهبری، در قالب اصلاح قوانین مزبور، تهیه شود و مورد رسیدگی و تصویب قرار گیرد.</p>	<p>ماده (۶۸)</p> <p>کلیه دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری و ماده (۲۹) قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه اقتصادی اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران از جمله دستگاه‌ها و شرکت‌های مستلزم ذکر یا تصریح نام مانند شرکت‌های اصلی و تابع وزارت نفت به‌جز سازمان‌های توسعه‌ای به تشخیص وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلفند کلیه حساب‌های فرعی خود را مسدود نموده و تمام حساب‌های ریالی خود (درآمدی و هزینه‌ای) را صرفاً از طریق خزانه‌داری کل کشور و نزد بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران افتتاح کنند. دستگاه‌های یادشده موظفند کلیه دریافت‌ها و پرداخت‌های خود را فقط از طریق حساب‌های افتتاح شده نزد بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران انجام دهند. نگهداری هرگونه حساب توسط دستگاه‌های یادشده در بانکی غیر از بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در حکم تصرف غیر قانونی در وجوه و اموال دولتی است. نهادهای عمومی غیردولتی در رابطه با آن بخش از منابع خود که از محل منابع عمومی یا کمک‌های مردمی تأمین می‌شوند، مشمول حکم این ماده می‌شوند. عدم اجرای این حکم در خصوص دستگاه‌هایی که مستقیماً زیر نظر مقام معظم رهبری اداره می‌شوند منوط به اذن معظم‌له است.</p>

۱. ماده (۱۱) - در یافت‌های دولت عبارت است از کلیه وجوهی که تحت عنوان درآمد عمومی و درآمد اختصاصی و درآمد شرکت‌های دولتی و سایر منابع تأمین اعتبار و سپرده‌ها و هدایا به‌استثنای هدایایی که برای مصارف خاصی اهدا می‌گردد و مانند اینها و سایر وجوهی که به‌موجب قانون باید در حساب‌های خزانه‌داری کل متمرکز شود. ماده (۳۹) - وجوهی که از محل درآمد‌ها و سایر منابع تأمین اعتبار منظور در بودجه کل کشور وصول می‌شود و همچنین درآمد‌های شرکت‌های دولتی به‌استثنای بانک‌ها و مؤسسات اعتباری و شرکت‌های بیمه باید به حساب‌های خزانه که در بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران افتتاح می‌گردد، تحویل شود. خزانه مکلف است ترتیب لازم را بدهد که شرکت‌های دولتی بتوانند در حدود بودجه مصوب از وجوه خود استفاده نمایند. ...

ماده (۴۱) - وجوهی که به‌وسیله وزارت‌خانه‌ها و مؤسسات دولتی و شرکت‌های دولتی (به‌استثنای بانک‌ها و شرکت‌های بیمه و مؤسسات اعتباری) به‌عنوان سپرده و یا وجه‌الضمان و یا وثیقه و یا نظائر آنها دریافت می‌گردد باید به حساب‌های مخصوصی که از طرف خزانه در بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و یا شعب سایر بانک‌های دولتی که از طرف بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران نمایندگی داشته باشند افتتاح می‌گردد، واریز شود. وجوه واریز شده به حساب‌های مذکور که بدون حق برداشت خواهد بود، باید در آخر هر ماه به حساب مخصوص تمرکز وجوه سپرده در خزانه منتقل شود.

مغایرت با قانون اساسی و اسناد بالادستی	احکام لایحه الحاق (۳)
<p>۱. عبارت «نام آنها در پیوست شماره (۳) این قانون ذکر شده است» مندرج در بند «۱» باید حذف گردد. این نوع نگارش، خلاف اصول صحیح قانون‌نویسی و در نتیجه مغایر بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری است.</p> <p>۲. در جزء «الف» بند «۱» از آنجا که نحوه بارگذاری اطلاعات موضوع این جزء، متضمن وضع مقررات موضوع اصل (۱۳۸) قانون اساسی است. لذا با اصل مذکور مغایر می‌باشد. بر این اساس پیشنهاد می‌شود جهت رفع این ایراد، مقررات موضوع جزء، توسط دستگاه‌های مذکور پیشنهاد شده و به تصویب هیئت‌وزیران برسد.</p> <p>۳. مطابق با بند «۱-۱۸» نظر شماره ۱۰۲/۳۶۱۵۸ مورخ ۱۴۰۱/۱۲/۲۳ شورای نگهبان، منوط کردن عدم اجرای حکم مذکور در خصوص دستگاه‌هایی زیر نظر مقام معظم رهبری به اذن معظم‌له، مغایر اصل (۱۱۰) قانون اساسی شناخته شد.</p> <p>۴. عبارت «شرکت‌های دولتی» مذکور در بند «۲» به جهت تعاریف متفاوت در ماده (۴) قانون محاسبات عمومی کشور و ماده (۴) قانون مدیریت خدمات کشوری دارای ابهام است و نیز عبارت «شرکت‌های وابسته و تابعه» مذکور در این جزء به جهت عدم وجود تعریف قانونی واجد ابهام است. لذا به دلیل عدم شفافیت مغایر بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری و جزء «۳» بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری است.</p> <p>۵. در جزء «پ» بند «۲» تأیید نظامات پرداخت و جبران خدمت توسط شورای حقوق و دستمزد به دلیل ماهیت تقنینی آن مغایر با اصل (۸۵) قانون اساسی است.</p> <p>۶. در بند «۳» اولاً، عبارت «این موضوع» ابهام دارد، زیرا مشخص نیست منظور حکم مندرج در کدام بند است و ثانیاً، مشخص نشده است که اشخاص مذکور متضامناً مسئول اجرای حکم این جزء هستند یا منفرداً؟ ثالثاً، مشخص نیست مقصود از عبارت «اشخاص مذکور»، مسئولین اجرای این بند یعنی ذی‌حساب و بالاترین مقام دستگاه هستند یا کلیه کارکنان دستگاه؟ از این جهت این بند دارای ابهام است.</p> <p>۷. در بند «۴» عنوان «شیوه‌نامه» مغایر اصل (۱۳۸) قانون اساسی است و باید عنوان آن براساس اصل مذکور به آیین‌نامه تغییر یابد و در ضمن آیین‌نامه مذکور باید به تصویب هیئت‌وزیران برسد.</p> <p>عبارت «پس از ابلاغ این قانون» از جهت مشخص نبودن ابلاغ‌کننده و ابلاغ‌شونده، دارای ابهام است.</p> <p>۸. مطابق با جزء «۱-۳» نظر شماره ۱۰۲/۳۶۱۵۸ مورخ ۱۴۰۱/۱۲/۲۳ شورای نگهبان، بند «۴» به جهت عدم تعیین تکلیف در خصوص سایر دستگاه‌های دارای ملاحظات خاص و امنیتی، واجد ابهام است؛ لذا مغایر با بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری و جزء «۳» بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری است.</p> <p>۹. در بند «۵» عنوان دستگاه‌های اجرایی از جهت عدم تعیین مصداق قانونی واجد ابهام است. لذا به دلیل عدم شفافیت مغایر بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری و جزء «۳» بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری است.</p>	<p>ماده (۶۹)</p> <p>۱- به منظور ساماندهی نیروی انسانی و کارکنان دولت و ایجاد انضباط مالی، پرداخت هر گونه حقوق و مزایای مستمر و غیر مستمر به تمامی کارکنان دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۲۹) قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه اقتصادی اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران از جمله کلیه شرکت‌های دولتی که نام آنها در پیوست شماره (۳) این قانون ذکر شده است شامل شرکت‌های دولتی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر یا تصریح نام است صرفاً بر اساس اطلاعات ثبت شده در سامانه یکپارچه نظام اداری (سینا) پس از تأیید سازمان برنامه‌بودجه کشور از طریق وزارت امور اقتصادی و دارایی خزانهداری کل کشور و به ذی‌نفع نهایی (موضوع سامانه یکپارچه مدیریت مالی در بخش عمومی) انجام می‌گیرد.</p> <p>الف) درج اطلاعات در سامانه یکپارچه نظام اداری (سینا) هیچ‌گونه حقی برای استخدام و به کارگیری اشخاص ایجاد نمی‌کند. نحوه بارگذاری اطلاعات موضوع این جزء بر اساس ابلاغ مشترک سازمان اداری و استخدامی کشور سازمان برنامه‌بودجه کشور و وزارت امور اقتصادی و دارایی انجام می‌شود.</p> <p>ب) عدم ثبت اطلاعات برای دستگاه‌هایی که مستقیماً زیر نظر مقام معظم رهبری اداره می‌شوند، منوط به اذن معظم‌له است.</p> <p>پ) مجلس شورای اسلامی مکلف است تمام پرداخت‌های مستمر و غیر مستمر کارکنان، نمایندگان و مدیران مجلس را برای نظارت عموم مردم به‌طور شفاف و ماهانه در سامانه سازمان اداری و استخدامی کشور قرار داده و از طریق پرداخت به ذی‌نفع نهایی پرداخت نماید.</p> <p>۲- تمام شرکت‌های دولتی شرکت‌های وابسته و تابع دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت، شرکت‌ها و دستگاه‌هایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر یا تصریح نام است، شهرداری‌ها و نهادهای انقلاب اسلامی و آن دسته از شرکت‌هایی که دولت، نهاد عمومی یا نهاد انقلابی در آنها سهام‌دار عمده نبوده، اما انتخاب اکثریت اعضای هیئت مدیره یا مدیر عامل بر اساس نظر دولت، نهاد عمومی یا نهاد انقلابی انجام می‌شود مکلفند:</p> <p>الف) آمار نیروی انسانی خود را در پایگاه اطلاعات کارکنان نظام اداری (سینا) به صورت ماهانه ثبت و به روزرسانی نمایند.</p> <p>ب) اطلاعات حقوق و مزایای تمامی کارکنان خود را به صورت ماهانه در سامانه «ثبت حقوق و مزایا» مستقر در سازمان اداری و استخدامی کشور تکمیل نمایند.</p> <p>پ) نظامات پرداخت و جبران خدمت خود را حداکثر تا پایان خرداد ماه ۱۴۰۲ به تأیید شورای حقوق و دستمزد برسانند.</p> <p>۳- ذی‌حساب مدیر امور مالی و بالاترین مقام اجرایی مسئول اجرای این موضوع است و در صورت استنکاف از اجرای این حکم پرداخت مزایای مستمر و غیر مستمر به اشخاص مذکور ممنوع است.</p> <p>۴- چگونگی ثبت اطلاعات نیروی انسانی موضوع جزء «الف» این بند در خصوص وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و شرکت‌های صنایع نظامی، نیروهای مسلح، وزارت امور خارجه، براساس سازوکار اجرایی تعیین سازمان انرژی ایران و شرکت‌های آن و دبیرخانه شورای عالی امنیت ملی نیروهای ماده (۳) قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور و کارکنان رسته سیاسی وزارت امور خارجه، براساس سازوکار اجرایی تعیین شده در شیوه‌نامه‌های مستقلاً که حداکثر تا دو ماه پس از ابلاغ این قانون توسط سازمان‌های برنامه‌بودجه کشور و اداری و استخدامی کشور با همکاری دستگاه‌های اجرایی مذکور تدوین می‌شود، تعیین می‌گردد.</p> <p>۵- دستگاه‌های اجرایی مکلفند با هماهنگی سازمان اداری و استخدامی کشور در اجرای اصل (۱۲۶) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و به منظور تحقق شفافیت و نظم‌بخشی در فرآیندهای اداری اقدامات لازم را برای صدور یکپارچه احکام کارگزینی نیروی انسانی شاغل خود، در بستر سامانه یکپارچه نظام اداری (سینا) به عمل آورند.</p>

مغایرت با قانون اساسی و اسناد بالادستی	احکام لایحه الحاق (۳)
<p>۱. از جهت شمول بر مستثنیات ماده (۲۹) قانون برنامه ششم واجد ابهام است.</p> <p>۲. عدم ذکر مجوز سازمان امور اداری و استخدامی در خصوص استخدام نیروی انسانی برای وزارت اطلاعات، مغایر با اصل (۱۲۶) قانون اساسی است.</p> <p>۳. مطابق با جزء «۱۸-۴» نظر شماره ۱۰۲/۳۶۱۵۸ مورخ ۱۴۰۱/۱۲/۲۳ شورای نگهبان، حکم ماده (۷۰) نسبت به دستگاه‌هایی که مطابق با قانون اساسی دارای تشریفات خاصی برای امور استخدامی هستند، واجد ابهام است؛ لذا مغایر با بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری و جزء «۳» بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری است.</p> <p>۴. نظر به اینکه حکم این ماده، منجر به اصلاح ماده (۳۲) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)،^۲ اصلاح ماده (۱)، بند «الف» ماده (۲۵)، بند «ا» ماده (۵۳) و بند «الف» ماده (۶۵) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور،^۳ اصلاح تبصره ماده (۳۲) قانون مدیریت خدمات کشوری،^۴ اصلاح بند «ب» ماده (۲۸) قانون برنامه ششم توسعه،^۵ اصلاح ماده (۱۱۷) قانون مدیریت خدمات کشوری و تبصره «۵» آن،^۶ اصلاح ماده (۱۰) قانون وظایف و اختیارات وزارت نفت،^۷ اصلاح ماده (۱۰) قانون اهداف، وظایف و تشکیلات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری،^۸ اصلاح ماده (۵) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور،^۹ اصلاح بند «الف» ماده (۱۸) قانون پولی و بانکی کشور،^{۱۰} اصلاح بند «ث» ماده (۸) اساسنامه صندوق بازنشتگی کشوری،^{۱۱} اصلاح مصوبات جلسات ۸۱۷ مورخ ۱۳۹۸/۳/۷، ۷۵۱ مورخ ۱۳۹۳/۶/۱۱، ۷۰۰ مورخ ۱۳۹۰/۸/۱۷ و ۶۸۷ مورخ ۱۳۹۰/۲/۶ شورای عالی انقلاب فرهنگی در خصوص مقررات استخدامی سازمان سنجش آموزش کشور، ستاد مرکزی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، سازمان غذا و دارو، سازمان انتقال خون ایران، بنیاد ملی نخبگان، دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی^{۱۲} و اصلاح ماده (۸) اساسنامه مرکز ملی فضای مجازی مصوب ۱۳۹۱/۴/۳۱ شورای عالی فضای مجازی می‌شود، باید از حیث تنقیحی و اصول قانون‌نویسی موضوع بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری اِبلاغی ۱۳۹۸/۷/۶ مقام معظم رهبری، در قالب اصلاح قوانین مزبور، تهیه شود و مورد رسیدگی و تصویب قرار گیرد.</p>	<p>ماده (۷۰)</p> <p>تمام اختیارات دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۲۹) قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران از جمله کلیه دستگاه‌ها و شرکت‌های دولتی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر یا تصریح نام است و دستگاه‌های اجرایی که دارای مقررات خاص اداری و استخدامی می‌باشند، در خصوص استخدام و نیروی انسانی موقفاً اجرا می‌شود. هرگونه استخدام نیروی انسانی در تمام دستگاه‌های فوق‌الذکر در کار گروه مشترک سازمان برنامه‌بودجه کشور و سازمان اداری و استخدامی کشور مطرح و مجوز استخدام تنها با امضای مشترک رؤسای دو سازمان مذکور صادر می‌گردد. همچنین استخدام نیروی انسانی برای وزارت اطلاعات با تأیید و تأمین اعتبار از سوی سازمان برنامه‌بودجه کشور خواهد بود.</p>

۱. اصل (۱۲۶) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران: رئیس‌جمهور مسئولیت امور برنامه‌بودجه و امور اداری و استخدامی کشور را مستقیماً برعهده دارد و می‌تواند اداره آنها را به‌عهده دیگری بگذارد.

۲. ماده (۳۲) - مقررات مالی، معاملاتی، اداری و استخدامی سازمان انرژی اتمی ایران و شرکت‌های تابع و دستگاه‌های وابسته در بخش فعالیت‌های تخصصی بدون الزام به رعایت قانون محاسبات عمومی کشور، قانون بر گزارى مناقصات، قانون مدیریت خدمات کشوری و اصلاحات و الحاقات بعدی آنها و سایر قوانین و مقررات عمومی مجری خواهد بود. مصادیق امور تخصصی و غیر تخصصی و مقررات یاد شده حاکم بر امور تخصصی بنابه پیشنهاد سازمان مذکور و تأیید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به تصویب هیئت وزیران می‌رسد. اجرای مقررات مذکور در سقف اعتبارات مصوب مجاز است.

۳. ماده (۱) – دانشگاه‌ها، مراکز و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی و فرهنگستان‌ها و پارک‌های علم و فناوری که دارای مجوز از شورای گسترش آموزش عالی وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سایر مراجع قانونی ذی‌ربط می‌باشند، بدون رعایت قوانین و مقررات عمومی حاکم بر دستگاه‌های دولتی به‌ویژه قانون محاسبات عمومی کشور، قانون مدیریت خدمات کشوری، قانون برگزاری مناقصات و اصلاحات و الحاقات بعدی آنها و فقط در چارچوب مصوبات و آیین‌نامه‌های مالی، معاملاتی، اداری، استخدامی و تشکیلاتی مصوب هیئت‌امنا که حسب مورد به تأیید وزیران علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و در مورد فرهنگستان‌ها به تأیید رئیس‌جمهور و در مورد دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی و تحقیقاتی وابسته به نیروهای مسلح به تأیید رئیس‌ستاد کل نیروهای مسلح می‌رسد، عمل می‌کنند.

تبصره «۱»- اعتبارات اختصاص یافته از منابع عمومی دولت به این مراکز و مؤسسات، کمک تلفی و بعد از پرداخت، به هزینه قطعی منظور می‌شود و براساس بودجه تفصیلی مصوب هیئت‌امنا و با مسئولیت آنها قابل هزینه است.

تبصره «۲»- هرگونه استخدام جدید از محل منابع عمومی و توسعه تشکیلات اداری منوط به تأیید وزیران علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی (حسب مورد) و سازمان اداری و استخدامی کشور است.

تبصره «۳»- هیئت‌امنا براساس ماده (۱۱) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) مصوب ۱۳۹۳/۱۲/۴ نمی‌تواند علاوه بر آنچه که از محل منابع عمومی و درآمد‌های اختصاصی برای دانشگاه‌ها و مراکز مزبور پادار می‌شود تعهد جدیدی برای سال تصمیم‌گیری و سال‌های بعد مصوب کند.

تبصره «۴»- صندوق‌های رفاه دانشجویان مشمول این ماده و تبصره‌های آن می‌شوند.

تبصره «۵»- هرگونه اصلاح ساختار و مقررات مالی، اداری، معاملاتی، استخدامی و تشکیلاتی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی دولتی و همچنین فرهنگستان‌های تخصصی فقط مشمول این ماده و تبصره‌های آن است.

تبصره «۶»- دولت موظف است برای مشارکت انجمن‌های علمی، نخبگان و دانشمندان کشور در همایش‌ها و مجامع علمی و پژوهشی بین‌المللی و برتر جهان و بهره‌گیری از توانمندی‌های دانشمندان و نخبگان ایران در جهان و فراهم کردن فرصت‌های مطالعاتی مناسب در داخل و خارج کشور سازوکار لازم را ایجاد نماید.

تبصره «۷»- بمنظور گسترش و ارتقای کیفیت و اثربخشی آموزش عالی و مهارت‌آموزی، دولت موظف است نسبت به تحقق موارد زیر اقدام کند:

۱- اعضای هیئت علمی می‌توانند با موافقت هیئت‌امنا همان دانشگاه نسبت به تشکیل مؤسسات و شرکت‌های صدورصد (۱۰۰٪) خصوصی دانش‌بنیان اقدام و یا در این مؤسسات و شرکت‌ها مشارکت کنند.

این مؤسسات و شرکت‌ها برای انعقاد قرارداد پژوهشی مستقیم و یا غیرمستقیم با دستگاه‌های اجرایی، مشمول قانون منع مداخله کارکنان دولت در معاملات دولتی و اصلاحات بعدی آن نیستند.

۲- به دولت اجازه داده می‌شود به‌منظور حمایت از دانشجویان دانشگاه‌های دولتی، آزاد اسلامی، علمی-کاربردی و پیام‌نور و دانشگاه‌های فنی و حرفه‌ای و مؤسسات آموزش عالی غیردولتی که دارای مجوز از وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری یا بهداشت، درمان و آموزش پزشکی می‌باشند، تسهیلات اعتباری در اختیار صندوق رفاه دانشجویان

و یا سایر نهادهای ذی‌ربط برای پرداخت وام بلندمدت قرض‌الحسنه به دانشجویان قرار دهد.

۳- وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مکلفند با همکاری وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و مرکز آمار ایران، رشته‌های تحصیلی خود را متناسب با بازار کار تعیین نمایند.

۴- دانشگاه پیام نور مکلف است شصت درصد (۶۰٪) از درآمد‌های حاصل از شهریه دانشجویان هر واحد را برای توسعه همان واحد و مابقی را برای توسعه و تجهیز واحدهای دانشگاهی در مناطق محروم اختصاص دهد».

بند «الف» ماده (۲۵) - اداره امور بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران براساس قانون تأسیس بیمه مرکزی ایران و بیمه‌گری مصوب ۱۳۵۰/۳/۳۰ و مصوبات شورای عالی بیمه می‌باشد.

بند «ا» ماده (۵۳) - سازمان هواپیمایی و شرکت فرودگاه‌ها و ناوبری هوایی ایران (مادر تخصصی) و شرکت شهر فرودگاهی امام خمینی (ره) از نظر اداری، استخدامی، مالی و معاملاتی در چارچوب اساسنامه‌هایی به پیشنهاد وزارت راه و شهرسازی و سازمان‌های اداری و استخدامی کشور و برنامه‌بودجه کشور که حداکثر ظرف مدت سه ماه از تاریخ

تصویب و ابلاغ این قانون به تصویب هیئت وزیران می‌رسد اداره می‌شوند.

بند «الف» ماده (۶۵) - مدیران سازمان‌های مناطق آزاد به نمایندگی از طرف دولت، بالاترین مقام منطقه محسوب می‌شوند و کلیه وظایف، اختیارات و مسئولیت‌های دستگاه‌های اجرایی دولتی مستقر در این مناطق به‌استثنای نهادهای دفاعی و امنیتی به‌عهده آنهاست. سازمان‌های مناطق آزاد منحصراً براساس قانون چگونگی اداره مناطق

آزاد تجاری-صنعتی و اصلاحات بعدی آن و قانون کار اداره می‌شوند.

۴. ماده (۳۲) قانون مدیریت خدمات کشوری: «هریک از کارمندان دستگاه‌های اجرایی، متصدی یکی از پست‌های سازمانی خواهند بود و هرگونه به‌کارگیری افراد و پرداخت حقوق بدون داشتن پست سازمانی مصوب پس از یک سال از ابلاغ این قانون ممنوع است.

تبصره- دستگاه‌های اجرایی می‌توانند در شرایط خاص با تأیید سازمان تاده درصد (۱۰٪) پست‌های سازمانی مصوب، بدون تعهد استخدامی و در سقف اعتبارات مصوب افرادی را به‌صورت ساعتی یا کارمعین برای حداکثر یک سال به‌کار گیرند».

۵. بند «ب» ماده (۲۸) قانون برنامه ششم توسعه مصوب سال ۱۳۹۶: «به‌کارگیری افراد در قالب قرارداد کار معین (مشخص) یا ساعتی برای اجرای وظایف پست‌های سازمانی، فقط در سقف مقرر در قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۱۳۸۶/۷/۸ مجاز است. تمدید قراردادهای قبلی بلامانع است».

۶. ماده (۱۱۷) - کلیه دستگاه‌های اجرایی به‌استثنای نهادها، مؤسسات و تشکیلات و سازمان‌هایی که زیر نظر مستقیم مقام رهبری اداره می‌شوند، وزارت اطلاعات، نهادهای عمومی غیردولتی که با تعریف مذکور در ماده (۳) تطبیق دارند، اعضای هیئت علمی و قضات، دیوان محاسبات، شورای نگهبان، مجمع تشخیص مصلحت نظام و مجلس

خبرگان رهبری مشمول مقررات این قانون می‌شوند و در خصوص نیروهای نظامی و انتظامی مطابق نظر مقام معظم رهبری عمل می‌شود.

تبصره «۵» ماده (۱۱۷) - کارمندان سیاسی و کارمندان شاغل در پست‌های سیاسی وزارت امور خارجه مشمول مقررات تشکیلاتی، استخدامی، مالی و انضباطی وزارت امور خارجه مصوب ۱۳۵۲ می‌باشند و کارمندان غیرسیاسی شاغل در پست‌های پشتیبانی از این قانون تبعیت خواهند نمود».

۷. ماده (۱۰) قانون وظایف و اختیارات وزارت نفت: «نظام‌های اداری و استخدامی و پرداخت حقوق و مزایای آن دسته از کارکنان شرکت‌های تابعه وزارت نفت که در واحدهای عملیاتی و تخصصی شاغل می‌باشند با رویکرد تقویت رقابت‌پذیری و سرعت بخشیدن به بهره‌برداری از میادین مشترک و حفظ نیروی انسانی متخصص تابع آیین‌نامه خاصی است که بدون الزام به رعایت قانون مدیریت خدمات کشوری با رعایت سایر قوانین و مقررات مربوطه و با پیشنهاد وزارت نفت و تأیید معاونت توسعه مدیریت و سرمایه‌انسانی رئیس‌جمهور تهیه می‌شود و حداکثر ظرف شش‌ماه پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون به‌تصویب رئیس‌جمهور می‌رسد».

۸. ماده (۱۰) - دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی دارای شخصیت حقوقی مستقل هستند و برابر ضوابط و آیین‌نامه‌های خاص مالی معاملاتی، اداری، استخدامی و تشکیلاتی که به تصویب هیئت‌امنا و تأیید وزیر می‌رسد اداره می‌شوند. اختیارات وزارت در امور دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی و حدود تعیین سیاست‌های

عمومی اداره آنها، ارزیابی، نظارت و حمایت و پشتیبانی آنها در چارچوب این قانون و مصوبات مراجع ذی‌صلاح خواهد بود.

۹. سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران، سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران، سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های کشاورزی و سازمان توسعه‌های ذی‌ربط پتروشیمی در وزارت نفت با رعایت قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی براساس قانون تأسیس و اساسنامه خود اداره گردیده و از شمول قوانین

مدیریت خدمات کشوری و محاسبات عمومی کشور به‌جز در مواردی که از بودجه عمومی استفاده می‌کنند، مستثنای می‌باشند. تسری قوانین به این سازمان‌ها مستلزم ذکر نام است.

۱۰. شورای پول و اعتبار، بمنظور مطالعه و اتخاذ تصمیم درباره سیاست کلی بانک مرکزی ایران و نظارت بر امور پولی و بانکی کشور عهده‌دار وظایف زیر است: ۱- رسیدگی و تصویب سازمان و بودجه و مقررات استخدامی و آیین‌نامه‌های داخلی بانک مرکزی ایران.

۲- ...

۱۱. اتخاذ تصمیم در مورد آیین‌نامه‌های مالی، معاملاتی، اداری، استخدامی و سایر آیین‌نامه‌های موردنیاز صندوق و ارائه پیشنهاد به مراجع قانونی جهت تصویب در صورت لزوم.

۱۲. نظر به تصویب این مقررّه توسط شورای عالی انقلاب فرهنگی، پس از تعیین و تکلیف این موضوع در قانون مصوب مجلس، به‌دلیل تجاوز از حدود قانونی، از جهت داشتن مشروعیت حقوقی محل تأمل است.

مغایرت با قانون اساسی و اسناد بالادستی	احکام لایحه الحاق (۳)
<p>۱. در خصوص بند «۲» در خصوص وضعیت حقوق و مزایا تعیین تکلیف نشده و حقوق مکاتبه کارکنان را تحت الشعاع قرار می‌دهد. قید «بدون رضایت کارمند» مغایر بند «۹» اصل (۳)، اصل (۴۰) و بند «۵» اصل (۴۳) قانون اساسی^۲ است.</p> <p>۲. مطابق با جزء «۵-۱۸» نظر شماره ۱۰۲/۳۶۱۵۸ مورخ ۱۴۰۱/۱۲/۲۳ شورای نگهبان، بند «۲» به جهت عدم رعایت قوانین و مقررات و تعهدات معتبر، خلاف شرع و مغایر نظام اداری صحیح و بند «۱۰» اصل (۳) قانون اساسی شناخته شد.</p> <p>۳. نظر به اینکه حکم مندرج در بند «۲»، منجر به اصلاح ماده (۱۲۱) قانون مدیریت خدمات کشوری و سایر قوانین خاص استخدامی می‌شود، باید از حیث تنقیحی و اصول قانون‌نویسی موضوع بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری ابلاغی ۱۳۹۸/۷/۶ مقام معظم رهبری، در قالب اصلاح قوانین مزبور، تهیه شود و مورد رسیدگی و تصویب قرار گیرد.^۳</p> <p>۴. نظر به اینکه حکم مندرج در بند «۳»، منجر به اصلاح قوانین مربوط به بازنشستگی اعم از ماده (۱۰۳) قانون مدیریت خدمات کشوری و ماده (۷۶) قانون تأمین اجتماعی^۴ می‌شود، باید از حیث تنقیحی و اصول قانون‌نویسی موضوع بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری ابلاغی ۱۳۹۸/۷/۶ مقام معظم رهبری، در قالب اصلاح قوانین مزبور، تهیه شود و مورد رسیدگی و تصویب قرار گیرد.</p>	<p>ماده (۷۱)</p> <p>به منظور بالا بردن بهره‌وری نیروی انسانی و جلوگیری از افزایش اندازه دولت:</p> <p>۱- دستگاه‌های اجرایی مشمول ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری موظفند نیازمندی نیروی انسانی و فهرست اسامی نیروهای مازاد خود را در سامانه یکپارچه نظام اداری (سینا) ثبت کنند.</p> <p>۲- سازمان اداری و استخدامی کشور مجاز است نیروهای رسمی، ثابت پیمانی دستگاه‌های اجرایی را به صورت بین دستگاهی و درون استانی بدون رضایت کارمند جایابی و منتقل کند.</p> <p>۳- سنوات خدمت مورد قبول برای بازنشستگی تمام مستخدمین مرد و زن دارای حداقل مدرک کارشناسی معتبر در مشاغل اختصاصی در تمام صندوق‌های بازنشستگی اعم از لشگری و کشوری در صورت اعلام نیاز دستگاه و رضایت مستخدم بدون رعایت شرط سنی به مدت دو سال افزایش می‌یابد.</p>

۱. اصل (۴۰) قانون اساسی: هیچ‌کس نمی‌تواند اعمال حق خویش را وسیله اضرار به غیر یا تجاوز به منافع عمومی قرار دهد.

۲. بند «۵» اصل (۴۳) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران: منع اضرار به غیر و انحصار و احتکار و ربا و دیگر معاملات باطل و حرام.

۳. ماده (۱۰۳) قانون مدیریت خدمات کشوری: «دستگاه اجرایی با داشتن یکی از شرایط زیر می‌تواند کارمند خود را بازنشسته نماید: الف) حداقل سی سال سابقه خدمت برای مشاغل غیر تخصصی و سی و پنج سال برای مشاغل تخصصی با تحصیلات دانشگاهی کارشناسی ارشد و بالاتر با درخواست کارمند برای سنوات بالاتر از ۳۰ سال. ب) حداقل شصت سال سن و حداقل بیست و پنج سال سابقه خدمت با بیست و پنج روز حقوق. تبصره «۱»- سابقه مذکور در بند «الف» و همچنین شرط سنی مزبور در بند «ب» برای متصدیان مشاغل سخت و زیان‌آور و جانبازان و معلولان تا پنج سال کمتر می‌باشد و شرط سنی برای زنان منظور نمی‌گردد. تبصره «۲»- دستگاه‌های اجرایی مکلفند کارمندی که دارای سی سال سابقه خدمت برای مشاغل غیر تخصصی و شصت سال سن و همچنین کارمندی که دارای سی و پنج سال سابقه خدمت برای مشاغل تخصصی و شصت و پنج سال سن می‌باشند را رأساً و بدون تقاضای کارمندان بازنشسته نمایند. تبصره «۳»- دستگاه‌های اجرایی موظفند کارمندی را که دارای شصت و پنج سال سن و حداقل بیست و پنج سال سابقه خدمت می‌باشند را بازنشسته کنند. سقف سنی برای متصدیان مشاغل تخصصی هفتاد سال است. کارمندان تخصصی فوق‌الذکر که سابقه خدمت آنها کمتر از بیست و پنج سال است، در صورتی که بیش از بیست سال سابقه خدمت داشته باشند می‌توانند تا رسیدن به بیست و پنج سال سابقه، ادامه خدمت دهند و در غیر این صورت باز خرید می‌شوند».

۴. ماده (۷۶) قانون تأمین اجتماعی: «مشمولین این قانون در صورت حائز بودن شرایط زیر حق استفاده از مستمری بازنشستگی را خواهند داشت.

۱- حداقل ده سال حق بیمه مقرر را قبل از تاریخ تقاضای بازنشستگی پرداخته باشند.

۲- سن مرد به شصت سال تمام و سن زن به پنجاه و پنج سال تمام رسیده باشد.

تبصره- در مورد افرادی که قبل از تقاضای بازنشستگی حداقل مدت بیست سال متوالی یا بیست و پنج سال متناوب در مناطق بد آب‌وهوا کار کرده‌اند و یا آنکه به کارهای سخت و مغل سلامتی (زیان‌آور) اشتغال داشته‌اند، سن بازنشستگی پنجاه و پنج سال تمام خواهد بود. کسانی که سی سال تمام کار کرده و حق بیمه مقرر را به سازمان پرداخته باشند در صورت داشتن پنجاه و پنج سال تمام می‌توانند تقاضای مستمری بازنشستگی کنند. مناطق بد آب‌وهوا و کارهای زیان‌آور به موجب آیین‌نامه مربوط مصوب هیئت وزیران تعیین خواهد شد».

از منظر کمی، موارد مغایرت مفاد لایحه الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۳) با قانون اساسی و اسناد بالادستی به شرح ذیل است:

جدول ۲. تعداد مغایرت احکام لایحه در خصوص هر یک از اصول قانون اساسی و اسناد بالادستی

تعداد مغایرت احکام لایحه	سیاست‌های کلی و اصول قانون اساسی	تعداد مغایرت احکام لایحه	سیاست‌های کلی و اصول قانون اساسی
۵ مورد	اصل (۵۱)	۳۶ مورد	سیاست‌های کلی نظام اداری
۳ مورد	اصل (۵۳)	۸۱ مورد	سیاست‌های کلی قانونگذاری
۱ مورد	اصل (۵۷)	۵ مورد	سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی
۳ مورد	اصل (۶۰)	۳ مورد	سیاست‌های کلی برنامه هفتم
۱ مورد	اصل (۶۱)	۱ مورد	سیاست‌های کلی تأمین اجتماعی
۱۷ مورد	اصل (۸۵)	۱ مورد	سیاست‌های کلی منابع طبیعی
۴ مورد	اصل (۱۱۰)	۱ مورد	سیاست‌های کلی محیط زیست
۱ مورد	اصل (۱۲۶)	۱ مورد	سیاست‌های کلی فضای
۱ مورد	اصل (۱۳۳)	۹ مورد	اصل (۳)
۱ مورد	اصل (۱۳۴)	۱۷ مورد	اصل (۱۵)
۱ مورد	اصل (۱۳۷)	۱ مورد	اصل (۲۲)
۱۱ مورد	اصل (۱۳۸)	۱ مورد	اصل (۳۴)
۱ مورد	اصل (۱۵۶)	۱ مورد	اصل (۴۰)
۱ مورد	اصل (۱۵۹)	۱ مورد	اصل (۴۳)

۳. نتیجه گیری

قانون اساسی به‌عنوان میثاق مشترک یک ملت، مهم‌ترین رکن سلسله‌هنگارهای حقوقی را تشکیل می‌دهد. عدم اهتمام به صیانت از آن، منجر به هدررفت نظم حقوقی مندرج در آن می‌شود. از این رو، باید در هنگام وضع قوانین و مقررات به قانون اساسی و اسناد بالادستی توجه بایسته صورت بگیرد، زیرا عدم رعایت مفاد مندرج در آنها، مشروع بودن احکام را دچار ابهام می‌کند. بنابراین، قانون‌نویسان در مرحله تهیه و تدوین لوایح و طرح‌ها و قانونگذاران در مرحله تصویب و وضع آن، باید عدم مغایرت احکام مندرج در لوایح و طرح‌ها با اصول قانون اساسی را مورد سنجش قرار دهند.

در این گزارش سعی شد با بررسی قانون اساسی و سیاست‌های کلی نظام و سایر اسناد بالادستی، به این سؤال پاسخ داده شود که چه احکامی از لایحه الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۳)، با مفاد قانون اساسی و اسناد بالادستی مغایرت دارند؟ بررسی‌ها، گویای آن است که برخی از احکام مندرج در لایحه مورد اشاره، مطابق با قانون اساسی و اسناد بالادستی نگارش نیافته است که از این جهت فاقد وجاهت حقوقی است. از مجموع ۷۱ ماده لایحه مورد اشاره، تنها ۵ ماده، فاقد مغایرت با مفاد قانون اساسی و اسناد بالادستی به‌نظر می‌رسند.

بنابراین، جهت رعایت چارچوب‌های حقوقی مندرج در قانون اساسی، اصلاح مفاد مندرج در لایحه الزامی است. اصول متعددی از قانون اساسی (از جمله اصول (۱۵، ۸۵ و ۱۳۸) و مفاد سیاست‌های کلی نظام (از جمله سیاست‌های کلی نظام اداری مصوب سال ۱۳۸۹ و سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری مصوب سال ۱۳۹۸) در لایحه مزبور رعایت نشده است. بهبود نظام تقنینی کشور منوط به رعایت سلسله‌مراتب‌های حقوقی است؛ بنابراین اصلاح و بازبینی در مفاد این لایحه توصیه می‌شود.

منابع و مآخذ

۱. قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران.
۲. سیاست‌های کلی منابع طبیعی ابلاغی سال ۱۳۷۹.
۳. سیاست‌های کلی فضای ابلاغی سال ۱۳۸۱.
۴. سیاست‌های کلی نظام اداری ابلاغی سال ۱۳۸۹.
۵. سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی ابلاغی سال ۱۳۹۲.
۶. سیاست‌های کلی محیط زیست ابلاغی سال ۱۳۹۴.
۷. سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری ابلاغی سال ۱۳۹۸.
۸. سیاست‌های کلی تأمین اجتماعی ابلاغی سال ۱۴۰۱.
۹. سیاست‌های کلی برنامه هفتم ابلاغی سال ۱۴۰۱.

گزیده سیاستی / مدیریتی

لایحه الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۳) در مواردی که با قانون اساسی و اسناد بالادستی مغایرت دارد (۶۶ ماده از ۷۱ ماده لایحه)، نیازمند اصلاح و بازبینی است.

مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی

تهران، خیابان پاسداران، روبروی پارک نیاوران (ضلع جنوبی، پلاک ۸۰۲)

تلفن: ۷۵۱۸۳۰۰۰ صندوق پستی: ۱۵۸۷۵-۵۸۵۵ پست الکترونیک: mrc@majles.ir

وبسایت: rc.majles.ir